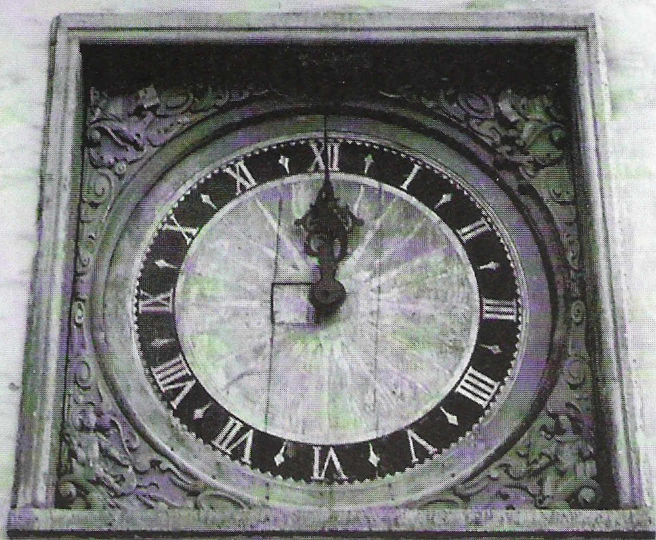

NUMERO 1–2
TAMMIKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Tallinnan Pyhän Hengen kirkon kello mittaa aikaa vuodelle 1998. Tässä kirkossa on sunnuntaisin suomenkielinen jumalanpalvelus. Kuva: Marja Mustakallio.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Ihmisenä olemisen taito

Olen työskennellyt nyt vuoden ajan opettajankouluttajana Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksella. Tänä aikana olen useamman kerran joutunut kysymään, miten osaisimme kouluttaa sellaisia opettajia, jotka jaksavat kestää tulevan työn monet paineet. Miten opettaja jaksaa kaiken tämän muutoksen keskellä? Mitä häneltä edellytetään ensi vuosituhannen alussa? Avainasemassa ovat käsittääkseni ainakin vuorovaikutustaidot ja tunneäly.

Järjestimme viime elokuussa koulutustapahtuman, joka keskittyi opettajan vuorovaikutustaitojen opetteluun. Koulutuksen suunnittelimme yhdessä lääketieteellisen tiedekunnan pedagogisen yksikön kanssa. Lääkärikoulutuksessa on nimittäin havahduttu siihen, minkä monet potilaat ovat tienneet jo pitkään: hoitotapahtumassa varsin olennaisessa asemassa on lääkärin kyky vuorovaikutukseen potilaan, omaisten ja muun henkilökunnan kanssa. Lääkäri, joka ei osaa kohdata potilastaan ja työtovereitaan, lisää potilaan ahdistusta, tekee helposti virhediagnooseja ja hukkaa yhteiskunnan rahaa turhiin tutkimuksiin.

Opettaja työskentelee lääkärin tavoin ihmissuhdeammatissa. Hän on jatkuvassa vuorovaikutuksessa oppilaiden ja kollegojensa kanssa, ja yhä enemmän häneltä edellytetään yhteydenpitoa myös koteihin. Tätä taustaa vasten on hämmästyttävää, kuinka vähän opettajien perus- ja täydennyskoulutuksessa on panostettu vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Helsingin yliopiston aineopettajakoulutukseen tällainen jakso saatiin tänä lukuvuonna.

Viime vuoden lopulla ilmestyi suomeksi yhdysvaltalaisen psykologin **Daniel Golemanin** kirja »Tunneäly». Tunneälyllä tarkoitetaan ihmisen kykyä tiedostaa ja hallita omia sisäisiä ääniään ja tunteitaan sekä havaita muiden ihmisten vastaavia tuntoja. Tunneälyn avulla ihminen toisin sanoen pystyy tulemaan toimeen muiden ihmisten kanssa. Golemanin mukaan tunneälyn merkitys on meille huomattavasti suurempi kuin perinteisellä tavalla ymmärretyn ns. puhtaan älykkyyden.

Tunneälyn perusta luodaan lapsuudessa ja nuoruudessa, ja siksi avainasemassa on kodissa ja koulussa tapahtuva oppiminen. Goleman onkin sitä mieltä, että tunnetaitoja tulisi lapsuudesta lähtien järjestelmällisesti opiskella. Vanhempien ja opettajien vastuu tässä asiassa on suuri. Heidän pitäisi kyetä kehittämään lapsissa ja nuorissa erityisesti empatian eli myötäelämisen kykyä.

Tähän asti pääsin pohdinnoissani, miten opettaja jaksaa ensi vuosituhannella. Silloin huomasin, että itse asiassa kysymyksessä ovat taidot, joita jokainen ihminen tarvitsee omassa elämässään: kykyä olla vuorovaikutuksessa ja tulla toimeen muiden kanssa. Ihmisyyden ja ihmisenä olemisen opettelu on tärkeää meille kaikille olimmepa opettajia tai oppilaita ja olipa kansallisuutemme mikä tahansa.

Toivotan lehtemme lukijoille onnellista alkanutta vuotta.

Markku Pyysiäinen

Inkeriläisillä ja karjalaisilla on paljon yhteistä

Evakkotien kulkijoita, siirtolaisia, pakolaisia, tulo- tai paluumuuttajia, näiden nimikkeiden alta löytyy sekä inkeriläisiä että karjalaisia. Oli selvästi hyvä idea järjestää heille yhteinen seminaari ja kutsua heitä yhteisiin Vierailla veräjillä -iltamiin. Näin tapahtui marraskuun 1. päivänä Helsingissä Karjalatalolla. Tilaisuuksille varatut salit aivan pullistelivat yleisöä; välillä piti jopa vaihtaa isompaan saliin.

Tutkija **Toivo Flink** aloitti esitelmänsä Inkerin asutuksen historiasta ja Inkerin kansan vaiheista lausumalla Jaakko Rugojevin runon Syntyjä syviä. Kuulijoille tulivat selväksi muuttoaallot Suomesta Inkeriin kolmessa vaiheessa: ennen vuotta 1623, vuosina 1623–43 ja vuosina 1643–75.

Dosentti **Silvo Hietanen** selvitti Karjalaisten ja Inkeriläisten evakkoteitä toisen maailmansodan aikana ja jälkeen. Tässä yhteydessä sanottiin sellaisia asioita, joita on toisinkin esitetty. Silvo Hietanen oli sitä mieltä, ettei inkeriläisiä olisi ollut vuonna 1944 pakko palauttaa takaisin Neuvostoliittoon. Silloinhan Suomeen tulleista

FK Toivo Flink tutkii Inkerin menneisyyttä ja nykyisyyttä.

Dosentti Silvo Hietanen selvitti mm. monimutkaisen leirijärjestelmän kautta Suomeen tulleiden 63 000 inkeriläisen vaiheita.

Seminaarin osuminen pyhäinpäivän tuntumaan antoi tutkija Marjukka Patrakalle aiheen puhua kuolemakulttuurista.

63 000 inkeriläisestä palasi 55 000 inkeriläistä takaisin.

Tauon jälkeen perehdyttiin inkeriläiseen ja karjalaiseen perinteeseen, joita selvittivät tutkija **Marjukka Patrakka** ja tohtori **Pirkko Sallinen-Gimpl.** Seminaarin päätösmessun piti **Arvo Survo,** joka kertoi myös Inkerinmaan nykypäivästä.

Julkaisemme otteita Marjukka Patrakan esitelmästä:

Itkuvirret kuolemakulttuurissa

Pääsköi lintu, päivä lintu, / ihalaine ilmaine lintu... laulaa inkerikko Antonina Sergejeva Soikkolan Venakontsan kylässä. Hän muistaa äidiltään oppimastaan runosta vain alun. Samaa pääskylintu-runoa lauloi oulankalainen Marina Takalo Juha Pentikäiselle. Ei tiedä Antonina, eikä tiennyt Marina pääskylinturunon merkitystä suomalaiselle muinaisuskolle. Maailma syntyi linnun munasta, näin uskottiin maailman syntyyn Keski-Aasian kautta Tyynelle merelle saakka.

Muinaiset esi-isämme siis hyväksyivät kuoleman maailmankaikkeuteen. Suomalaisilla, joihin laajemmin kuuluvat myös karjalaiset ja inkerikot elämän ja kuoleman raja on ollut hyvin ohut: ihminen on kuulunut perheeseen ja sukuun on hän maan päällä tai maan alla.

Esikristillisistä ajoista lähtien inkeriläisten ja karjalaisten naisten perinteeseen ovat kuuluneet itkuvirret. Niistä huomattava osa kuuluu kuolemakulttuuriin, jossa naisilla oli pääosa. He pesivät ja pukivat ruumiin, panivat arkkuun, johtivat ruumiinvalvojaisia ja

saattoivat vainajan hautaan – joka vaiheeseen kuuluivat itkut. Itkuvirsiperinne on miltei kadonnut inkerikoilta ja karjalaisilta ortodokseilta – luterilaisiltahan se katosi vielä aikaisemmin. Minusta henkilökohtaisesti itkuvirsiperinteen katoaminen on todella valitettavaa. Se osoittaa, että kulttuuri muuttuu tunteettomaksi, vähemmän luovaksi, henkisesti köyhemmäksi.

Vainajauskonto ja siihen liittyvä eräänlainen vainajien palvonta on kenties vanhin uskontomme. Vaikka kristinuskon myötä vainajien palvonta jäi pois, niin vainajilla on kuitenkin vankka sija kulttuurissamme. Kun Stalin kielsi Jumalan, ajoi papit pois, sulki kirkot – niin inkeriläiset kuten muutkin suomensukuiset kansat venäjällä palasivat uskonnossa ikään kuin taaksepäin: naiset ottivat taas uskonnollisten johtajien roolit, siunasivat vainajat. Ja hautausmailta, läheltä vainajia kirkot ovat taas nousseet.

Kun karjalaisemme joutuivat jättämään kotiseutunsa ja asettuivat muualle Suomeen, niin hautausmaille pystytettiin muistomerkit Karjalaan jääneiden vainajien muistoksi. Kun olot muuttuivat ja alkoi kotiseutumatkailu Karjalaan, niin asuinpaikkojen, kodin jäänteiden lisäksi etsitään omaisten hautoja ja pystytetään uusia muistomerkkejä sodassa henkensä menettäneille. Samanaikaisesti Inkerissä pystytettiin muistomerkkejä Stalinin vainoissa kuolleille. Vainajilla on siis edelleen vahva sija niin sydämessämme kuin kulttuurissammekin.

Ruokauhreja vainajille ja linnuille

Esi-isien palvonta tapahtui haudoilla ruokauhrein. Ensimmäinen yhteisruokailu tapahtui avoimen haudan ääressä, jossa teurastettiin eläin, veri saatettiin valuttaa hautaan. Keitettiin keitto, jonka lientä kaadettiin hautaan. Saattajat toivat haudalle ruokia: piirakoita, lihaa, herneitä, lintuja jne. Kun myöhempinä aikoina on hautajaistaloon viety ruokatarvikkeita, niin siinä on kyse tämän uhriruokaperinteen jatkumisesta.

Esivainajat haudattiin metsiin suurten puiden juurelle, puusta karsittiin alimmat oksat tai siihen lyötiin nimilauta. Näin muodostuivat karsikot, pyhät lehdot. Uskottiin, että vainajan sielu asuu hänen nimikkopuussaan. Tienvarsikarsikkojen uskottiin pysäyttävän kotiin pyrkivät vainajat.

Myöhemmin kun muistoateria syötiin kotona, vainajan uskottiin muun suvun kanssa siihen osallistuvan. Vainajat nimenomaan kutsuttiin tai haettiin muistajaisiin. Karjalan ortodokseillamme on vielä 100 vuotta sitten ollut suuria vainajien muistajaisia, joihin vainajat haettiin mukaan. Täällä muussa Suomessa heidän kuolemakulttuurinsa muuttui hyvin nopeasti valtaväestön kulttuurin mukaiseksi.

Inkerikkojen uskonto on osittain säilynyt esikristillisessä muodossa. Viittaan alussa mainitsemaani pääskyrunoon. Niin Antonina Sergejeva kuin Marina Takalokin pitävät »pääsdkyst'» Jumalan lintuna. Inkerikot pitävät pääskystä kesän, lämmön ja kasvun tuojana. He sanovat: pienet linnut tuovat kesän ja suuret linnut vievät pois. Pienistä linnuista toinen on kiuru-lintu, jolle keväällä vietiin erityinen leipä pellolle kivelle. Kesän vievät pois joutsen ja kurki. Vielä eräs inkerikkovanhus uskoo, että lintu antaa kaiken kasvun.

Rovastin ja Inkerin konsistorin esimiehen kuolemasta 40 vuotta

Pyhärannassa muistettiin Laurikkalaa

Juhlavissa tunnelmissa muisteltiin rovasti Laurikkalaa hänen syntymäpaikkakunnallaan Pyhärannassa Satakunnassa. Lähes neljäkymmentä vierasta osallistui Turun Seudun Inkeri-seura ry:n järjestämälle matkalle marraskuun lopulla. Mukana oli turkulaisten lisäksi myös piispa **Leino Hassinen** puolisoineen, vieraita Raumalta sekä Ruotsista **Toivo Jääskeläinen** ja **Aleksander Halttunen**.

87-vuotias Matilda Gousseva (keskellä) veisasi Laurikkalan haudalla rippivirtensä, jota hän lauloi Tuutarin kirkossa vuonna 1927. Vasemmalla puolella Keijo Korkka, oikealla puolella Lydia Kokkonen, Aino Ruotsi ja Sylvi Ikonen.

Päivä alkoi jumalanpalveluksella Pyhärannan kirkossa, jossa saarnasi pastori **Vilho Mustonen** Turusta ja liturgina toimi **Seppo Sattilainen** Raumalta. Ehtoollisjumalanpalveluksen jälkeen laskettiin kunniaseppeleet Laurikkalan haudalle Suomen ja Ruotsin inkeriläisten puolesta. Suomen inkeriläisten puolesta seppeleen laskivat **Keijo Korkka** ja **Paavo Pesonen** ja Ruotsin inkeriläisten puolesta **Toivo Jääskeläinen** ja **Aleksander Halttunen**. Läsnäolijoita liikuttava oli **Matilda Goussevan** haudalla veisaama rippivirsi »Siellä on nyt tallella hän luona Herran».

Vieraat otettiin lämpimästi vastaan Selim Jalmar Laurikkalan syntymäkodissa, jossa sama suku edelleen isännöi taloa. Isäntäväki tarjosi vieraille aterian.

Laurikkala teki työtään henkensä uhalla

Seuroissa Inkerin kirkon piispa Leino Hassinen kertasi lähes kolmikymmenvuotista Jalmari Laurikkalan työtä Inkerinmaalla. Laurikkala muutti Inkeriin vuonna 1909, jonka jälkeen hän työskenteli useiden seurakuntien pappina. Vuonna 1923 hänet valittiin Pohjois-Inkerin lääninrovastiksi ja Inkerinmaan

Suomen inkeriläisten puolesta seppeleen laskivat vasemmalta Keijo Korkka ja Paavo Pesonen ja Ruotsin inkeriläisten puolesta Toivo Jääskeläinen ja Aleksander Halttunen.

ylimmän kirkkoneuvoston eli konsistorin esimieheksi. Vuodesta 1929 hän oli myös virolaisen konsistorin johdossa.

»Laurikkala teki työtä oman henkensä uhalla, vaikeissa olosuhteissa. 1930-luvulla hänen oli jo hyvin vaikea työskennellä», kertoi Hassinen.

Laurikkala toimi vuoden 1925 jälkeen ainoana suomalaisena pappina Inkerissä ja hän joutui poistumaan sieltä vuonna 1937. Yhteydet inkeriläisiin kuitenkin säilyivät, sillä hän toimi sotavuosina inkeriläisten sielunhoitajana Suomessa. Eläkkeelle jäätyään ja Ruotsiin muutettuaan hän elävöitti Ruotsin inkeriläisten toimintaa.

Piispa Leino Hassinen lopetti puheensa sanoen, että Laurikkala teki työtään »punaisen vallan alla», mutta nyt voidaan riemuita siitä, että Inkerin kirkko on jälleen nousussa ja uusia työntekijöitä on tulossa. Venäjällä voidaan jälleen julistaa Jumalan sanaa monista vaikeuksista huolimatta.

Seuroissa puhuivat myös inkeriläispastorit Seppo Sattilainen ja Vilho Mustonen sekä Toivo Jääskeläinen, joka kertoi Jalmari Laurikkalan toiminnasta Ruotsin inkeriläisten keskuudessa. Keijo Korkka kiitti puheessaan piispa Hassista sekä lahjoitti talon väelle kiitokseksi »Inkeri. Historia, kansa, kulttuuri» -kirjan.

Tyytyväisin mielin lähtivät vieraat Laurikkalan talosta kohti Turkua, Raumaa ja Ruotsia Laurikkalaa lämmöllä muistaen.

Teksti: Pirkko Malinen ja Pirjo Tiensuu
Kuvat: Pirjo Tiensuu

Inkerin kirkon nousu

Leino Hassinen, Idän uusi aamu. Inkerin kirkon nousun vuodet. Karisto Oy. Hämeenlinna 1997. 237 s.

Luin suurella mielenkiinnolla emerituspiispa Leino Hassisen kirjan Inkerin kirkon nousun vuosista. Olin joskus 60-luvun puolivälissä lukenut hänen tutkielmansa kristinuskosta ja kommunismista. Siitä mieleeni jäi ajatus: kun kristillinen kirkko ei korottanut ääntään vähäosaisten ja köyhien puolesta, Jumala lähetti lippalakkisen Leninin ajamaan heidän asiaansa. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin Hassinen joutuu kuitenkin jatkamaan ajatustaan: siitä syntyi vielä hirvittävämpi vääryyden maailma.

Leino Hassinen teki v. 1993 matkan Keski-Siperiaan. Hänen seurueensa tapasi sinne karkotettuja inkerinsuomalaisia, samoin baltteja ja saksalaisia. Eräänä yönä jokilaiva yöpyi Jenisei-joen rannalla paikassa, jossa oli tsaarinajan vankila. Laivan kapteeni kertoi, että tuosta vankilasta vapautui aikanaan vanki nimeltä Josif Dzugasvili. Myöhemmin hän otti sukunimekseen Stalin. Seuraavana yönä Hassinen taisteli Jumalansa kanssa kuin Job: »Mitä varten sinä päästit sen sarkahousuisen ja saapasjalkaisen perkeleen tuosta rantatörmästä tuhon töihin?»

Äitien opetusta

Kuulun siihen inkeriläisten sukupolveen, jonka kosketuspinta kirkkoon ja kristillisyyteen jäi aikanaan hyvin ohueksi. Koulussa ja yhteiskunnassa vallitsi hyvin voimakas ateistinen propaganda. Syksyllä 1937 lakkautettiin suomenkieliset koulut ja melkein kaikki suomalaiset opettajat vangittiin. Oma enoni koki saman kohtalon. Perestroikan aikana sain KGB:ltä vastauksen tiedusteluuni hänen kohtalostaan: häntä oli syytetty kuulumisesta nationalistiseen ryhmään, jolla oli yhteyksiä Suomessa oleviin fasistisiin piireihin; rangaistus oli kuolemantuomio.

Joskus 30-luvun alussa kävin kerran vanhempieni kanssa Järvisaaren kirkossa. Väkeä oli niin paljon, että kaikki eivät sopineet pieneen kirkkoon. Toisen kerran jouduin seuroihin. Niiden pito oli kielletty, mutta tätini anoppi Kantteelan kylässä uhmasi kieltoa. Menin sinne kotikylästäni hakemaan siemenperunaa. Kun astuin pirttiin, oli tätini anoppi polvillaan vuoteensa vieressä. Muu seuraväki istui hänen ympärillään. Eräs hänen pyyntönsä on ikiajoiksi painunut mieleeni: »Kanna meitä voimakkailla käsivarsillasi tämän murheen laakson yli».

Juuri muita kosketuksia kirkolliseen elämään minulla ei ollut. Mutta se kylvötyö, jota kirkko oli suorittanut lähes 300 vuoden aikana, eli ihmisten mielissä ja sydämissä. Oma Jumalakuvani selveni jotenkin äitini ja isoäitini opettamissa iltarukouksissa. Äiti lausui Isä meidän -rukouksesta lauseen kerrallaan, ja me lapset toistimme perässä. Käytän joskus vieläkin

silloin oppimaani sanamuotoa »lähestulkoon sinun valtakuntasi».

Kirkon kantoraketti

Leino Hassinen pääsi jatkamaan stalinismin keskeyttämää työtä. Hän toimi ensin kouluttajana Puskinossa ja sitten lääninrovastina Inkerin rovastikunnassa. Viron itsenäistyttyä sama mahdollisuus tarjoutui myös Inkerin kirkolle, ja Leino Hassista pyydettiin piispaksi itsenäiseksi julistautuneeseen Inkerin kirkkoon. Tehtävä oli miltei ylivoimaisen vaikea. Kaikki oli luotava tyhjästä: kirkkorakennukset, kirkollinen hallinto, koulutus ja tarvittava materiaali kirkkokäsikirjasta alkaen.

Hassinen oli mies paikallaan. Hänellä oli monipuolinen työkokemus kirkon eri tehtävistä Suomessa, olihan hän toiminut mm. Kotimaa-lehden päätoimittajana ja Vihdin kirkkoherrana. Omien sanojensa mukaan hän toimi konsulttina ja kantorakettina, jonka tehtävänä oli saattaa Inkerin kirkko omalle radalleen. Jälleenrakentamisessa Suomen luterilainen kirkko oli suurena apuna. Ilman sen ja Luterilaisen maailmanliiton apua selviytyminen olisi ollut mahdotonta. Vetoapua tuli myös Amerikan luterilaiselta Missouri-synodilta, joka ei kuulu luterilaiseen maailmanliittoon.

Ollessaan viimeistä kertaa Inkerin kirkon lähetyksen yhteistyökokouksessa, Hassinen sanoi: »Tämä on minun testamenttini teille, jotka jatkatte yhdessä aloitettua työskentelyä. Kamppailkaa tämän maan ihmisten puolesta ja antaa Kristus-ilon tulvehtia slaavilaisille kansoille; luterilaisuus löytää kyllä sisältönsä. Antakaa slaavilaisuuden lahja luterilaisuudelle. Inkerin kirkko on yhdessä toisten kirkkojen kanssa velkaa evankeliumin Venäjän kansoille.»

Suosittelen lämpimästi inkeriläisille ja Inkerin ystäville tämän kirjan lukemista.

Jussi Pyysiäinen

Kaunis kuvateos Inkeristä

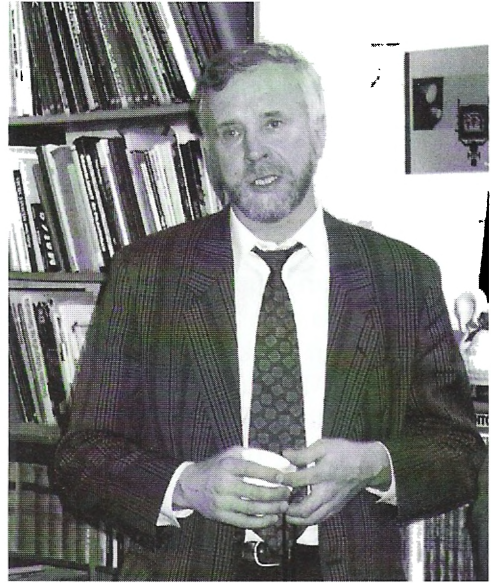
Valokuvaaja **Mikko Savolainen** Joensuusta on 1980-luvulta lähtien valokuvannut eurooppalaisia vähemmistöjä ja maanosan muutosilmiöitä. Läänintaiteilijana toiminut ja monia palkintoja ansainnut kuvaaja julkaisi erityisesti inkeriläisiä lukijoita kiinnostavan, laajan ja kaunisasuisen teoksen Inkerinmaa joka on, mutta jota ei ole.

Kirja on saatu aikaan Opetusministeriön ja Pohjois-Karjalan rahaston tuella. Yksityishenkilönä kirjaa on tukenut DI **Juhani Aaltio** Jyväskylästä. Kustantaja on Arena Kustannus OY Jyväskylästä.

Mikko Savolainen on kuvannut Inkerinmaata vuosina 1993–1995 ja kiertänyt aluetta kylä kylältä. Kuvissa ja kertomuksissa liikutaan Hevaajoen runokylien maisemissa, luonnonkauniilla Soikkolan niemellä, Tsaari Pietarin perustamassa Metropolissa ja Pietarin lähiseutujen vanhoissa suomalaiskylissä. Kirjassa ovat vahvasti

Mikko Savolainen on tunnettu valokuvaaja ja kirjoittaja, joka on kuvannut suomalaista arkipäivää ja murrosta, ensin mustalaisia ja vanhuksia, myöhemmin erityisesti itäsuomalaisia ihmisiä ja heidän elinympäristöään. Savolainen on pitänyt lukuisia näyttelyitä ja julkaissut kuusi kuvaraporttia ja yhdeksän kuvateosta.

Tekijän väsymättömänä matkakumppanina, tulkkina ja oppaana pitkillä kuvausmatkoilla Inkerissä sekä vatjalaisten parissa on ollut filosofian tohtori Aleksandr Saksa Pietarista.

mukana Inkerinmaan alkuperäisasukkaat, inkeroiset ja vatjalaiset.

Kirja loppuu Itä-Inkerin kuvaukseen ja tekstissä lomittuvat 1700-luvun Inkerinmaan kohtalonvuodet ja tämä päivä.

Inkerinmaa, joka on, mutta jota ei ole, välittää kokonaiskuvan Inkerinmaan historiasta vuoden 1069 Kronikan tiedoista lähtien. Siitä välittyy kuva Inkerin kansojen vaiheista, muuttoliikkeistä, vainoista, kansallisen tietoisuuden noususta, maailmansodan kärsimysnäytelmästä ja lopulta nykypäivän ongelmista.

Tekijä kertoo kirjastaan:

»Kirjassa on kronikka, joka on kaksiosainen. Itse olen kirjoittanut historiikin vuosilukujen valossa ja pietarilainen inkerinsuomalainen arkeologi, fil.tri **Aleksandr Saksa** on kirjoittanut oman kronikkansa, joissa annetaan tapahtumille laajempi tausta. Tri Saksa on toiminut kirjan teon ajan tulkkina ja oppaana.

Valokuvien lisäksi olen kirjoittanut 13 tarinaa, joiden nimet kertovat mistä on kysymys:

Hevaajoen runokylät, Soikkola, Kirkkojen tarina, Matka kotiin, Kylät, Metropoli, Kelton tarinat, Vanhat vatjalaiskylät, Jukinkylässä, Röntyskäiset, Inkereenjoki, Tuokiokuvia, Itä-Inkerissä. Lopussa on vielä Inkerinmaan kartta ja kuten mainittu englannin- ja venäjänkieliset tekstit.»

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

Venäjällä ystäviä tapaamassa

Viime elokuun alussa mieheni Pertti, tyttäreni Jutta ja minä olimme kahdeksan päivän matkalla Kelton alueella Venäjällä. Matkan tarkoituksena oli vierailla siellä asuvien ystävien luona, mutta myös tutustua perheisiin, joille olimme lähettäneet avustuspaketteja. Kirjeitä oli kirjoiteltu ja saatu tietoja perheistä, mutta emme olleet koskaan tavanneet. Olemme tämän kummitoiminnan aikana avustaneet 40 perhettä. Osoitteet ovat kulkeutuneet monia eri teitä Venäjältä tänne Turkuun.

Oma ystäväperheemme rakentaa uutta taloa Suorannassa. Heiltä paloi entinen toukokuun lopussa maan tasalle. Mitään muuta heille ei jäänyt kuin ne vaatteet, jotka olivat yöllä päällä. Nyt uusi talo on hyvällä alulla. Ehkä ensi kesänä he saavat muuttaa omaan kotiin. Nyt nelihenkinen perhe asuu muiden nurkissa. Olimme kuitenkin toivottuja ja odotettuja vieraita puutteesta ja tilanahtaudesta huolimatta.

Jokaiseen kotiin meidät otettiin ilolla vastaan ja olisi pidetty kauemminkin. Meidän piti liiankin pian jatkaa matkaamme seuraavaan paikkaan. Vatsat täynnä kuljimme ristiin rastiin Kelton alueella. Yöt vietimme »omassa asunnossa». Olimme saaneet käyttöömme asunnon, jonka haltija etsi itselleen majapaikan vierailumme ajaksi. Iltaisin kertasimme päivän tapahtumia ja sulattelimme syötyjä ruokia.

Koti-ikävä alkoi kuitenkin painaa ja lähdimme kotimatkalle. Ilma oli kuuma ja yli kolmen tunnin odotus Nuijamaan tullissa otti koville. Mieli oli kuitenkin korkealla hyvin menneen lomamatkan johdosta.

Matkan jälkeen vietimme mieheni Pertin kanssa yhteisiä•lomapäiviä pakaten noin 50 laatikkoa vaatetta ja ruokaa Venäjälle lähtemään. Muistelimme monenlaisia asioita pakatessamme. Nautimme siitä työstä ja yhteisistä keskusteluistamme.

Ensimmäisenä työpäivänä loman jälkeen, Pertti sai vakavan sairauskohtauksen ja menehtyi. Hän oli vasta 44-vuotias, elämäniloinen ja auttavainen. Minä voin elää hyvillä mielin muistoissani ja kiitollisena kaikesta. Kiitos myös kaikille ystäville, jotka ovat minua ja lapsiani muistaneet surun hetkillä.

Raili Pajula
Turku

PS.
Inkerin avustustyötä minulla ei ole mahdollista jatkaa tässä laajuudessa. Minulla on monta ystävää, jotka keräävät tavaroita työpaikoiltaan ja ystäviltään. Jos tunnet kiinnostusta lähteä mukaan toimintaan ja saada uutta sisältöä elämään, soita minulle. Annan kaiken tietoni käyttöön ja avustan alkuun pääsyssä. Pakettien kuljettajia myös saisi olla useampi. Jos sinulla olisi mahdollisuus auttaa kuljetuksissa, ota yhteyttä sinäkin.

p. 02-230 5038 tai 050 512 4911

Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien lentopallojoukkue »Inkerin Nousu» perustettiin

Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien lentopallojoukkue »Inkerin Nousu» on aloittanut toimintansa virallisesti 24.10.1997 Turussa. Lentopallojoukkue kuuluu Turun Seudun Inkeri-seura ry:hyn ja muodostaa seuran lentopallojaoston. Joukkueen kapteenina toimii **Martti Hirvonen**.

Lentopallojoukkueen perustamispäivänä pelattiin joukkueen ensimmäinen – ja voittoon päättynyt – peli ns. talvisarjassa. »Inkerin Nousu» pelaa talvikautena 1997-98 TUL:n Varsinais-Suomen piirin miesten talvisarjan B-lohkossa. »Inkerin Nousu» -lentopallojoukkue on hankkinut myös

»Inkerin Nousu» -lentopallojoukkue. Kuvassa edessä vasemmalta: Dmitri Tapanainen, Andrei Gusarov, Martti Hirvonen, Oleg Kurakin ja Arvi Hokkonen. Takarivissä vasemmalta Viktor Meljutin, Aavo Kurjamaa, Alexei Kabanen, Jaak Ots, Oleg Kekkonen ja Paul Särki.

Inkerin lipun väreihin tehdyn kelta-sini-punaisen peliasun.

Miesten lentopalloharrastus aloitettiin syksyllä 1996, jonka jälkeen harjoituksia on pidetty useampia kertoja viikossa. Toimintaa on ollut aloittamassa Turun Katariinanseurakunnan paluumuuttajien integroimiseen tähtäävä Inkeri-projekti. Joukkueeseen kuuluu 15 pelaajaa lähinnä Varissuon kaupunginosasta. Myös naisten lentopallotoiminta on käynnistymässä paraikaa Turussa.

Pirkko Malinen
Inkeri-projektisihteeri
kuva: Veikko Walhroos

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka tiistai klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Kuoro valmistautuu 35-vuotiskonserttiin, joka pidetään 26.4.-98 Karjalatalon yläsalissa, II krs. Kokeneet laulajat ehtivät vielä mukaan. Tervetuloa!

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
3/98	12.02.1998	20.03.1998
4/98	10.03.1998	17.04.1998
5/98	09.04.1998	20.05.1998
6–7/98	07.05.1998	12.06.1998

MUISTILISTA

Kevätkokouskutsu

Suomen Inkeri-liiton kevätkokous pidetään sunnuntaina 22.3.1998 alkaen kello 14.00 Karjalatalon Inkerikodissa os. Käpylänkuja 1, Helsinki.

Kokouksessa ovat esillä sääntöjen määräämät asiat mm. vuoden 1997 toiminta- ja tilikertomusten hyväksyminen sekä tili- ja vastuuvapaudesta päättäminen.

Suomen Inkeri-liiton hallitus

Seukot Inkerikodissa

1998

12.3.-98 klo 13.00
14.4.-98 klo 13.00
7.5.-98 klo 13.00

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Helmikuu 22.2. kevätkokous
Huhtikuu 13.4. pääsiäisjuhla
Toukokuu 31.5. helluntaijuhla
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Helsingin Seudun Inkeri-seura ry tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa, Käpylänkuja 1, Helsinki

Helmikuussa 22.2. klo 14 kuukausitilaisuus ja kevätkokous
Kalevalan päivänä 28.2. klo 10.00 käynti Larin Parasken patsaalla
Maaliskuussa 22.3. klo 14 Suomen Inkeri-liiton kevätkokous
Huhtikuussa 26.4. klo 14 Inkeri-kuoron kevätmatinea Karjala-talon Laatokka-salissa.

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen

9.02. SRK-tilat, kevätkokous
9.03. SRK-tilat
11.05. SRK-tilat
15.06. Rämöt, Immilä
11.–12.07. Turkuun, kesäjuhlille
10.08. Kahvisaari
14.09. SRK-tilat
12.10. SRK-tilat, syyskokous
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Hyvinkään Inkeri-kerho ry:n kuukausitilaisuudet

maaliskuussa 1.3.98 klo 14.00
huhtikuussa 5.4.98 klo 14.00
toukokuussa 3.5.98 klo 14.00

Kokoontumispaikka on srk:n aulakahvio, Hämeenk. 16, Hyvinkää. Pikkujoulu vietetään suuremmissa tiloissa.

Tervetuloa!

Katri
PUTROLAINEN

o.s. **Rinkinen**

* 21 4.1913 Venjoki, Inkeri
† 25.10.1997 Tampere

Neitsyt Maaria emonen,
rakas äiti armollinen.
Laula uupunut unehen,
luopunut lepoon aseta.
Nosta pois sumuinen verho,
anna ilman sinikangas,
malmikellon kumahdella,
tuskan tuulehen hajota.
(Helena Anhava)

Rakkaudella muistavat

Lempi ja Jorma
Lilja ja Mikko
Jorma
lastenlapset perheineen
Olga sisar perheineen

Siunaus toimitettu.
Kiitos myötäeläneille.

AINO KATARIINA KATRI VAINIKKA

o.s. **Puranen**

s. 5.12.1908 Inkeri Hietamäki
k. 12.12.1997 Tampereella

Einari Vainikka

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA RUOTSISTA

Frimärksserie	**75 kr**
Nouse Inkeri, grammotonskiva	**25 kr**
Lauri Santtu, **grammotonskiva**	**25 kr**
Laula kaikki maa, kassett, Råda	**35 kr**
Karta, von Köppen	**50 kr**
Vykort, Haparanda, tackplatta	**1 kr**
Vykort, Örebro, minnessten	**1 kr**
Vykort, flicka i Tuutaridräkt	**2,50 kr**
Kavajnål, vapen	**10 kr**
Gratulationskort, stort	**10 kr**
Gratulationskort, litet	**10 kr**
Klistermärke, Ingermanland + Estland	**5 kr**
Klistermärke, Ingermanlands vapen	**5 kr**
Tuuli: **Inkeriläisten vaellus**	**75 kr**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Hammarström: **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**15 kr**
Lilja – flyktingflickan från Ingermanland	**30 kr**
Himiläinen: **Främmande fosterland**	**50 kr**
Hiiva: **Förvisningen**	**50 kr**
Ojala: **Pitkä kotimatka**	**75 kr**
Ojala: **Suomi näkyy**	**75 kr**
Kuortti: **Kirkossa, keskitysleirillä**	**75 kr**
Kuortti: **Veljeni sotavangit**	**75 kr**
Miettinen: **Inkeriläiset maaton kansa**	**75 kr**
Sihvo: **Inkerinmaalla**	**75 kr**
Kolomainen: **Inkerin toisinajattelijat**	**25 kr**
Survo: **Neljäs tuuli**	**50 kr**
Ronkonen: **Laps Inkerin**	**100 kr**
Nevalainen: **Inkeriläinen siirtoväki**	**100 kr**
Mesiäinen: **Maria Kajavan pitkä taival**	**110 kr**
Virtaranta: **Inkeriläisiä sananlaskuja**	**70 kr**
Mooses Putron elämäkerta	**30 kr**
Iho: **Hietajyvä**	**40 kr**
Alexander Störgren: **Mutkainen tie vapauteen**	**150 kr**
Adressi	**40 kr**
Kavajnål Ingermanlands flagga	**20 kr**
Metiäinen: **Inkerin ev.lut. kirkon 350-v.**	**50 kr**
Tarra, Inkerin lippu	**5 kr**
Randefelt: **Inkeri, Tiekartta**	**100 kr**
Randefelt: **Keski-Inkeri, Kartta**	**100 kr**
Zahharov: **Ikuinen kulkuri, Kassett**	**80 kr**
Inkerin ristiviiri	**450 kr**
Huovinen (red.): **Ingermanland**	**100 kr**
Kuusi: **Maria Luukan laulut**	**40 kr**

Kirjatilaukset ottaa vastaan:
Wictor Kainelainen
Svedjegatan 25
504 45 BORÅS
Puh. ja fax 033-120 466
Maksut RIL:n postisiirtotilille 173888-9

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 3
MAALISKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: 28.1.-29.3.1998
Aleksanteri Ahola-Valo (1900-1997)
Retrospektiivinen näyttely, joka keskittyy 1920-30 -lukujen tuotantoon Neuvostoliitossa ja Suomessa. Helsingin kaupungin taidemuseo.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Pääsiäinen Anno Domini 1998

Tämän Inkeriläisten viestin suunniteltu ilmestymispäivä on perjantai 20. päivä maaliskuuta. Päivä on myös kevätpäivän tasaus. Kirkkovuodessa tällä päivällä on hyvin ratkaiseva merkitys, sillä siitä lasketaan pääsiäisen ajankohta: pääsiäispäivä on kevätpäivän tasauksen jälkeisen täysikuun jälkeinen sunnuntai.

Pääsiäinen on kristityille Jeesuksen ylösnousemuksen juhla. Se on itse asiassa koko kirkkovuoden keskus ja juhlien juhla, kuten ortodoksit sanovat. Pääsiäinen on myös vanhin kristillinen juhlapäivä. Varhaisimmat tiedot sen viestosta ovat jo 100-luvulta jKr, jolloin kristityt alkoivat viettää roomalaisten auringon päivän eli meidän sunnuntain ohella vuosittaista ylösnousemusjuhlaa. Pääsiäisen ajankohta määriteltiin juutalaisten pesah-juhlan perusteella, sillä Jeesuksen kärsimys ja kuolema tapahtui juuri tämän juhlan aikana. Juutalaisille juhlalla on luonnollisesti toinen sisältö: silloin muistellaan 1. Mooseksen kirjassa kuvattua lähtöä Egyptin orjuudesta.

Pääsiäisen ylösnousemusjuhlaa edeltää kirkkovuodessa 40 vuorokauden paastoaika, joka alkoi laskiaissunnuntain jälkeisestä tuhkakeskiviikosta. Luvulla 40 on Raamatussa aivan erityinen merkitys. Se on eräänlainen täydellisyyden luku: Israelin kansan esimerkiksi kerrottiin vaeltaneen Siinain autiomaassa 40 vuotta, ja myös Jeesus oli evankeliumien mukaan kasteensa jälkeen 40 vuorokautta autiomaassa kiusattavana.

Pääsiäispäivää seuraa kirkkovuodessa juhla-aika, johon sijoittuu kaksi suurta juhlaa: helatorstai ja helluntai. Helatorstai on Kristuksen taivaaseen astumisen päivä. Kuolleista nousemisen jälkeen Jeesus ilmestyi Luukkaan kirjoittaman Apostolien tekojen mukaan oppilailleen 40 päivän aikana eri tilanteissa. Tosin saman Luukkaan kirjoittamasta evankeliumista saa sen kuvan, että taivaaseen astuminen tapahtui jo samana päivänä kuin ylösnousemus. Joka tapauksessa helatorstai koittaa 40 päivän kuluttua pääsiäisestä. Sana helatorstai tulee meille ruotsin kielestä ja viittaa pyhään torstaihin.

Pääsiäisaika päättyy noin 50 päivän kuluttua pääsiäissunnuntaista helluntaihin. Tänä vuonna tuo juhlapäivä on viimeisenä päivänä toukokuuta. Juutalaisille helluntai on viljankorjuujuhla, jonka viettämisestä on säädetty 3. Mooseksen kirjassa. Kristityille se puolestaan on Pyhän Hengen antamisen päivä. Silloin Jeesuksen lähimmät seuraajat saivat voiman ryhtyä kertomaan siitä, mitä he olivat nähneet ja kuulleet. Silloin kastettiin myös ensimmäiset uuden Jeesus-liikkeen kannattajat. Tuosta liikkeestä on sitten vuosisatojen aikana kasvanut maailman suurin uskonto. Tänäkin vuonna sadat miljoonat ihmiset hiljentyvät muistelemaan tätä pääsiäisen suurta kertomusta.

Toivotan lehtemme lukijoille hyvää pääsiäisaikaa Herran vuonna 1998.

Markku Pyysiäinen

Virpojat tulevat

Viime pääsiäisenä sukulaisperheen pöydässä pohdittiin, mitä pääsiäisen ruokaperinteiden taustalla piilee: miksi juuri lammasta ja miksi juuri rahkaa, miksi keltasydämisiä munia ja suklaamunia. Minttuhyytelön höystämä suussasulava lammaspaisti maistui nuorille ja vanhoille.

Juhlapyhien aikoihin olemme kahden tulen välissä: lehdet esittelevät perinteisiä herkkuja ja kertovat, mitä kulloinkin pöytään tulee panna, mutta toisaalta meitä syyllistetään siitä, että juhlan varsinainen sanoma hukkuu, kun tärkeintä on, niin kuin joululaulussa sanotaan, »suun ruoka, juoma, meno muu». Vanhat ihmiset kertovat, että ennen oli toisin: oli niin vaatimatonta, niin vaatimatonta. Mutta sehän ei ole totta. Aina on ollut herkkusuita ja aina paastoajia.

Kun menin naimisiin, jouduin sukuun, joka arvosti herkuttelua. Juhlapyhiksi ostettiin suklaatakin sellaisin määrin, etten koko lapsuudessani ollut niin paljon nähnyt. Mutta ymmärsin, että sota-ajan juuri kokenut vanhempi sukupolvi riemuitsi näin siitä, että kaikkea oli vihdoin saatavilla. Kahvipöytään katettiin aina monet sortit, vaikka olisi juuri noustu ruokapöydästä. »Oletko sinä jotenkin sairas», kysyi suvun vanha täti, kun en jaksanut pakkopullaa, kakkua, pipareita ja suklaakeksejä.

Ortodoksien kirkkovuoteen kuuluu suuren paaston aika pääsiäisen edellä. Äiti **Elisabeth Repo** kertoi viime pääsiäisen alla Helsingin Sanomissa suojärveläisen lapsuudenkotinsa traditioista niin hauskasti, että oikein aloin kaivata sellaista oikeaa vaatimattomuutta ja sen jälkeen koittavaa pääsiäisen riemua, jota hän kuvaili. Paastonaikana hänen kodissaan syötiin hapankaalia, kalaa, juureksia, naurishaudikkaita, puuroa ja vesipuolukoita. Laskiaissunnuntaina ajettiin sukulaisten luokse pyytämään anteeksi vuoden varrella tapahtuneita.

Palmusunnuntain virpomisperinnekään ei ole Karjalassa ollut sellaista »rahastusta», miksi se nykyisin trulliperinteeseen sekoittuneena tuntuu muuttuneen. Tuttavani ovella kävi viime pääsiäisen alla nykyaikainen noita, ja kun ei sattunut olemaan suklaamunia, noidalle annettiin markka. »Antasit, akka, edes vitosen», sanoi rahan arvon tunteva virpova trulli!

Elämme aikaa, johon kuuluu perinteiden sekoittuminen. Vanha ja uusi, kotoinen ja vieras, tekevät elämästämme moniarvoisen.

Mutta milloin meitä kohtaa sellainen pääsiäisriemu, joka Elisabeth Revon mukaan Suojärvellä koettiin, kun keskiyönpalveluksen jälkeen kiivettiin tsasounan torniin odottamaan ensimmäisten auringonsäteiden ilmestymistä taivaanrannalle? Milloin »totisesti ylösnousi» -riemastus ehtisi kylläiseen tajuntaani, kun aloitan suklaamunien ahmisen jo palmusunnuntaina ja jatkan samaa soittoa koko viikon? Tätä mietin pääsiäisjuhlan taas lähestyessä.

Marja Mustakallio

Valon monena välkkyvässä maailmassa

Vielä ehtii käydä **Aleksanteri Ahola-Valon** näyttelyssä Helsingin kaupungin taidemuseossa hämmästymässä ihmismielen rajatonta lentoa. (Näyttely avoinna 29.3. saakka; Tamminiementie 6; ensi syksynä Raumalla ja tammikuussa 1999 Hämeenlinnassa).

Autenttiset pikkupojan päiväkirjat, kaikkiaan 45 itse tehtyä vihkosta, vakuuttavat taideteosten katselemisesta hämmentyneen kävijän. Niissä on liikuttavalla lapsen käsialalla ja joustavalla lauserakenteella ilmaistuja ajatuksia, jollaisia ei moni aikuisenakaan ajattele.

Aleksanteri Ahola-Valon Koulupojan päiväkirjan neljäs osa julkistettiin helmikuussa.

Taiteilija, kasvatustieteilijä ja filosofi Aleksanteri Ahola-Valon (1900–1997) koko elämäntyö pohjautuu hänen lapsuuden aikaisiin kokemuksiinsa, jotka hän on äärimmäisen tarkasti dokumentoinut päiväkirjoihinsa.

Poikkeuksellisen lahjakkaana lapsena Ali Ahola sai jo seitsenvuotiaana yksityisopetusta rouva **Lydmila Kusminalta**, josta tuli Alille »kaikkein rakkain äiti» ja jolta hän omien sanojensa mukaan »imi hartaasti viisauden maitoa».

Lydmila Kusmina antoi Alille elokuussa 1907 mustakantisen vihkon ja kehotti Alia pitämään päiväkirjaa. Ensimmäiset päiväkirjamerkintänsä Ali kirjoitti saamaansa vihkoon 30.8.1907. Päiväkirjanpidosta kehittyi Alille voimakas tottumus, joka palveli myös itsekasvatusta. »Jos ihminen paljon kirjoittaa, niin hän huomaamattaan päivä päivältä tulee viisaammaksi. Mutta jos ihminen vain ajattelee eikä aja-

Ahola-Valon maalaamassa omassa vaakunassa on suuri valon lähde, aurinko, jossa kasvaa palmupuu. Sen juuret tunkeutuvat sydämen kautta kuin laskimo ja valtimo itse maapalloon.

Alin vaakuna 1946
guassi 120 x 95 cm
Valola-säätiö, kuva: Hanna Rikkonen

tuksiaan merkitse paperille, niin hän ei voi nopeasti kehittyä» (Ali heinäkuussa 1908).

Julkaisemme ohessa otteita Aleksanteri Ahola-Valon elämäntyön tutkijoiden näkemyksistä.

»Tahdon olla progressiivinen»

Aleksanteri Ahola-Valon elämää ja työtä on haastavaa tarkastella Suomen ja Venäjän historian ja kulttuurin risteymänä. Hänen taiteensa ja **Koulupojan päiväkirjansa** tarjoavat rikkaan aineiston. Ahola-Valon lapsuuden kasvuympäristö vuosisadan alun Pietarissa, Laatokan pohjoispuolen Karjalassa ja Inkerinmaalla oli kaksikielinen; sekä suomen- että venäjänkieli olivat hänen arkeaan. Hänen isänsä oli suomalainen sosialisti, joka määrätietoisesti tuki koulupoika Aleksanterin kielellistä ja henkistä kehitystä. Hänen varhain kuollut äitinsä oli oppinut suomalainen liikenainen.

Koulussa Inkerimaan Vyiritsassa Aleksanterin opetus tapahtui venäjäksi. Päiväkirjansakin häh kirjoitti alkuun venäjäksi, ja sitten vähitellen suomeksi. Siinä hän myös vertailee suomalaista ja venäläistä kulttuuria; esimerkiksi lukutaitoisten suurta osuutta väestöstä Suomessa koulupoika Aleksanteri isänsä tapaan arvosti ja yleisemminkin suomalaisten valistuspyrkimyksiä. Vyiritsassa alkeiskoulussa venäjänopetus oli vaativaa, sillä se käsitti myös kirkkoslaavin perusteet. Sitä opetti Aleksanterin myrkyllisesti kuvaama isä Vasili. Hänen hengityksensä oli tuberkuloosin tähden pahanhajuinen, ja opetustapana hän tunsi vain pakon. Osaamattomuudesta isä Vasili rankaisi pistämällä pitkillä peukalonkynsillään haavat oppilaan leukaan ja otsaan, kuten Aleksanteri kuvaa päiväkirjassaan. »Minä uneksin sellaisen koulun rakentamisesta, missä ei ole pappeja, jotka sotkevat ihmisten elämän ja voi oppia paremmin. Ja haluan sellaisen koulun rakentaa, jossa lapsia rakastetaan eikä puhkota otsia ja leukaa», seitsenvuotias Aleksanteri haaveilee. (Ahola-Valo 1988, 52)

Voimakkaat myönteiset ja kielteiset tunteet ovat ominaisia **Koulupojan päiväkirjassa**. Isän ihanteellisuus, tarmokkuus, oppiminen ja itsensä kehittäminen, ystävyys ja rakkaus ovat arvokasta, sen sijaan uskonto, joutilaiden luokkien keinotekoiset tarpeet, ilkeä äitipuoli, laiskat ja pahatapaiset lapset ovat halveksittavia. »Sielujemme liikunta on kuin mahtava meren aallokko. Me opimme rakastamaan hyveitä ja inhoamaan paheita», Aleksanteri kirjoittaa.

Ideologisesti nuoren Aleksanterin moraalinen paatos oli paljossa vuosisadan vaihteen vitalismia, terveyttä ja aloitekykyä korostavaa elämänkatsomusta. Se oli pyrkimystä muuttaa maailmaa positiivisesti hallitsemalla fyysisiä olosuhteita ja henkilökohtaista ajankäyttöä. Tällaisessa maailmankatsomuksessa eksistentiaalisiin kysymyksiin kiinnitettiin vähän huomiota, pikemminkin ne sivuutettiin joutilaiden ihmisten ongelmina. Ensisijassa kyse oli toimeenpanemisesta ja epäkohtien arvostelusta. Edistyksen jarruksi Aleksanteri käsitti vanhentuneet tavat ja yläluokkien sorron. »Pappa on sanonut minulle että kaikenlainen valta maailmassa on väkivaltaa. Siinä tapauksessa minun on taisteltava vallanpitäjiä vastaan kunhan vain kasvan.»

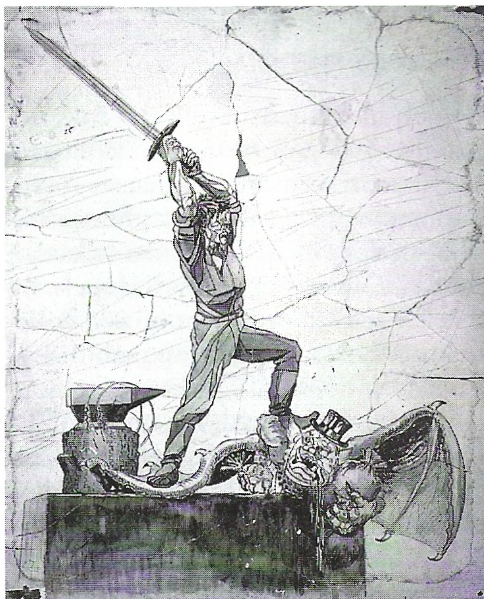
Hyvä ja paha ihminen

Hyvää ihmistä ei vielä ole olemassa. Filosofiseen maailmankatsomukseen on usein liittynyt käsitys viisauden saavuttamattomuudesta ja »viisaan» erityisluonteesta. Minusta Ahola-Valon ajattelussa näkyy selvästi perinteinen maailmallisuuden ja henkisyyden vastakkainasettelu. Hän erottaa toisaalta paikallaan pysymisen ja eteenpäin pyrkimisen. Hänen mukaansa ihmisälyä hallitsee kaksi peruselementtiä: ensinnäkin paikallaan pysyminen, jolloin kaikki tehdään samalla tavalla kuin ennen, toiseksi irtaantuminen ja tarpeettomuuksien jättäminen eli kehitys. Se on siirtymistä maailmasta ja sen huveista järjen ja työn pariin. Elämästä tulee pyrkimystä kohti täydellisyyttä, joka voidaan edistystieteen avulla saavuttaa edellä esitellyllä tavalla. Vaikka AE-evohomologiasta jää ensisilmäyksellä mieleen sen laaja systemaattisuuden korostaminen, ei minusta tiettyä mystistä elementtiä ajattelussa voi kiistää.

Tämän vuosisadan henkilöistä ilmeisesti kaikkein suurin vaikutus Ahola-Valoon onkin ollut **Mahatma Gandhilla**. Tämän voi päätellä hänen toteamuksistaan ja Gandhille omistetuista töistään. Ahola-Valon henkinen voima oli selvästi suuri.

Ahola-Valon ajatusmaailmaan kuuluu, että hyvää käsitteenä lähestytään käytännöllisesti. Hyvää ei ryhdytä määrittelemään, vaan se tiedostetaan ja saadaan aikaan tekemällä. Ahola-Valo katsoi, että ihminen on syntyessään hyvä, ja jos häntä ohjataan oikein, ei hän kehitä paheita. Hän myös koki itse tietävänsä, mikä on hyvää, ja oli hyvin varma näkemystensä oikeellisuudesta. Varmuus ei kuitenkaan johdu »korkeammasta tiedosta», vaan se perustuu Ahola-Valon elämän kokemuksiin. Etiikka sekoittuu tässä ajatusmaailmassa moralismiin, johon monien uskonnollisten tai moraalisten järjestelmien tapaan liittyy nautintoaineista, kuten kahvista, tupakasta ja alkoholista pidättyminen. Lisäksi Ahola-Valo piti lihan syöntiä ihmiselle sopimattomana ja epäterveellisenä. Moralismiin liittyi jatkuva puhtauden ja alkuperäisen viattomuuden korostaminen. Sen sijaan seksuaalista toimintaa ei Ahola-Valo torjunut, vaan varasi sille oman paikkansa ihmistoimintojen systeemissä. (Kalle Korhonen)

(Jatkuu seuraavassa numerossa)

Vallankumouksen hurme, alas kapitalismin dragoni! 1925
akvarelli 45 x 36 cm
Valola-säätiö, kuva: Hanna Rikkonen

Inkeriläiset heimoveteraanit

Vuonna 1997 vietettiin itsenäisen Suomen 80-vuotisjuhlaa, ja samana vuonna Suomen Sotaveteraaniliitto puolestaan täytti 40 vuotta. Juhlavuoteen liittyi myös Sotaveteraaniliiton keräys heimoveteraanien hyväksi. Suomen sodissa vuosina 1939–1945 Suomen armeijassa palveli 5000 heimosoturia. Näistä suurin osa, noin 3400 oli JR 200:n virolaisia vapaaehtoisia, ns. Suomen-poikia. Seuraavaksi suurin heimosoturiryhmä oli ulkosuomalaisia, nimittäin 1500 inkerinsuomalaista vapaaehtoista. Useimpien heimosoturien kohtalo oli sodan jälkeen uskomattoman kova.

Stalinin vainot

Neuvostoliitossa asui 1926 väestönlaskennan mukaan 135 400 suomalaista, joista valtaosa oli inkerinsuomalaisia. Äidinkieleltään suomalaisia oli Neuvostoliitossa samaisen laskennan mukaan 153 499, mikä tarkoittaa, että suomen kielen taito oli laajemmalle levinnyt, eivätkä ns. inkerikot (noin 16 000 henkeä vuonna 1926) ole näissä luvuissa mukana. Leningradin alueella asui tuolloin 125 884 suomalaista. Tässä luvussa on mukana myös Inkerissä asuneita »Suomen maakkosia» inkeriläisten (leningradskie finny) ohella. Sana »inkeriläinen» ei ollut vielä noihin aikoihin kovin laajasti levinnyt, vaan ihmiset pitivät itseään suomalaisina, jotka asuivat Inkerissä, ja suomen kielen asema oli tuolloin vahva. Myös koulut toimivat vuoteen 1937 saakka suomen kielellä.

Vuonna 1929 pakkokollektivoinnin yhteydessä alkoivat laajat inkerinsuomalaisten karkotukset mm. Kuolan niemimaalle, Siperiaan ja Keski-Aasiaan. Karkotukset ja vangitsemiset jatkuivat koko 1930-luvun. 1936 pakkosiirrettiin Pohjois-Inkerin Suomen vastaiselta raja-alueelta koko väestö. 1937–38 tunnetaan kovimman vainon aikana. Vuodenvaihteessa 1937/38 suomenkieliset koulut lakkautettiin ja suomenkielinen toiminta kiellettiin. Tänä mustana vainon kautena useimmat Inkerissä toimineet suomalaiset opettajat, luterilaisen kirkon papit ja muut kirkon miehet vangittiin. Myös tavallisia inkeriläisperheiden miehiä vangittiin.

Saksalaismiehitys

Toinen maailmansota ulottui Inkerinmaalle 1941. Saksalaiset valtasivat suurimman osan Inkerinmaasta, ja inkerinsuomalaiset näkivät alussa saksalaiset vapauttajina. Vaikka saksalaiset kohtelivat miehitetyn alueen ihmisiä usein julmasti, noin 800 inkerinsuomalaista liittyi vapaaehtoisesti Saksan armeijaan. Kaikki sotilaat joutuivat samaan pataljoonaan nimeltä Finnisches Ost-Bataillon 664, suomalainen itäpataljoona. Samassa yhteydessä, kun 63 000 inkerinsuomalaista siviiliä evakuoitiin 1942–44, siirrettiin pataljoona Suomen armeijaan jou-

lukuussa 1943. Koulutuksen ja univormujen vaihdon jälkeen pataljoona sai vahvistuksia. Tähän pataljoonaan, Erillinen Pataljoona 6:een (ErP6) siirrettiin useita vuosina 1917–1933 Suomeen paenneita inkerinsuomalaisia, joilla oli suomalainen sotilaskoulutus. Pataljoona siirrettiin rintamalle keväällä 1944, ja se osallistui Karjalan kannaksen ratkaisutaisteluihin venäläisten suurhyökkäyksen aikana kesällä 1944. Pataljoona ehti näinollen toimia rintamalla neljä kuukautta ennen aselepoa, mutta sen panosta kukaan ei voi epäillä, jo korkeat miestappiot puhuvat puolestaan.

Toinen pataljoona, joka muodostettiin sotavangeista, on myös kiinnittänyt suurta huomiota, ehkä ei niinkään osuuteensa sodassa, vaan siihen tapaan, jolla nämä sotilaat luovutettiin. Suomalaisten ja saksalaisten ottamia sotavankeja, jotka olivat suomalaista alkuperää, koottiin Suomeen erillisille vankileireille. Näistä sotavangeista koottiin ns. Heimopataljoona 3 (HP3). Suurin osa heimopataljoonan miehistä oli inkerinsuomalaisia ja karjalaisia.

Junakyyti

Sodan jälkeen heimopataljoona riisuttiin aseista ja pakotettiin asein tavaravaunuihin. Miehet kuljetettiin junavaunuissa Neuvostoliittoon, jossa neuvostoviranomaiset tuomitsivat sotilaat pitkiin työleirituomioihin.

Erillisen Pataljoonan kohtalo on samantapainen. Liittoutuneiden valvontakomissio vaati ehdottomasti sekä sotavankien että Suomen puolella taistelleiden neuvostokansalaisten palauttamista. Erillisen pataljoonan miehet ehdittiin kyllä päästää siviiliin, ja sotilaat hajaantuivat ympäri Suomea etsimään omaisia ja työn perässä. Rauhan solmimisen jälkeen poliisi ja Valpo alkoivat etsiä sotilaita luovutettavaksi Neuvostoliittoon. Tämä ihmismetsästys oli kiivaimmillaan vuosina 1945–1947 ja vielä 1950-luvulla heimosotilaita luovutettiin Neuvostoliittoon. Kaikki kynnelle kykenevät sotilaat yrittivät paeta, arviolta 300 sotilaan onnistui paeta länteen. Suurin osa jäi Ruotsiin, mutta osa ei tuntenut oloaan turvalliseksi Ruotsissa ns. balttilaisten pakolaisten (Neuvostoliittoon-)luovutusjutun (»baltutlämningen») jälkeen. Osa siirtyi Ruotsista edelleen Kanadaan, Yhdysvaltoihin ja Australiaan.

Tilasto puuttuu

Paljon kovempi kohtalo oli niillä, jotka eivät onnistuneet pakenemaan, siis Neuvostoliittoon luovutetuilla. Useimmissa tapauksissa kohtalo oli kuolema joko heti tai nääntyminen »vankileirien saaristossa». Ei ole mitään virallista tilastoa siitä, kuinka moni selvisi leireiltä hengissä. Stalinin kuoleman jälkeen useimmat vapautettiin. Eräs tällainen, joka selvisi hengissä Stalinin kuolemanleiriltä, on nyt 73-vuotias inkerinsuomalainen **Aleksanteri Dubbelman.** Aleksanteri Dubbelman kävi ala-astetta kotipuolessa Inkerissä, kun kolhoosiliike ja Stalinin vainot vyöryivät heidänkin perheensä yli. Hän oli 17-vuotias puusepäksi opiskeleva, kun Inkerinmaa joutui saksalaismiehityksen alle 1941.

»Meitä inkeriläispoikia otettiin Saksan armeijaan ja pikakoulutettiin suojelemaan rautatiesiltoja ja varastoja venäläisiltä partisaaneilta. Palveluspaikka oli Pihkovan ja Novgorodin välimailla. Kaikki kynnelle kykenevät

pantiin töihin. Naiset ja lapset kaivoivat juoksuhautoja, pesivät rintamapyykkiä tai kivesivät teitä. Me nuoret miehet jouduimme vartiojoukkoihin. Ei siinä kysytty vapaaehtoisuutta, oli pakko mennä.» Vuodet 1942–43 olivat Inkerissä ankaraa aikaa. Työ maksettiin vähäisinä ruokavaroina. Ihmisiä kuoli nälkään ja puutteeseen. Inkerin nuorten miesten vartiointitehtävät kestivät 1943 lokakuuhun asti.

Tietoja tihkuu

Siirrosta Suomeen alkoi tihkua tietoa suomalaisten sotilaspappien keskustelujen kautta. Kun sotilaspappi esitti Suomeen muuton, kaikki halusivat Suomeen. Lokakuussa 1943 pataljoona siirrettiin Viroon, ja sieltä laivalla Hankoon. Hangossa jokainen sai kaavakkeen ja kysymyksen: »Oletteko halukkaita astumaan vapaaehtoisesti Suomen armeijaan». Koulutuksen jälkeen Aleksanteri Dubbelman vannoi Raudussa Suomen sotilasvalan 26.4. 1944 ja pääsi rintamalle. »Kun venäläisten suurhyökkäys alkoi 9. kesäkuuta 1944, oltiin Korpikylässä, vanhan rajan lähellä. Olin 3. komppanian päällikön lähettinä. Aamulla alkoi jyskytys. Tulta tuli ikään kuin olisi satanut vettä, taukoamatta.»

Sota oli jo päättynyt, kun Aleksanteri Dubbelman kotiutettiin sotasairaalasta. Hän tuli Nastolaan äitinsä ja sisarustensa luokse, jotka olivat muuttaneet Suomeen. Ennen joulua Aleksanteri vangittiin. Nimismiehen mukaan Neuvostoliitto vaati heimosoturien palauttamista Neuvostoliittoon sotarikollisina. Olivathan miehet taistelleet Neuvostoliittoa vastaan, vaikka olivat sen kansalaisia. Juna vei miehet, sillä kertaa 113 inkerinsuomalaista Neuvostoliittoon. Heidät vietiin tutkintovankeuteen Uralille. Paikkakunta oli Alkino, armeijan entinen koulutuskeskus. »Tutkimuksissa ja pitkissä kuulusteluissa minulta tivattiin syytä, miksi lähdin Suomen armeijaan, miksi en loikannut puna-armeijan puolelle, olihan siihen mahdollisuus, miksi en käyttänyt sitä? Minua syytettiin maanpetturuudesta.»

Pakkoleiri

Suomea puolustanut mies sai 10 vuoden pakkoleirituomion. Hän joutui kaatamaan metsää melkein viisi vuotta Pohjois-Uralilla. Sattuma auttoi häntä pääsemään lastausporukkaan. »Vaikka työ oli raskaampaa, siellä sai parempaa ruokaa. Talvella oli välillä 30–50 astetta pakkasta. Työhön mentiin kädet hihoihin piilotettuna, kyyryssä kuin pingviinit, omalla hengityksellä kasvoja lämmittäen. Kesällä oli kuumaa 30–40 astetta metsän keskellä, ja hirveitä sääski- ja paarmalaumoja.

Vapauduttuaan vankeudesta Aleksanteri Dubbelman painoi 42 kg. Hän sai luvan muuttaa Viroon. Siellä hän perusti perheen, jonka elätti puusepän taidoillaan. Äiti, sisko ja veli asuivat Suomessa sotavuosista lähtien, vanhin sisko taas Inkerinmaalla. Aleksanteri muutti 1992 vaimonsa kanssa Suomeen. »En ole katunut tänne tuloani. Meillä oli Virossa aika niukat oltavat. Eläkkeellä ei tullut toimeen, oli tehtävä töitä niin kauan kuin siellä oli.» Aleksanteri sanoo maksaneensa riittävän hinnan Suomen vapaudesta. Hieman katkerana hän muistelee Suomen toimenpiteitä. »Vannoimme vapaaehtoisesti ja yksimielisesti sotilasvalan taistella Suomen puolesta.

Meille luvattiin Suomen kansalaisuus ja työtä. Miksi Suomi ei varoittanut meitä sanallakaan pakkoluovutuksesta Neuvostoliittoon?»

Työtä heimoveteraanien hyväksi

Toisin kuin suomalaiset rintamaveljet, menettivät Aleksanteri Dubbelman ja muut heimoveteraanit oikeuden rintama-avustukseen, muuttaessaan Suomeen. Samoin heimoveteraaneilta on tähän asti puuttunut oikeus säännölliseen kuntoutukseen. Kuntoutukseen on tulossa parannus, sillä marraskuussa 1997 hyväksyttiin laki, jolla oikeutta kuntoutukseen laajennettiin. Useat Suomeen palanneet veteraanit elävät siten hyvin niukoissa oloissa Suomessa. Tyypillinen keskitulo on 400–1000 mk kuukaudessa. Tämän vuoksi Suomen Sotaveteraaniliitto järjesti heimoveteraanien hyväksi valtakunnallisen keräyksen, joka päättyi tammikuun lopussa 1998. Kerätyt varat menevät lyhentämättöminä inkeriläisille, karjalaisille ja virolaisille heimoveteraaneille, jotka elävät niukoissa oloissa Suomessa ja entisen Neuvostoliiton alueella.

Heimoveteraaneista asuu Virossa noin 550 sekä pääasiassa Inkerinmaalla ja Karjalassa noin 60. Suomeen heistä on muuttanut noin 40. Virolaisten heimoveteraanien yhdyssiteenä toimii Suomen Sotaveteraanien Viron yhdistys sekä inkeriläisten ja karjalaisten osalta Suomessa toimiva Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry. Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit -yhdistys perustettiin joulukuussa 1996 ja rekisteröitiin elokuussa 1997; nykyisin yhdistyksellä on pieni toimistohuone (ilman vakituista päivystystä) Inkeri-keskuksessa, osoitteessa Hämeentie 103. Heimoveteraanien ensimmäinen kesätapahtuma oli 1996 Mikkelissä, toisen kerran kokoonnuttiin heinäkuussa 1997 Lahdessa (samaan aikaan inkeriläisten kesäjuhlien kanssa). Inkeriläisten ja karjalaisten heimoveteraanien lehden »Kivekkään» ensimmäinen numero ilmestyi joulukuussa 1997. Alkuperäinen »Kivekäs» oli Erillinen Pataljoona 6:n kenttälehti, joka ilmestyi vuonna 1944.

Ulkosuomalaiset Mannerheimristin ritarit

Ulkosuomalaisten määrä Suomen armeijassa sodan aikana oli hyvin rajoitettu, kokonaismäärä inkerinsuomalaiset mukaan luettuna ei ollut kovin suuri. Mannerheimin ristin ritareiden joukossa on kaksi itärajan takana syntynyttä ulkosuomalaista, jotka molemmat olivat syntyneet Inkerin Valkeasaaressa, aivan vanhan rajan itäpuolella. Toinen heistä oli kaukopartioretkillä ansioitunut **Mikko Pöllä** (1916–1994), josta on julkaistu kirjakin (Marskin inkeriläisritari). Sodan jälkeen Põllä joutui siirtymään Ruotsiin ja edelleen Venezuelaan, mutta palasi Suomeen 1964. Toinen oli **Antti Vorho** (1912–1991), joka oli myös kaukopartiomies ja partion johtaja. Vorho meni myös sodan jälkeen Ruotsiin, jossa kuoli Vallebro-nimisenä 1991.

Teksti: Martti Haltia, Roland Randefelt
Dubbelmanin haastattelu: Raija Ovaska

Kirjoitus on julkaistu hieman eri versiona Suomen Sillassa 6/1997 ja Kivekkäässä 1/1997. Dubbelmanin haastattelu on kokonaisuudessaan julkaistu Sotainvalidi-lehdessä 4/1997.

»Olihan se sydäntä liikuttava hetki»

»Inkerinmaa oli syntymämaani,
sitä kotimaaksi ei meille annettu.
Raskaimmat taakat oli annettu meille
ja kumminkin kaikki on kannettu.»

Näin kirjoittaa runomuotoisessa tervehdyksessään yksi inkeriläisistä paluumuuttajista, 87-vuotias **Katri Savolainen** Espoosta. Hän muistelee kotiseutuaan ja rakkaita läheisiään:

»Raskasta oli se vaellus meillä,
nälkäisinä kun kuljettiin
eikä paikkaa ollut, missä yöpyä saisi,
toisinaan ulkona nukuttiin.»

Eino ja Katri Savolainen 28-vuotiaina.

Katri Savolaisen synnyinkoti oli Hietamäen Ryömin kylässä. Viime kesäkuussa hän pääsi käymään Pietarin päivän aikoihin Inkerinmaalla. Turistimatkallaan Pietariin Katri pääsi mukaan Hietamäen seurakunnan hautausmaalle, jossa oli 100-vuotismuistojuhla entisessä Käivärän kylässä.

»Se oli minulle vanhuudenpäivilläni sydäntä liikuttava ja iloisin hetki.» Ensin oli jumalanpalvelus, jossa saarnasi Seinäjoen kirkkovaltuuston puheenjohtaja **Paavo Koivusalo.** »Nautin ehtoollista samassa paikassa, missä olin päässyt ripille 70 vuotta sitten.» Puheen piti myös Hietamäen seurakunnan hoitaja **Jukka Repo,** joka totesi, että päivään sisältyi paljon iloa ja paljon kyyneleitä. Kupanitsan seurakunnan tervehdyksen toi kirkkoherra **Arvo Survo** laulamalla Omal maal'.

Hautausmaalla vietetyn juhlan jälkeen mentiin Hietamäen uuteen kirkkoon, jossa oli herkkupöydät katettuna Suomesta Seinäjoelta tulleille vieraille. »Olen kaikille kiitollinen kokemistani ilon hetkistä», sanoo Katri Savolainen lopuksi.

Församlingsresa

Följ med till Estland 29.5.-98

Återigen arranger vi en församlingsresa denna gång till Estland. Resan går från Mölnlyckle med buss. Se program

29.5. Avresa från Mölnlycke kl. 8.30, Borås kl. 9.15.
Resa upp till Stockholm via vackra Vätterleden.
Färjan avgår från Stockholm kl. 17.30.
Övernattning ombord.

30.5. Ankomst till Tallin kl. 09.00.
Övernattning på Hotel Viru i Tallin.
Middag på hotellet. Gemensamt samkväm med ingermanländare i Tallin.

31.5. Frukost på hotellet.
Avresa till Tartu via Pöllkülä (där fältgudstjänst hålls vid minnesstenen)
Övernattning på Hotel Kantri.
Middag på hotellet.

1.6. Frukost på hotellet.
Gudstjänst kl. 10.00.
Färjan avgår kl. 19.00.
Övernattning ombord.

2.6. Ankomst till Stockholm kl. 09.00.
Återresa mot Borås, beräknad ankomst 18.00.
Därefter vidare till Mölnlycke.

I resans pris ingår, bussresa i bekväm turistbuss, färjeresa med Est-Line Stockholm Tallin t.o.r. del i C 4 -bäddshytt, övernattning på hotel med del i dubbelrum, frukost och middag på hotellet, avgifter vägskatter.

Pris: **3.295:–**
För avbeställningsskydd tillkommer 120:–

Anmälningsavgift 500:–

Förfrågningar och anmälningar görs snarast till:
Jussi Jänis Hästhagsgatan 3, 504 66 BORÅS. Tel. 033-135 955 eller
Viktor Jakdal Dämmevägen 7, 435 44 MÖLNLYCKE. Tel. 031-882 121.

Rettelö Viipurissa

Rettelö Viipurissa, paljon melua piirakasta pohjautuu italialaisen *Carlo Goldonin* näytelmään *Rettelö Ghiozzassa.* Viipurin maisemaan komedian on sovittanut ja ohjannut professori **Paavo Liski**. Näytelmässä maalitauluna ovat inhimilliset viat ja ihmisten heikkoudet, mutta ymmärrystäkin pienelle ihmiselle kotoisine hyveineen suodaan.

Rettelö Viipurissa – paljon melua piirakasta esitetään Karjalatalolla, Käpylänkuja 1, Helsinki seuraavasti:

ESITYSPÄIVÄT

Ke	25.3.	19.00	Su	5.4.	15.00
La	28.3.	14.00	Ke	8.4.	19.00
Su	29.3.	15.00	Ke	15.4.	19.00
Ke	1.4.	19.00	Su	19.4.	15.00

Liput 60,– mk, ryhmille vähintään 12 henkilöä 50,– mk/kpl.

Varaukset: Karjalan Liitto Sirkka Liisa Puranen, puh. (09) 799 077.

Inkerikkojen elämää

Helsingin Kalevalaiset Naiset järjestää museoviraston tutkija Aira Kurosen kokoelmiin ja tutkimusten perusteella näyttelyn i n k e r i k k o j e n, Inkerin alkuperäisasukkaiden, e l ä m ä s t ä e n t i s a i k a a n. Näyttely on avoinna yhdistyksen kerhohuoneistossa Sommelossa Runeberginkatu 37 A 6 keskiviikosta 1.4. sunnuntaihin 5.4. klo 11–16.

Näyttelyssä on kolmena päivänä klo 13 esitelmiä seuraavista aiheista: Keskiviikkona 1.4. pj. Irma Lonka esitelmöi Larin Paraskesta, Inkerin lahjasta Suomelle. Lauantaina 4.4. tutkija Aira Kurosen aiheena ovat häätavat. Sunnuntaina 5.4. tutkija Aira Kurosen teema on Pääsiäiskauden tavat palmusunnuntaista Jyrin päivään ja tutkija Pirjo Uinon Mitä arkeologiset löydöt kertovat inkerikoista.

Esitelmäpäivinä on kahvia inkeriläisine perinneleivonnaisineen, 15 mk. Muuten sisäänpääsymaksu on vapaaehtoinen.

MUISTILISTA

Kevätkokouskutsu

Suomen Inkeri-liiton kevätkokous pidetään sunnuntaina 22.3.1998 alkaen kello 14.00 Karjalatalon Inkerikodissa os. Käpylänkuja 1, Helsinki.

Kokouksessa ovat esillä sääntöjen määräämät asiat mm. vuoden 1997 toiminta- ja tilikertomusten hyväksyminen sekä tili- ja vastuuvapaudesta päättäminen.

Suomen Inkeri-liiton hallitus

Helsingin Seudun Inkeri-seura ry tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa, Käpylänkuja 1, Helsinki

Maaliskuussa 22.3. klo 14 Suomen Inkeri-liiton kevätkokous

Huhtikuussa 26.4. klo 14 Inkeri-kuoron kevätmatinea Karjala-talon Laatokka-salissa.

Hyvinkään Inkeri-kerho ry:n kuukausitilaisuudet

huhtikuussa 5.4.98 klo 14.00

toukokuussa 3.5.98 klo 14.00

Kokoontumispaikka on srk:n aulakahvio, Hämeenk. 16, Hyvinkää. Pikkujoulu vietetään suuremmissa tiloissa.

Tervetuloa!

Inkerikuoro 35-vuotias

Inkerikuoron 35-vuotiskonsertti pidetään Karjala-talon yläsalissa II krs. 26.4.-98 klo 14. Konserttia johtavat Kerttu Hiltunen ja Julia Hyyrönen.

Tervetuloa! Ota ystäväsi mukaan viettämään kanssamme iloista kevätpäivää.

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen

11.05. SRK-tilat
15.06. Rämöt, Immilä
11.–12.07. Turkuun, kesäjuhlille
10.08. Kahvisaari
14.09. SRK-tilat
12.10. SRK-tilat, syyskokous
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Huhtikuu 13.4. pääsiäisjuhla
Toukokuu 31.5. helluntaijuhla
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Seukot Inkerikodissa

1998

16.4.-98 klo 13.00
7.5.-98 klo 13.00

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA

Inkeriaiheista kirjallisuutta

Anneli Asplund (toim.)
Kansanlauluja Inkerinmaalla — ***100 mk***

Arvo Survo
Ilku Inkerille — ***100 mk***

Aapo Iho
Hielajyvä — ***20 mk***

Hellin Suominen
Mooses Pulron elämäkerta — ***15 mk***

Ella Ojala
Pilkä kolimalka — ***85 mk***
Pelaslunul albumi — ***130 mk***
Ensimmäinen keväl — ***100 mk***

Aleksander Störgren
Mulkainen lie vapauleen — ***60 mk***

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus — ***110 mk***

Pekka Nevalainen
Rautaa Inkerin rajoilla — ***100 mk***

Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla — ***150 mk***

Pekka Nevalainen –
Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri – historia, kansa kulttuuri — ***300 mk***

Heikki Roiko-Jokela –
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen — ***150 mk***

Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa — ***100 mk***

Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha — ***30 mk***

Kalevalaseuran vsk 69–70
Inkerin teillä — ***70 mk***
Maria Luukan laulut ja loitsut — ***40 mk***
Näin lauloi Larin Paraske — ***30 mk***
Sydämessä kalevalainen kansa, kuvateos Nina ja Alpo Sailon tuotannosta — ***40 mk***

E. Pärnänen
Antti Kivekäs I — ***100 mk***
Antti Kivekäs II — ***100 mk***

Albert Pettinen
Lauluja koululaisille — ***25 mk***

Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle — ***35 mk***

Inkeriaiheista musiikkia

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — ***15 mk***

Lauri Santtu
Murrejulluja — ***15 mk***

Kaselleja

Arvo Survo
Omall maall — ***55 mk***

Salli Iivarinen Savorina
Kaukana kolini Inkeri — ***80 mk***

Karttoja

Inkerin kartta vuodelta 1933 — ***70 mk***
Inkerin kartta vuodelta 1849 (saksankielinen) — ***50 mk***
Inkerin uusi kartta vuodelta 1992 — ***60 mk***
Kylä- ja tiekartta Keski-Inkeri vuodelta 1993 — ***60 mk***

Lippuja ja viirejä

Inkerin pöytälippu (satiinia) + salko marmorijalustalla — ***100 mk***
Inkerin pöytälippu (polyesteriä) — ***35 mk***
Inkerin pöytälippu (satiinia) — ***60 mk***
Salko marmorijalustalla — ***45 mk***
Isännänviiri (Inkerin ristiviiri) — ***350 mk***

Muuta

Rintaneula Inkerin vaakuna — ***10 mk***
Kortti — ***3 mk***
Adressi — ***30 mk***

Tilauksia ottaa vastaan
Annikki Kelo, Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30–20.00
Postisiirtotili Hki 800012-306364

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 4
HUHTIKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Kelohonka Pyhätunturin talvimaisemassa. Kuva: Kauko Halonen.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Mistä inkeriläiset tunnetaan?

Tästä Inkeriläisten viestistä löytyy kuvaus Pietarissa Venäjällä pidetystä Inkerin liiton edustajakokouksesta. Tilaisuus pidettiin helmikuun viimeisenä eli Suomen Kalevalan päivänä. Kysymyksessä on vain yhden osapuolen arvio tästä kokouksesta, jonka menoa ei rauhoittanut edes kokouspaikka: Pyhän Marian kirkko. Vanhan oikeusperiaatteen mukaan on aina kuultava myös toista osapuolta, ja siksi lehtemme on avoin myös muille kokousta ja sen taustalla vaikuttavia tekijöitä valottaville artikkeleille.

Tunnen henkilökohtaisesti vain hyvin yleisellä tasolla niitä syitä, jotka ovat johtaneet Venäjän puolella nykyiseen tilanteeseen. Omat uudet työtehtäväni estävät tässä tapauksessa varsin tehokkaasti tutkivan journalismin, eivätkä sitä tue myöskään lehtemme käytössä olevat voimavarat. Tästä huolimatta haluan tuoda esiin yhden näkökohdan.

Olin 7-vuotiaana mukana ensimmäisillä Suomessa sodan jälkeen pidetyillä inkeriläisten juhlilla v. 1956. Niiden tunnelma on jäänyt mieleeni. Helsinkiläisyydestäni huolimatta olen aina kokenut jollain tavalla kuuluvani myös inkeriläisten joukkoon, ja siksi olen mielelläni ollut mukana niin monilla inkeriläisten juhlilla Suomessa ja Ruotsissa. Olennaisen tärkeää perheeni ja omalle viihtymiselleni on ollut se lämpö ja yhteenkuuluvuuden tunne, jota näissä tilaisuuksissa koimme. Boråsin 1980-luvun alun juhlien jälkeen lapsemme viettivät kotona vielä jälkeenpäinkin omia inkeriläisten juhliaan.

Pietarin kokouksen kuvaus ei sovi mukaan tähän kuvaan. Mutta tarkemmin ajateltuna kysymys ei ole vain yksittäisestä, paikallisesta ongelmasta. Myös Suomessa inkeriläisjärjestöjen kenttä on nykyisin aika pahasti hajallaan. Ja kun kaikki vastuuhenkilöt eivät oikein tahdo viihtyä edes samassa huoneessa, pohja yhteisiltä tavoitteilta on pois. Ketkä siitä kärsivät?

Inkeriläisten joukko on tässä maailmassa niin pieni, että se voi menestyä ainoastaan yhteistyön avulla. Toivoisin kovasti – etten sanoisi hartaasti – että inkeriläisjärjestöjen vastuutehtävissä olevat henkilöt edistäisivät omia henkilökohtaisia intressejään ennen muuta muilla forumeilla. Asiansa osaaville niitä kyllä on tänä päivänä tarjolla.

Markku Pyysiäinen

Terveisiä idästä ja lännestä Heinolan Inkeri-päivässä

Heinolan Inkeri-seuran vuotuisjuhlaa vietettiin perinteisesti kynttilänpäivänä. Kirkko ja seurakuntasali täyttyivät juhlaväestä, jota oli hyvinkin kaukaa. Mukana oli joukko inkeriläisiä, joita Heinolassakin on useita. Juhlissa oli mukana myös muutamia Israeliin muuttavia Venäjän juutalaisia.

Seuran puheenjohtaja, maisteri **Matti Seppälä** totesi tervehdyssanoissaan Inkerin olleen idän ja lännen kilpailun kohteena. Vanhimpia Inkerin asujia ovat vatjalaiset. Oli myös Virosta ja Suomesta tulleita sekä inkeroiset.

Heinolan ystävyysseurakuntana on Pushkin. Myös Kontupohjaan on luotu suhteet. Juhlassa luovutettiin täydennyserä ehtoollispikareita. Lahjoituksen otti vastaan Kontupohjan yhdyshenkilö **Arvo Jormanainen** Lappeenrannasta.

Jormanainen kertoi myös terveiset Kiinasta, jossa luterilainenkin uskonto on saanut jalansijaa. Pekingissä toimii kolme luterilaista kirkkoa. Jumalanpalvelus kestää 4–5 tuntia, josta saarnaa pari tuntia. Muu osa on opetusta. Kirkkoväellä on Raamatut mukanaan. Kiinassa on uskonnonvapaus, mutta kouluissa ei ole uskonnonopetusta. Kiinan 1,2 miljardista asukkaasta on protestantteja 3 miljoonaa, katolisia 6 miljoonaa. Kiina on radiolähetystyön kohde.

Heinolassa puolisen vuotta asunut paluumuuttaja, musiikinopettaja **Olga Tchijik-Kinnunen** lauloi omia laulujaan. Yksi niistä on omistettu Inkerin suomalaisten rehabilitoinnille 1992. Mm. Olgan äiti oli 30 vuotta vankilassa. Olga on asunut Pietarissa 33 vuotta. Hän toimi musiikki-instituutin rehtorina ja Inkerin kirkon kanttorina. Hän odottaa pätevyyden hyväksymistä myös Suomessa.

Heinolan Inkeri-seuran primus motor, rovasti **Pentti K. Murto** korosti sillan rakentamista idän ja lännen välillä. Hän on vetänyt matkoja Yhdysvaltoihin ja Kanadaan, jossa hän on toiminut siirtolaispappina. Amerikansuomalaiset ovat lämmenneet auttamaan Inkerin kirkkoa. Kanadasta tullut rovasti **Matti Kolehmainen Taru**-vaimoineen toi tuoreet terveiset Kanadan suomalaisilta. Hän kertoi, että Inkeri-työ oli esillä Kanadan suomalaisten parissa. Inkerissä ja Kanadassa suomenkieliset ovat vähemmistöinä. Kanadan 30 miljoonasta asukkaasta luterilaisia on alle 300 000. Suomalaisia on noin 60 000. Niin Inkerissä kuin Kanadassakin vähemmistöisyys on sekä kielellistä että hengellistä. Kanadan suomalaisuudella on kriisiaika. – Hengellinen perintö voi siirtyä uudellakin kielellä, painotti Kolehmainen. – Tärkeää on säilyttää suomalainen sydän.

Arvo Survo lauloi Korpimessunsa lauluja kitarallaan säestäen. Hän totesi Inkeri-käsitteen laajentuneen. Jumalanpalvelukset ovat kaksikielisiä.

Arvo Jormanainen otti vastaan Kontupohjan luterilaiselle seurakunnalle lahjoitetut ehtoollispikarit pastori Anja Mastosalolta ja rovasti Pentti Murrolta.

Kun alkoholi on Venäjällä erityisesti miesten ongelma, vastuu perheestä ja elannosta jää vaimoille. Ongelmaperheiden lapsia joudutaan sijoittamaan lastenkoteihin. Inkerin kirkko panostaa lapsi- ja nuorisotyöhön varsinkin Itä-Karjalaan: Sortavalaan, Aunukseen, Pitkärantaan ja Kontupohjaan.

Inkerin kirkon lähetystyöstä vastaava Survo kertoi myös lähetystyöstä muitten heimokansojen keskuudessa. Komi on Suomea suurempi pinta-alaltaan. Sillä ei vuosisatoihin ole ollut omaa kirjakieltä. Vuosituhannen alussa oli. Kielisukulaisistamme oman kirjakielen sai ensimmäisenä Unkari, toisena Komi, kolmantena Karjala ja vasta neljäntenä Suomi.

Survo iloitsi, että pienestä Inkeristä on tullut pulppuava lähde. Kymmenen vuotta sitten pidettiin Kupanitsan kirkon raunioilla jumalanpalvelus. Nyt Inkerin kirkolla on 40 seurakuntaa. Ne ovat pieniä, 1500–2000-jäsenisiä.

Survon mukaan luterilainen kirkko 'riisuttuna mallina' sopii hyvin lähetystyöhön. Mallia voivat eri kansat rikastuttaa omilla perinteillään. Esimerkiksi Etelä-Inkerin kylissä ikonit säilyivät.

Päätteeksi Arvo Survo esitti laulunsa Inkerin äidit. Se purkaa 70 vuoden patoutumat.

Teksti ja kuva: Toivo Lyyra

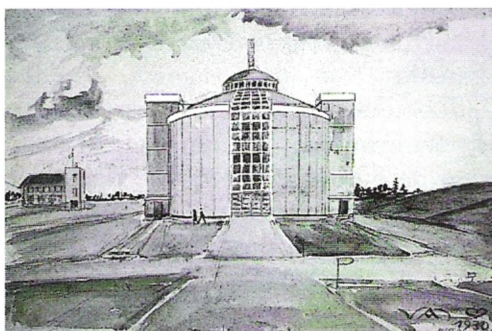
Ihmiskunnan väkivallan temppeli

Jatkoa numerosta 3.

Aleksanteri Ahola-Valo oli ohitettu valontuoja, jonka ihmeellinen elämäkerta sisältää täsmällisesti elettävän vuosisadan. Olisipa mielenkiintoista, jos olisi kyennyt siirtymään Ahola-Valon, tai kuten häntä ystävät nimittivät, Alin tajuntaan. Olisipa nähnyt jollakin »tajuskoopilla» tämän ihmisen muistivarastoon: Miten hän on ollut paikalla nostettaessa Rasputinin ruumista Nevasta ja vieläpä tämän ruumiin polttoroviolla. Tai miten hän muistaa olleensa viiden metrin päässä Leniniä Smolnassa antamassa Svinhufvudille Suomen itsenäisyyden: »Juu, juu. Se on jo päätetty.» Tai rakentamassa panssarilaiva Potemkinin pienoismallia Eisensteinin nerokkaan filmin markkinoimiseksi, missä filmissä Ahola-Valo itse esiintyy kuuluisassa kohtauksessa Odessan portailla valkoisessa puvussa. Nämä kuvat ovat kuin suoraan jostain vuosisatamme alun pop-panoraamasta.

Kuvitelkaa Ahola-Valoa maalaamassa suurta kuusimetriä korkeaa Leninin kuvaa tämän kuoltua 1924. Tai nähkää tämä monipuolisuusmies ja työmyyrä kehittämässä 30-luvun alussa »Elämäntapojen parantamisyhdistyksen ideologisen ja tieteellisen työn toiminnanjohtajana» kasvatusideoitaan ja sitten »Äitiyden ja lastensuojeluinstituutissa» rakentamassa havaintoesineillä varustettuja ryömintäkaukaloita lapsille projektissa, minkä tuli »muuttaa koko valtakunta». Ja koska vallankumouksen tuli jatkua ympäri pallon, koki Ali olevansa mukana koko ihmiskuntaa koskevassa kasvatuksellisessa tapahtumassa.

Ahola-Valon voimakkaita sielunsiirtymiä kuvaa se, että ennen näitä välittömän kasvatuksellisia projekteja hän oli suunnitellut ja rakennuttanut Ihmiskunnan kärsimysten historian paviljongin Valko-Venäjällä Minskissä puolen vuoden sisällä vuonna

Aleksanteri Ahola-Valo
Ihmiskunnan kärsimysten historian paviljonki (MOPR), pääsisäänkäynti 1930
akvarelli 32 x 48 cm
Valola-säätiö, kuva: Hanna Rikkonen

1930. Seinille tämä suomalainen »kommunismin michelangelo» maalasi avustajiensa kanssa ihmiskunnan raakalaismaisten vallankäyttösysteemien kidutusmenetelmiä; kiinalaista vesikidutusta, puolalaista paloöljyn kaatoa sisäelimiin tai amerikkalaista sähkötuolisurmaa. Keskellä oli jättimäinen 6 metrinen puustaveistetty »Goljat», »Aseistettu maailmantyranni», jonka selässä oli valotaulu, mistä kävijä sai nostaa esiin kuuluisien marttyyrien, vaikkapa Brunon tai Husin kohtalot. Jätin monokkelista tuli valo, joka valaisi koko näyttelyalueen. (Erkki Pirtola)

Lapsuus Inkerin Vyiritsassa

Kaikessa, mitä Ahola-Valo eläissään teki – ja sitä ei ollut vähän – näkyy hänen lapsuudenkokemustensa vaikutus. Hänen melkein vuosisadan mittainen elämänsä kuljetti häntä moniin maihin.

Aleksanteri (Ali) Ahola syntyi 27. tammikuuta 1900 Impilahdella Laatokan Karjalassa Petteri ja Ida Aholan

Aleksanteri Ahola-Valo
Kuvitus Maxim Gorkin teokseen Yliopistoni 1928
tussi 14 x 17 cm
Helsingin kaupungin taidemuseo, kuva: Vesa Kinnunen

(o.s. Kultalahti) esikoisena. Kaksi vuotta myöhemmin Ida Ahola kuoli Pietarissa, jonne perhe oli muuttanut.

1907 Alin isän Petteri Aholan kansanvalistustoiminta Pietarin suomalaisten keskuudessa herätti tsaarin hallinnossa epäluuloa ja Aholan perhe karkotettiin Inkeriin Vyiritsaan. Ali alkoi tehdä päiväkirjamerkintöjä ja jatkoi yksityiskohtaisen päiväkirjan pitoa läpi elämänsä. Vyiritsassa Ali sai Ilja Repiniltä yksityistunteja mm. perspektiiviopissa.

1908 Ali perusti yhdessä muiden vyiritsalaisten lasten kanssa virallisen koulun rinnalle lasten oman koulun.

1910 Ali karkasi kotoaan Pietariin ja elätti itseään mm. nuohoojana, leipurina, raitiovaunun kuljettajana ja elokuvakoneen käyttäjänä. Ali sai opetusta ulkomaalaisten lapsille tarkoitetussa amerikkalaisessa *Majakka*-koulussa mm. lääketieteen alalta.

Kesäkuussa 1919 Ali liittyi vapaaehtoisena puna-armeijaan ja toimi valitusosaston komissaarina. 1921 Ali aloitti opiskelun vitebskiläisessä taidekoulussa. Hän aloitti myös ajankäyttönsä systemaattisen kirjaamisen, mistä myöhemmin kehittyi hänen elämänfilosofiansa, ihmisen aktiivisuuden ohjaamismenetelmä eli AE-evohomologia. Vuoden mittaan Ali otti kasvatettavakseen neljä orpolasta.

Ali liitti nimensä perään *Valo*-nimen, koska katsoi taistelevansa valon puolesta pimeyttä vastaan. Ali avioitui 23.3. Helena Nikonovits-Jatskevitsin kanssa. Liitosta syntyi kaksi lasta, Victoria (s. 1925) ja Into (s. 1928). Lisäksi Ali sai Valko-Venäjällä Galinatyttären kuvanveistäjä Aleks Kruben sisaren Vera Kruben kanssa. Syksyllä Ali muutti Odessaan opiskelemaan IZO-taidekoulussa.

Valko-Venäjän neuvostotasavallan laajentamiskomitea lähetti Alin Minskiin. 1930 Alin suunnittelema *Ihmiskunnan kärsimysten historian paviljonki* valmistui Valko-Venäjän maatalous- ja teollisuusnäyttelyyn. Syksyllä Ali vieraili ensi kertaa Suomessa lapsuusvuosiensa jälkeen ja tutustui mm. Akseli Gallen-Kallelaan.

1933 Ali pakeni Stalinin vainoja Suomeen, jossa hän joutui Neuvostoliitosta muuttaneen poliisin tarkkailuun.

Talvisodan puhjettua Ali vangittiin »kaiken varalta», ja pidettiin vangittuna talvisodan loppumiseen saakka.

1946 Ali muutti Ruotsiin saadakseen työrauhan. Ero Helena-vaimosta astui voimaan.

Ali solmi avioliiton näyttelyavustajansa Taru Salmion kanssa.

Alin paluu Suomeen alkoi 1983. Hämeenlinnaan perustettiin ELPO ry (Elämäntapojen ja toiminnan ohjaamisen opinnollinen yhdistys), jonka tarkoitus oli säilyttää ja viedä eteenpäin Ahola-Valon elämäntyötä.

1985 Suomen Taidegraafikot kutsui Alin kunniajäsenekseen.

1990 Ali perusti *Valola*-säätiön, joka sai omistukseensa osan hänen taideteoksistaan. Ali luennoi kasvatusfilosofiastaan Unescon järjestämässä Sosiaalisen kasvatuksen kongressissa Jaroslavlissa, Neuvostoliitossa.

1994 Opetushallitus myönsi Alille Cygnaeus-palkinnon.

1997 Oulun yliopisto kutsui kesällä Alin kasvatustieteen kunniatohtoriksi. Aleksanteri Ahola-Valo menehtyi 15. päivänä syyskuuta.

Inkerin Liiton edustajakokous Pietarissa

Kauan odotettu Inkerin Liiton 8. edustajakokous pidettiin vihdoinkin 28. helmikuuta 1998 Pietarissa Pyhän Marian kirkossa. Sen valmisteluun puheenjohtaja Leonid Gildi osallistui omin tavoin yrittäen tuhota kokouksen kutsumalla »inkerinsuomalaisten kokoukseen» omia kannattajiaan.

Edustajakokoukseen tuli 92 valtuutettua Inkerin liiton edustajaa ja 29 naista Gildin kutsulla, heitä hän on auttanut rehabilitointiasioissa. Kaikki rekisteröitiin ja laskettiin kirkkosaliin.

Puhemiehistön pöydän ääressä istuivat puheenjohtaja Gildi ja varapuheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen. Alkoi riita siitä, kumpi nyt pidetään Inkerin Liiton sääntömääräinen vuosikokous vai »inkeriläisten kokous». Tilanne rauhoittui, kun Aleksanteri Kirjanen antoi puheenvuoron piispa Kuukaupille. Piispa muistutti, että Jumalan temppeli ei ole paikka tappelua varten ja Kristuksen sanat viime sunnuntain evankeliumista *»joka teidän keskuudessanne tahtoo suureksi tulla, se olkoon teidän palvelijanne, ja joka teidän keskuudessanne tahtoo olla ensimmäinen, se olkoon teidän orjanne»*. (Matt. 20: 26–27). Piispa Kuukauppi pyysi Jumalan siunausta Inkerin Liiton vuosikokoukselle, juuri tähän tarkoitukseen sali oli annettu, hän totesi.

Rauha pysyi vain hetken ja riita alkoi uudestaan. Leonid Gildi esti kokouksen normaaleja avajaisia vaatimalla vain itselleen puheenvuoron. Aleksanteri Kirjasen, Slava Väisäsen, Paavo Parkkisen, Nikolai Peikkolaisen ja Nina Kosulinan viitteet IL:n sääntöihin ja rauhoituskehotukset epäonnistuivat. Leonid Gildi sai lopulta puheenvuoron sillä ehdolla, että sen jälkeen IL:n edustajakokous pidetään sääntömääräisellä tavalla. Vaikeimmissa hetkissä ratkaisuja löydettiin kokoukseen tarkoituksella kutsutun juristin Nikolai Smirnovin avulla.

Puheenvuorossaan Leonid Gildi sanoi, että täällä pikku hajaannusporukka yrittää järjestää omaa kokousta, vaan oikean yleis-Venäjän Inkerin Liiton yhdistyksemme edellisen edustajakokouksen päätösten perusteella on järjestänyt hän useiden paikallisten osastojen kanssa. Tämän »oikean liiton» ensimmäinen kokous pidetään syksyllä. Hänen mukaansa uusi kansalaisjärjestö on jo rekisteröity. Gildi korosti omaa panostansa inkerinsuomalaisten rehabilitointiin ja kahden tulevan suomalaiskylän rakentamiseen.

Vasta tämän puheenjohtaja Gildin puheen jälkeen Inkerin Liiton vuosikokous sai aloittaa normaalia toimintaansa. Valittiin puhemiehistö, ja Paavo Parkkisen vetämä kokous rauhassa valitsi laskentalautakunnan, pöytäkirjantarkastajat ja sihteeristön. Edustajakokous todettiin päätösvaltaiseksi, siihen osallistui 92 edustajaa seitsemästä Inkerinmaalla sijaitsevasta paikallisjärjestöstä sekä Käkisalmesta, Moskovasta, Muurmanskista ja Tjumenista. Siinä vaiheessa puheenjohtaja Gildi ymmärsi, ettei hän voi enää estää IL:n kokouksen menoa ja ilmoitti yleis-Venäjän Inkerin Liiton lähtevän salista. Häntä seurasi pieni joukko rehabilitoituja mummoja ja noin 15 ko-

kouksen edustajaa. Tästä alkaen kokous jatkui rauhallisesti ja asiallisesti.

Inkerin Liiton toimintaraportin esitti varapuheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen. Raportissa kerrottiin, että »paluumuutto» Suomeen heikentää suomalaisuutta Inerinmaalla, mutta kiinnostus suomen kieleen ja suomalaiseen kulttuuriin on täällä erittäin korkealla tasolla. Kielenopetuksen ja kulttuurialalla on isoja saavutuksia. Kuvaten tilannetta päiväkoti Taimessa Kirjanen sanoi, että laitoksen perustamisvaiheessa siinä oli 90 % inkeriläislapsia, nykyisin on vain muutama joka ryhmässä, Taimi on menettänyt merkityksensä. Monitoimikeskusten idea sai varapuheenjohtajan kannatusta.

Rehabilitoinnin edistymisestä hän kertoi mm., että Inkerin Liiton edustajien alueen rehabilitointikomissiossa (Gildi ja Kirjanen) ansiosta korvauksen menetetystä taloudesta (alle 8 000 markkaa) sai 402 inkerinsuomalaista. Hän muistutti, että Gildin kaikkialla esittämän suomalaiskylien projektin rahoitus on täysin epäselvä. Inkerin Liitto kehitti viime vuosina suhteita Venäjän viranomaisiin ja ulkomaille melko hyvin. Varapuheenjohtaja oli huolissaan Inkerin Liiton järjestelyvaikeuksista, hänen tietonsa mukaan yleis-Venäjän Inkerin Liiton perusti ja rekisteröi kolme yksityishenkilöä. Kirjanen totesi, ettei IL:n neuvostolla ole mitään yleis-Venäjän inkeriläisjärjestöä vastaan, mutta sen perustamisesta on puhuttava avoimesti ja demokraattisesti.

Keskustelussa puhui moni edustaja. Wladimir Kokko sanoi IL:n tilannetta syväksi kriisiksi ja vaati liiton linjan ja johdon muuttamista. Eero Pellinen muistutti että juuri IL:n Pietarin osaston ehdotuksella Gildi valittiin puheenjohtajaksi ja nyt hän sanoo, että Pietarin osasto on väärä järjestö, joka ei kuulu Inkerin Liittoon. Aleksanteri Mullonen Hatsinasta ihmetteli, miksi Inkerin Liitossa ei osata valita, miksi joka kolmas vuosi meillä puheenjohtaja vaihtuu?

Talousraportin esitti tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja Anna Trofimova.

Slava Väisänen kertoi Inkerituvan toiminnasta Taaitsassa ja sanoi, että sen kautta apua tarvitseva voi saada humanitaarista avustustakin. Nadja Osmak kertoi Inkeri-projektin loppuvaiheesta ja tulevista Liteinin vanhusten palvelukeskuksen avajaisista.

Inkerin Liiton 8. edustajakokous päätti

- IL:n neuvoston uuden kokoonpanon on tutkittava ahkerasti yhdistyksen taloustilanne ja päätettävä henkilökohtaisesta vastuusta siitä,
- IL:n uuden tilintarkastuslautakunnan on tehtävä sama työ yhtä aikaa ja tuloksista on selostettava yhdistyksen ylimääräiselle kokoukselle,
- IL:n johdon ja L. Gildin toiminta vuonna 1996–98 todettiin epätyydyttäväksi.

Inkerin Liiton edustajakokous **valitsi Aleksanteri Kirjasen** yhdistyksen **puheenjohtajaksi** (63 ääntä puolesta, 7 vastaan, 5 pidättynyttä). IL:n neuvoston jäseniksi valittiin Aleksanteri Kirjanen, Valeri Koivanen, Wladimir Kokko, Reino Liukkonen, Paavo Parkkinen, Eero Pellinen, Aleksanteri Pylsy, Aarne Ritari, Ljudmila Saturina ja Slava Väisänen. Kaikilla paikallisosastojen puheenjohtajilla on oikeus osallistua neuvoston kokouksiin. Edustajakokous valitsi myös uudet tilintarkastajat.

IL:n vuosikokous päättyi Nouse Inkeri -lauluun. Vaikeana päivänä 28. helmikuuta 1998 Pyhän Marian kirkon salissa Jumala ilmeisesti auttoi järjestöämme. 10 vuotta täyttävä Inkerin Liitto pelastui, nouseeko se jaloille?

Wladimir Kokko
1. maaliskuuta 1998, Pietari

Upe Poutanen kerjää apua Inkerin lapsille ja vanhuksille

Viime vuonna tavaraa rajan taakse meni 20 mmk:n arvosta

Riihimäki – Helsingin työsiirtolan apulaispäällikkö **Upe Poutanen** meni joulukuun 12. päivänä 1994 kirkkoon. »Menin sinne hortoilemaan, ei siinä sen kummempaa tarkoitusta ollut. Kirkossa puhuttiin venäläisten auttamisesta. Sitä miettiessä kului seuraava yö.»

Huonosti nukutun yön jälkeen Poutasen Upella oli valmiiksi mietitty ajatus. »Päätin lähteä avustustyöhön mukaan. Ensimmäisenä lahjoituksena saimme 150 keksipakettia. Tavoitteeksi asetin, että seuraavan vuoden aikana pitäisi saada apua itään miljoonan markan arvosta. Kaikki katsoivat kuin hullua, joka olikin aivan oikea diagnoosi. Tavoite tosin ylittyi 1995 jo kahdeksankertaisesti.»

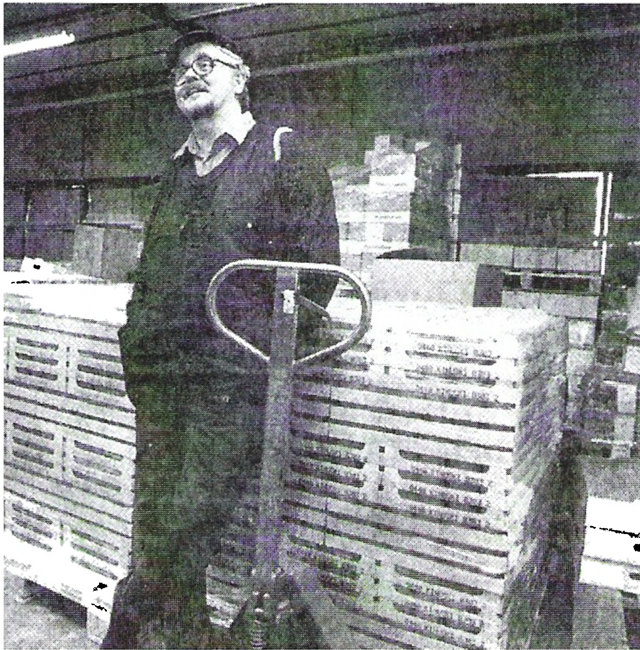
Toissa vuonna Riihimäeltä lähti Karjalan ja Pietarin alueelle lääkkeitä, ruokaa, vaatteita, puhtaudenhoitotuotteita ja vammaisapuvälineitä yli kymmenen miljoonan markan arvosta. Viime vuonna markkamäärä oli kasvanut suomalaisen kaupan myyntihinnoilla laskettuna 20 miljoonaan markkaan. Kuutioita on niin paljon, että niistä saisi yhden rekka-autollisen joka viikko tai kolme pakettiauton kantavuutta jokaiselle työpäivälle.

Avustukset Upe Poutanen saa yrityksiltä. Ne toimittavat Suomen idäntyölle tavaraa, joka ei sellaisenaan enää kelpaa kaupan hyllyille. Peltipurkeissa saattaa olla lommoja tai pitkäaikaissäilykkeiden parasta ennen -päivämäärä on menossa umpeen.

Alkuaikoina Upe Poutanen ja hänen vaimonsa **Vanamo** tekivät 15-tuntisia päiviä ympäri viikon. »Sitten tuli väsymys. Nyt teemme lähes normaaleja päiviä ja viikonloput pidämme vapaata. Lauantaina ja sunnuntaina minua ei saa varastolle enää millään.»

Rahat kuljetuksiin ja varastointiin tulevat kirpputorimyynnistä sekä ulkoministeriöltä. »Kuljetus- ja varastointikulut olivat viime vuonna noin 400 000 markkaa. Yhden rekkalastin vieminen perille maksaa 7 000–14 000 markkaa. Me kerjäämme avustukset. Esittelen itseni firmoille kerjäläiseksi», Upe Poutanen kuvailee toimintatapojaan.

Varaston välineetkin on saatu lahjoituksena. »Minä olin aivan kirjaimellisesti p.a., kun hiki valui pyrstökoloon. Vaimo sanoi, että tarvittaisiin trukki. Minä sanoin, että pyydä Juma-

Upe Poutanen on kokopäiväinen vapaaehtoistyöntekijä. Enää hän ei kuitenkaan tee varastolla 15-tuntisia päiviä.

lalta trukki, eihän se maksa kuin 150 000 markkaa. Sitten tuli yksi kaveri käymään ja lahjoitti sen. Trukki on nyt kunnostettuna käytössä.»

Idäntyön pienessä pajassa kunnostetaan myös pyörätuoleja ja muita vammaisten liikuntavälineitä. Niitä on mennyt Inkeriin 230 kappaletta. Liikuntavammaisten apuvälineitä joutuu Inkerissä odottamaan kolme tai neljä vuotta. Ilo on ollut inkeriläisten kertomusten mukaan suuri, kun lähetys on tullut perille. Vähänkin liikkumaan kykenevät ovat intoutuneet juoksemaan ympäriinsä.

Avunsaajien vakaumusta ei tentata

Upe Poutanen vakuuttaa, että apu menee suoraan perille. »Suomen idäntyö toimii yhteistyössä SPR:n kanssa. Me toimitamme tavarat Inkerin kirkolle. Heillä on siellä noin 300 henkeä diakoniatyössä. He tuntevat sellaiset ihmiset, jotka ovat eniten avun tarpeessa. Periaatteena on, että autamme ihmisiä välittämättä heidän uskonnollisesta tai poliittisesta vakaumuksestaan.»

Välillä Upe Poutanen saa myös seuloa itäpuolella toimivia hämärämiehiä oikeista avuntarvitsijoista. »Kaikki mukana olevat henkilöt ovat vapaaehtoisia. Kukaan ei kuittaa minkäänlaista palkkaa. Ei me niin höperöitä olla, että me sikäläisiä liikemiehiä elättäisimme.»

Tullin kanssa Poutasella ei ole ollut suurempia vaikeuksia. Ohjeena on, että lahjuksia ei anneta. »Joskus meillä menee aikaa enemmän kuin muilta rajan yli meneviltä kuljetuksilta. Meidän ohjeemme on, että itäpuolen tullille ollaan ystävällisiä. Sillä olemme pärjänneet», Upe Poutanen vakuuttaa.

Upe Poutanen, 54, on nyt eläkkeellä. Hän ei ole koskaan käynyt Inkerissä tai muuten itärajan takana. »Inkeriläiset tulevat meillä käymään ja meillä on toimiva verkosto siellä. En minä halua sinne mennä ihmeiden tekijänä esiintymään. Minulle riittää, että saan auttaa Suomesta käsin.»

Teksti: Kari Kiuru
Kuva: Sirpa Räihä
Helsingin Sanomat 1.3.1998

Inkeriläisten kesäjuhlat Turussa 11.–12.7.1998

Suomen Inkeri-liitto ry. ja Turun Seudun Inkeri-seura ry. järjestävät inkeriläisten kesäjuhlat Turussa 11.–12.7.1998. Juhlapaikkana on Rantasipi, Turku (Pispalantie 7, 20540 TURKU).

OHJELMA:

la 11.7.

10.00 Juhlakanslia avataan Rantasipissä
10.00 Kyykkä- ja lentopallo-ottelut Nummen kentällä Rantasipin läheisyydessä
13.00– Ruokailu juhlapaikalla
15.00 Lauantaijuhla Rantasipissä
18.00 Iltakirkko Pyhän Katariinan kirkossa
19.30 Illanvietto Rantasipissä

su 12.7.

8.00 Kunnianosoitus inkeriläisten vainajien muistomerkillä Turun hautausmaalla
10.00 Juhlajumalanpalvelus Tuomiokirkossa
12.00– Ruokailu juhlapaikalla
14.00 Pääjuhla Rantasipissä

Tarkempi ohjelma seuraavassa lehdessä.

Lämpimästi tervetuloa Turkuun!

Suomen Inkeri-liitto ry. ja Turun Seudun Inkeri-seura ry.

Inkerin matka 21.–24.5.98

Majoitus hotelli Sovetskajassa kahden hengen huoneissa Pietarissa. Käynti Kelton, Pyhän Marian ja Kupanitsan kirkoissa, Kikkerin ja Kelton vanhainkodeissa sekä yksityiskodeissa. Retket ja päiväajot sisältyvät hintaan. Matkassa kokenut kuljettaja. Hinta sisältää myös viisumin.

Lähtö Turusta, ajo Riihimäen ja Lahden kautta. Mahdollisuus tulla matkalta mukaan. Kaikki tämä hintaan 750 mk.

Tiedustelut ja varaukset Marja-Liisa Salminen 02-258 1621 tai Raili Pajula 02-469 6846.

Inkeri-juhla 1998 Eskilstunassa Ruotsissa

Lauantai 13.6.

Klo 10.00 Poppikilpailut St Eskilin koulun kentällä.

Klo 13.00 Taidenäyttelyt avataan Hotell Smedessä.

Klo 16.00 Juhla-avaus St Eskilin koulun aulassa.

Klo 19.00 Inkeri-ilta St Eskilin koulun aulassa.

Sunnuntai 14.6.

Klo 08.00 Jumalanpalvelus Forssin kirkossa.

Klo 10.30 Jäähyväistilaisuus Forssin seurakuntatalossa.

Majoitus: ***Hotell Smeden:***
Puh 9904616137690. Hinta 290 kr henkilö. Aamiaisen kera (2 hengen huoneessa). 1 hengen huone 440 kr.

Vilstan matkailukoti:
Puh 9904616513080. Hinta 170 kr henkilö (4 hengen huoneessa ja omat lakanat). Aamiainen 45 kr.

Kysymyksistä vastaava: Valter Rämö, puh 9904616138196.

Tervetuloa!

Eskilstunan Inkeri-Seura

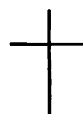
Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
6–7/98	07.05.1998	12.06.1998
8/98	08.07.1998	19.08.1998
9/98	11.08.1998	15.09.1998
10/98	09.09.1998	14.10.1998
11/98	08.10.1998	13.11.1998
12/98	06.11.1998	11.12.1998

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka tiistai klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Kuoro valmistautuu 35-vuotiskonserttiin, joka pidetään 26.4.-98 Karjalatalon yläsalissa, II krs. Kokeneet laulajat ehtivät vielä mukaan. Tervetuloa!

MUISTILISTA

Rakas puolisoni

MATTI TOIVONEN

6.8.21 Kosemkina
† 3.2.98 Nacka

ELSA
Aleksi
Laine
Tamara
Muut sukulaiset ja ystävät

Elämän myrskyiseltä mereltä olet päässyt satamaan.

Hautaus toimitettu.

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Toukokuu 31.5. helluntaijuhla
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen

11.05. SRK-tilat
15.06. Rämöt, Immilä
11.–12.07 Turkuun, kesäjuhlille
10.08. Kahvisaari
14.09. SRK-tilat
12.10. SRK-tilat, syyskokous
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Seukot Inkerikodissa

1998

7.5.-98 klo 13.00

Helsingin Seudun Inkeri-seura ry tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa, Käpylänkuja 1, Helsinki

Huhtikuussa 26.4. klo 14 Inkeri-kuoron kevätmatinea Karjala-talon Laatokka-salissa.

Hyvinkään Inkeri-kerho ry

toukokuussa 3.5.98 klo 14.00

Kokoontumispaikka on srk:n aulakahvio, Hämeenk. 16, Hyvinkää.

Tervetuloa!

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA RUOTSISTA

Frimärksserie	**75 kr**
Nouse Inkeri, grammofonskiva	**25 kr**
Lauri Santtu, **grammofonskiva**	**25 kr**
Laula kaikki maa, kassett, Råda	**35 kr**
Karta, von Köppen	**50 kr**
Vykort, Haparanda, tackplatta	**1 kr**
Vykort, Örebro, minnessten	**1 kr**
Vykort, flicka i Tuutaridräkt	**2,50 kr**
Kavajnål, vapen	**10 kr**
Gratulationskort, stort	**10 kr**
Gratulationskort, litet	**10 kr**
Klistermärke, Ingermanland + Estland	**5 kr**
Klistermärke, Ingermanlands vapen	**5 kr**
Tuuli: **Inkeriläisten vaellus**	**75 kr**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Hammarström: **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**15 kr**
Lilja – flyktingflickan från Ingermanland	**30 kr**
Himiläinen: **Främmande fosterland**	**50 kr**
Hiiva: **Förvisningen**	**50 kr**
Ojala: **Pitkä kotimatka**	**75 kr**
Ojala: **Suomi näkyy**	**75 kr**
Kuortti: **Kirkossa, keskitysleirillä**	**75 kr**
Kuortti: **Veljeni sotavangit**	**75 kr**
Miettinen: **Inkeriläiset maaton kansa**	**75 kr**
Sihvo: **Inkerinmaalla**	**75 kr**
Kolomainen: **Inkerin toisinajattelijat**	**25 kr**
Survo: **Neljäs tuuli**	**50 kr**
Ronkonen: **Laps Inkerin**	**100 kr**
Nevalainen: **Inkeriläinen siirtoväki**	**100 kr**
Mesiäinen: **Maria Kajavan pitkä taival**	**110 kr**
Virtaranta: **Inkeriläisiä sananlaskuja**	**70 kr**
Mooses Putron elämäkerta	**30 kr**
Iho: **Hietajyvä**	**40 kr**
Alexander Störgren: **Mutkainen tie vapauteen**	**150 kr**
Adressi	**40 kr**
Kavajnål Ingermanlands flagga	**20 kr**
Metiäinen: **Inkerin ev.lut. kirkon 350-v.**	**50 kr**
Tarra, Inkerin lippu	**5 kr**
Randefelt: **Inkeri, Tiekartta**	**100 kr**
Randefelt: **Keski-Inkeri, Kartta**	**100 kr**
Zahharov: **Ikuinen kulkuri, Kassett**	**80 kr**
Inkerin ristiviiri	**450 kr**
Huovinen (red.): **Ingermanland**	**100 kr**
Kuusi: **Maria Luukan laulut**	**40 kr**

Kirjatilaukset ottaa vastaan:
Wictor Kainelainen
Svedjegatan 25
504 45 BORÅS
Puh. ja fax 033-120 466
Maksut RIL:n postisiirtotilille 173888-9

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 5
TOUKOKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Soikkolassa ortodoksisten inkeroisten parissa vietiin keväällä linnun muotoisia kiurunleipiä peltokivelle muuttomatkalta palaaville kiuruille. Suuren paaston puolivälissä leivottiin Jyrinleipiä. Kuva: Marja Mustakallio.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Tavataan kesäjuhlilla Turussa

Suomessa vietettävät inkeriläisten kesäjuhlat ovat tänä kesänä Turussa 11.–12. päivänä heinäkuuta. Juhlapaikkana on Rantasipi, kuten edelliselläkin kerralla. Tilat ovat avarat.

Olemme kutsuneet presidentti **Mauno Koiviston** ja rouva **Tellervo Koiviston** juhlien kunniavieraaksi. Alustavasti olemme saaneet lupauksen heidän tulostaan, joten »kyllä se siitä», näin ainakin uskomme.

Inkerin suomalaisten historiaa lukiessa sattui katseeni tekstiin, joka on julkaistu »Vapaa Karjala ja Inkeri» -lehdessä jo vuonna 1932. »Meille inkeriläisille ovat nämä vuotuiset juhlamme muodostuneet monipuolisesti suuriarvoisiksi, antaviksi ja virkistäviksi hetkiksi. Jo viikkoja, jopa kuukausia niitä aivan ikävöiden odotetaan. Siellä tapaavat toisensa nykyään ehkä aivan eri puolilla Suomea asuvat sisarukset, entiset naapurit ja ystävät. Siellä puristetaan lämmintä veljen ja ystävän kättä jälleentapaamisen ilosta säteilevin silmin. Mieliin palautuu sitä entistä elähdyttävän kotoista tunnelmaa, jonka moni on jokapäiväisen arkielämän hyörinässä luullut kokonaan kadottaneensa. Tavataan sellaisia ystäviä ja kohtalotovereita, joille voi paljastaa salaiset huolensa ja ikävänsä sekä tietää saavansa ymmärtämyksen osaksensa. Siellä nousevat syntymäkodissa eletyt hetket entistä kirkkaampina mieliin. Ne elähdyttävät, lohduttavat ja antavat voimaa vastaiseen elämään.»

Mielestäni tämän vuosikymmeniä sitten kirjoitetun tekstin sanoma on tänäkin päivänä ajankohtainen ja puhutteleva. Inkeriä ikävöivien joukko on vain hajaantunut ympäri maailmaa.

Ennen sotia inkeriläisten kesäjuhlien ohjelmassa oli myös juhlamarssi, johon runsaslukuinen juhlaväki osallistui innolla. Heimohenki oli korkealla. Tietyistä syistä ei juhlamarssia ole sodanjälkeisissä Suomessa vietetyissä juhlissa ollut, mutta mitäs, jos Turun juhlilla marssittaisiin? Olen puhunut asiasta monille ja hanketta pidetään hyvänä, joten valmistaudutaan joukolla tähän juhlamarssiin. Tarkoituksena on, että juhlaväki lähtee Tuomiokirkossa pidettävän juhlajumalanpalveluksen jälkeen kulkueena juhlapaikalle, jonne on matkaa noin kilometri. Tarkemmat ohjeet saamme lauantaitilaisuuksien aikana ja toivottavasti sateinen sää ei tule esteeksi tälle hienolle suunnitelmalle. Tarkempi juhlien ohjelma on toisaalla Inkeriläisten viestissä.

Hyvät ystävät, heimosisaret ja veljet. Tervetuloa Turun juhlille seuraamaan arvokasta ohjelmaa, osallistumaan eri tilaisuuksiin ja tapaamaan toisiamme, sillä »Harvoin yhtehen yhymme, Saamme toinen toisihimme, Näillä raukoilla rajoilla, Poloisilla Pohjan mailla», niinkuin Kalevalassa sattuvasti ilmaistaan.

Turussa tavataan!

Keijo Korkka

»Ole hyvässä turvassa« Susanna Nässin muistolle

Aurinkoisena pakkaspäivänä 12.3. 1998 siunattiin Honkanummen kappelissa **Susanna Nässi**, omaa sukua Rännäli, jonka pitkästä tiestä Keski-Aasian kautta Suomeen kerroimme 1995 Inkeriläisten Viestin tammikuun numerossa.

Susanna oli syntynyt Pohjois-Inkerin Miikkulaisissa 9.6.1911. Suomeen hän oli tullut ensimmäisen kerran jo 1919, käynyt Suomessa kansakoulun, palannut kummivanhempiensa luokse Inkerinmaalle 1925 ja joutunut nuoren perheensä kanssa Keski-Aasiaan 1935. Vuonna 1992 hän tuli paluumuuttajana Helsinkiin nuorimman tyttärensä perheen ja veljenpoikansa kanssa; myöhemmin tulivat toisen tyttären ja poikien perheet.

Kaksi viimeistä vuottaan Susanna vietti liikuntakykynsä menetettyään Myllypuron sairaalassa, jossa aivan sairaalan lähelle muuttanut tyttären perhe saattoi häntä päivittäin hoivailla. Vielä viime vuoden marraskuussa hän pääsi lastenlasten **Susannan** ja **Yrjön** avustuksella pyörätuolissa mukaan **Elviira**-tyttären perheessä järjestettyyn pikkujouluun, johon oli kokoontunut sukulaisia ja ystäviä. Lau-

Susanna Nässin arkkua saattavat ensimmäisinä poika Viljo (oik.) ja sisarenpoika Armas. Arkkua seuraa vanhimman tyttären Lyylin perhe.

lettiin virsiä ja kuunneltiin pieniä puheita. Vaikuttava oli Maria Kajavan puhe, jossa hän kuvasi sekä vaikeita että valoisia vaiheita inkeriläisten elämässä.

Honkanummen kappelissa Susannan siunasi Mellunkylän seurakunnan pastori **Sirkka Kuula**, joka on ollut Susannan perheen rippipappi vuodesta 1995. Susannan omasta rippikouluaikaisesta päiväkirjasta oli siunauslause: »Herra on uskollinen, ja hän on vahvistava teitä ja varjeleva teidät pahasta.» (II Tessalonikalaiskirje 3.3) Lähes satalukuinen saattoväki seurasi arkkua Honkanummen hautausmaalle, jossa laulettiin virsi »Sun haltuus rakas isäni...» Kukkatervehdysten tuojien joukossa oli laajan sukulaispiirin lisäksi ystäviä sekä Miikkulaisista että Pahta-Aralista.

Muistotilaisuus oli Mikaelin kirkon seurakuntasalissa. Omat emännät olivat itse valmistaneet oikean entisajan ruokatarjoilun. Muistopuheita pitivät pastori Sirkka Kuula ja rovasti **Aimo Kymäläinen**. Erityisesti jäivät mieleen Elviira-tyttären kummin **Väinö Kuparisen** muistosanat sekä nuoremman polven sukulaisen **Aarno Virolaisen** muistelma Susannan Suomen-vierailusta 1980. Susanna oli silloin lähtiessään takaisin Keski-Aasiaan arvellut, ettei iässään pääsisi takaisin Suomeen. Kuitenkin sitten vuonna 1993 oli Helsingin Kontulassa Susannan uutta kotia siunaamassa Susannan oma rippi-isä, rovasti **Aatami Kuortti**, ja Susanna saattoi näyttää Miikkulaisissa vuonna 1928 saamaansa rippikoulutodistusta, jonka hän oli säilyttänyt yhtenä elämänsä arvokkaimpana asiana.

Toukokuussa 1928 Susanna kirjoitti päiväkirjaansa Vuoleella äitinsä

Susanna-tyttären luona pikkujoulujuhlassa marraskuussa 1997. Taustalla Maria Kajava puhumassa.

haudalla käytyään: »Polvistuessani äidin haudalle tuntui se yhtä lämpimältä kuin olisin laskeutunut äidin syliin. Pyysin äitiä neuvomaan ja lohduttamaan tytärtään, mutta ei tullut vastausta. Kuulin vain 'väkevän auttajan' vastaavan: Ole hyvässä turvassa. Minä voin sinua lohduttaa ja auttaa. Avaa vain sydämesi minulle.»

Väkevä auttaja oli Susannan turvana ja rohkaisijana, kun hän itse auttoi ja rohkaisi lähimmäisiään pitkällä matkallaan kaukana Venäjällä. Siellä hän joutui samoihin tehtäviin kuin rippi-isänsä, muun muassa kastamaan lapsia, kun ei enää ollut pappeja, eikä edes miehiä, jotka ensin hoitivat kirkollisia tehtäviä. Tämän kaiken hän jaksoi toimittaa uskollisesti, aina valoisana inkeriläisenä äitinä ja isoäitinä.

Muistamme Susannaa 'saman kohtalon kansan' esimerkillisenä tyttärenä.

Pirkko Huurto

Kuppelileipä, sattuula, kiurunleipä

Inkeroisten perinnettä esillä Helsingissä

Huhtikuussa oli Helsingin Kalevalaiset Naiset ry:n tiloissa esillä pieni näyttely, joka esitteli inkeroisten kulttuuria. Se perustui Museoviraston tutkijan **Aira Kurosen** kokoelmiin ja tutkimuksiin. Keitä ovat inkeroiset, on aiheellinen kysymys nyt, kun kaikki eivät oikein tiedä, keitä inkeriläisetkään ovat.

Inkerikkojen elämää entisaikoina -näyttelyn kimmokkeena oli Helsingin Kalevalaiset Naiset ry:n 60-vuotisjuhla. Yhjdistyksen puheenjohtaja, opetusneuvos **Irma Lonka** avasi näyttelyn ja kertoi kuuluisimmasta inkerikosta Larin Paraskesta, jota hän sanoi kalevalaisten naisten suojeluspyhimykseksi. Hänen patsaalleenhan laskevat Kalevalan päivänä kukkia myös inkeriläisjärjestöjen edustajat.

Helsingin Kalevalaisten Naisten puheenjohtaja Irma Lonka osasi elävöittää Larin Parasken kohtaloa ja tutustuttaa kuulijat hänen merkitykseensä.

Orjan tytär, muistin jättiläinen

»Larin Paraske eli vuosina 1833–1904. Häntä on sanottu myös muistin jumalattareksi, sillä pelkästään häneltä on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa muistiin merkittynä lähes 32 000 säettä.

Suomen kulttuuri on paljosta velkaa Lempaalassa syntyneelle Paraskovia Mikittiinalle, jonka isä oli Kuussovan hovin orja. Vain 5 kilometrin päässä Suomen puolella rajaa orjuutta ei ollut. Paraskovia meni naimisiin Sakkolaan eli Kannaksen Metsäpirttiin Kaurila Teppanan (Gavrila Stepanovan) puolisoksi.

Larin Parasken syntymäkylässä Miskulassa oli nelisenkymmentä naislaulajaa.

Koko Lempaalan pitäjästä tunnetaan 80 laulajaa, joista Paraske nousi huomattavimmaksi. Hänessä oli sel-

Kahvin kanssa oli kalevalaisten naisten huoneistossa tarjolla Helka Ikävalkon valmistamia inkeriläisiä leivonnaisia, saijoja, maarkivatruskoita ja porkkanapiirakkaa. Niitä nauttimassa oli mm. Lilja Kurppa, joka tarjosi kahvit inkeriläisleivonnaisten kera toimittajallekin.

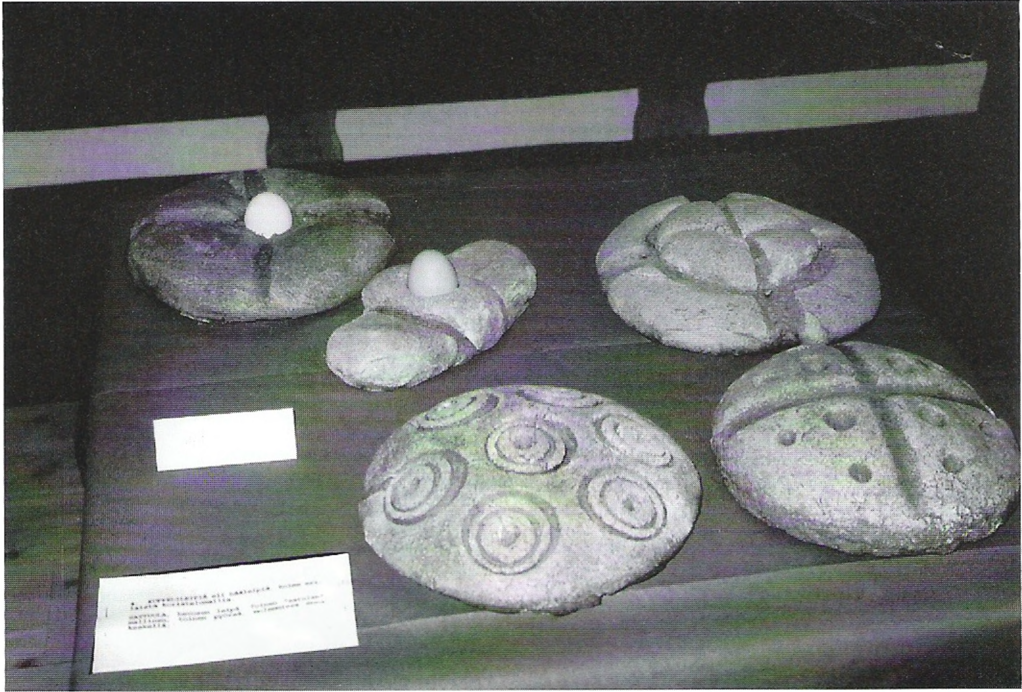
Aira Kuronen esitteli näyttelyä asiantuntevasti ja opasti mm. pääsiäismunien värittämistä sipulinkuorien ja riisinjyvien avulla. Seinällä urpavitsa, joka säästettiin siihen asti, kunnes sillä Jyrinpäivänä ajettiin lehmät laitumelle.

laista varmuutta ja itsetietoisuutta, jota muissa ei ollut. Siksi hän pian herätti kansanrunoudesta kiinnostuneiden suomalaisten tutkijoiden ja runonkerääjien huomiota. Hän oli myös taitava käsityöihminen. Hänen omin käsin tekemänsä kauniit päähineet tunnetaan mm. Eero Järnefeltin ja Albert Edelfeltin kuuluisista Larin Paraskea esittävistä maalauksista.

Karismallaan Larin Paraske hurmasi kaikki kuuluisat miehet, joiden kanssa tuli tekemisiin. Pastori Neovius kutsui hänet asumaan perheensä luokse Porvooseen. Kerrotaan jopa Sibeliuksen matkustaessaan Loviisasta Porvoon kautta Hämeenlinnaan kuunnelleen runoja laulavaa Paraskea. Jotkut kuulevatkin Kullervo-sinfoniassa välillisesti vaikutteita Larin Parasken laulusta. Orjan tyttärenä syntyneestä Paraskesta Albert Edelfelt sanoi: »Ei Paraske ole primitiivinen. Hän on kulttuuri-ihminen.»

Vanhuutensa päivinä Larin Paraske koki puutetta. Hänen mökkinsä Sakkolassa oli jo menossa myyntiin veroista. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran myöntämä pieni eläke pelasti Larin Parasken, niin että hän sai viettää elämänsä viimeiset ajat omassa mökissään.»

Lopuksi Irma Lonka esitti muutamia Larin Parasken runoja Senni Ti-

Kuppelileivän eli hääleivän leipoivat morsiamelle naimisissa olevat naiset häiden edellä ns. kubeli-illassa. Sattuula, hevosen leipä leivottiin elokuussa »hevosten praaznikkana». Leipä annettiin Laarinpäivänä hevoselle ja sen keskellä oleva muna poikaselle, joka vei hevosen laitumelle.

mosen toimittamasta valikoimasta Näin lauloi Larin Paraske (SKS 1982).

Seulassa seitsemän terää

Tutkija **Aira Kuronen** on tutkinut inkerikkojen perinteiseen elämänmenoon kuuluvia tapoja ja uskomuksia. Esimerkiksi siigla, jauhoseula on inkerikoilla paitsi jokapäiväinen käyttöesine myös tärkeä riittiväline. Siihen koottiin teräviä esineitä, mm. keritsimet, haarukka jne. ja sitten seulan ja terien läpi vettä priiskottamalla parannettiin kotieläimiä tai »silmätyn» lapsen silmiä. Navetassa emäntä pyöritti lehmien päällä rukouksia lukien Jyrinpäivänä seulaa, jossa oli Jyrinleipä, muna ja Jyrinpäivän tuohus. Häissä seulaan viskattiin myös lahjoja ja rahaa morsiusparille.

Aira Kuronen on koonnut esineitä ja valokuvannut inkerikkoja Länsi-Inkerissä, Soikkolassa. Sieltä tuoduista esineistä hän oli yhdessä **Maijukka Paulaharjun** ja **Helka Ikävalkon** kanssa pystyttänyt näyttelyn, josta kuvamme kertovat. Paikalla nähtävät erilaiset leivät olivat osin Soikkolasta tuotuja, osin Aira Kurosen ja Helka Ikävalkon leipomia. Linnunmuotoiset pienet leivät ovat kiurunleipiä.

Näyttelyyn liittyi myös esitelmäsarja, jossa kuultiin Aira Kurosen kertovan inkerikkojen häätavoista ja pääsiäiskauden tavoista. Tutkija **Pirjo Uino** taas kertoi, mitä arkeologiset löydöt kertovat inkerikoista.

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

Työtä inkeriläisyyden hyväksi

Inkeriläisten sivistyssäätiön hallintoneuvoston sääntömääräinen kokous 29.3.1998 Inkerikodissa Karjalatalolla Helsingissä alkoi vakavissa merkeissä. Kuluneen vuoden aikana kuolleita jäseniä muistettiin kokouksen avauksen yhteydessä.

Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja **Hannes Sihvo** luonnehti edesmennyttä puheenjohtajaa **Pertti Virtarantaa** ja hallintoneuvoston jäsentä **Aale Tynniä** seuraavasti:

»Akateemikko Pertti Virtaranta oli suuri Inkerin ystävä. Hänen työkenttänsä ulottui Inkeriin ja Karjalaan. Hän haastatteli sekä Inkerinmaalla että diasporassa eläviä inkeriläisiä ja teki valtavan työn heidän parissaan. Pertti Virtaranta oli rauhallinen henkilö, jonka persoonan ympärillä oli aina omanlaisensa henkisyys.

Akateemikko, runoilija Aale Tynnin historia on myös Inkerin historiaa. Hän oli inkeriläisyyden symboli, runoilijana hienostunut ja henkilönä eleetön.

Nousemme kunnioittamaan poismenneiden muistoa hiljaisuudella.»

Professori Hannes Sihvo kertoi myös, että kummankin akateemikon laaja kirjasto on saatu lahjoituksena jälkipolvien käyttöön. Aale Tynnin tytär **Riitta Seppälä** on luovuttanut Aale Tynnin ja Martti Haavion yhteisen etnografisen kirjaston, n. 40 hyllymetriä, Joensuun yliopiston käyttöön. Asiasta oli ollut puhetta jo Hannes Sihvon käydesä pääsiäisenä 1997 tervehtimässä Aale Tynniä.

Pertti Virtarannan kirjasto taas on sijoitettu Vammalan kaupunginkirjastoon, niin että sekin on nykyisten tutkijoiden käytössä. »Perintöä on meidän vietävä eteenpäin», sanoi Sihvo, »Nuorempia voimia työhön Inkerin hyväksi olisi aina löydettävä. Emme saa sanoa, että kaikki loppuu kuolemaan.»

Niukasti varoja, mutta eipä velkaa

Rutiininomaiset kokousasiat käytiin läpi juohevasti. Hannes Sihvo toimi puheenjohtajana ja **Anne Tuohimäki** sihteerinä.

Sivistyssäätiön hallituksen puheenjohtaja **Keijo Korkka** esitteli vuoden 1997 toimintakertomuksen. Vaikka toiminta on vähäistä eikä testamentteja tai muita lahjoituksia ole saatu, on kuitenkin voitu myöntää hakemuksesta apurahoja yhteensä 13.000 mk:n verran. Niitä saivat kuluneena toimintavuonna **Viktor Husu, Suvi Kaljunen, Rudolf Raita, Pirkko Malinen** ja **Janne Yläjoki**. »Tärkeää on, että kun nuoret opiskelijat ottavat gradunsa aiheen Inkeristä, heille jää Inkerin asia mieleen ja sivistyssäätiön nimi muistiin», Korkka totesi.

Säätiö on myös jakanut ansiomerk-

Caius Kajanti luovuttaa kirjansa Siniristilippumme Inkeriläisten sivistyssäätiön hallituksen puheenjohtajalle Keijo Korkalle.

kejä sekä Suomessa että Ruotsissa, niin kuin kesäjuhlien yhteydessä onkin kerrottu. Tulolähteenä tärkeää kirja- ja artikkelimyyntiä on hoitanut pääasiassa **Anneli Korkkinen**. Säätiön omaisuus on turvallisesti sijoitettu, mutta kun korkotuotot ovat vähentyneet, ei apurahoina jaettavaa ole kuluvanakaan vuonna paljoa. Onneksi ei ole velkaakaan, ja hallituksen jäsenet toimivat talkooperiaatteella ilman palkkiota. Hannes Sihvo kiitti heitä hyvästä varainhoidosta.

Toimintasuunnitelma kuluvalle vuodelle on samansisältöinen kuin ennenkin. Pyritään levittämään edelleen Inkeri-tietoutta ja mm. tukemaan Inkeriläisten viestiä ja Inkeri-kuoroa. Pyritään pitämään yhteyttä kaikkiin niihin järjestöihin, jotka ovat kiinnostuneet inkeriläisistä ja inkeriläisyydestä. Mahdollisuuksien mukaan tuetaan henkisesti ja taloudellisesti Suomessa asuvia inkeriläisiä. Puheenjohtaja Korkka ehdotti, että apurahoina jaettaisiin kuluvanakin vuonna hakemusten mukaan 10.000 mk ja hallituksen päätöksellä oikeiksi katsottuihin kohteisiin 10.000 mk.

Erovuorossa olevat hallintoneuvoston jäsenet **Toivo Iho**, **Lasse Kekki** ja Hannes Sihvo jatkavat seuraavan kolmivuotiskauden, heistä Hannes Sihvo varapuheenjohtajana. Edesmenneitten Aale Tynni-Haavion ja Pertti Virtarannan tilalle jäljelläolevaksi toimikaudeksi eli vuodeksi 1998 valittiin professori **Jouko Sihvo** ja emeri-

tuspiispa **Leino Hassinen**. Hallituksen erovuoroiset jäsenet **Heimo Kekki** ja **Kerttu Susi** valittiin jatkoon.

Leino Hassinen puheenjohtajaksi

Inkeriläisten sivistyssäätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana on aina ollut yhteiskunnallisesti näkyviä henkilöitä. Varapuheenjohtaja Hannes Sihvo ehdotti tähän tehtävään Leino Hassista sanoen: »Hän tuntee meidät ja me hänet.» Ehdotusta kannatettiin ja valinta vahvistettiin nuijankopautuksella.

Hallintoneuvoston jäsen kirjailija **Caius Kajanti** luovutti Inkerikodin kirjastoon kaksi uutta teostaan, *Siniristilippumme* ja *Aleksis Kivi*. Kirjailija on luovuttanut tekijänpalkkionsa näistä teoksista sivistyssäätiölle. Hän kertoi myös vieneensä Ruotsin kuninkaan pyynnöstä Siniristilippumme-kirjan kuninkaalle, aivan niin kuin eräs toinenkin suomalainen kirjailija, nimittäin Mikael Agricola 450 vuotta sitten! Ei siellä Ruotsin hovissa ihan yhtenään ja joka hetki suomalaisia kirjailijoita hyppää, kutsuttuina varsinkaan. Mutta inkeriläinen Kajanti onkin sellainen ehtymätön anekdoottivarasto, että hänen kirjoistaan kannattaa puhua toiste tarkemmin.

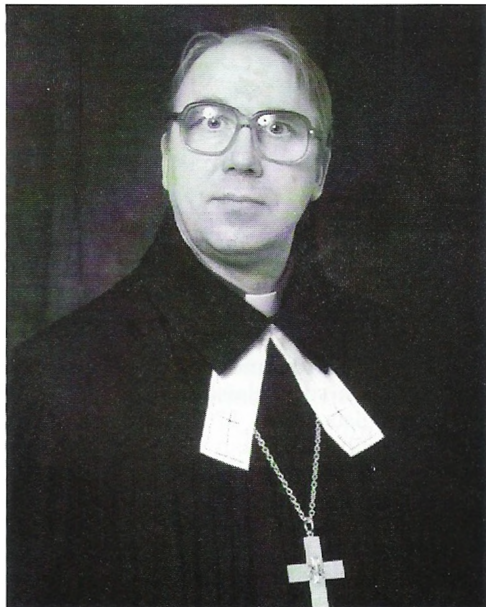
Teksti ja kuvat Marja Mustakallio

Terveisiä Lahdesta

Lahden Seudun Inkeri-seuran toiminta on ollut kuluneena vuonna vilkasta. Jäsenmaksunsa maksaneita on ollut 50 henkeä. Rattoisaa on isossa joukossa. Paluumuuttajien ongelmat, työpaikan löytyminen ja lasten kouluttaminen ovat usein keskustelunaiheina kerhoilloissa.

Virolaista **Toivo Holloa** on avustettu jo vuodesta 1990, jolloin tapasimme hänet Tuutarin juhannusjuhlilla. Nyt hänet on vihitty diakoniksi Võrussa. Hän asuu Vhatselinassa itse rakentamassaan ekotalossa. Se on tehty savesta ja ainakin navetan katto oljista. Vaimo Leena on postissa töissä, perheellä on kaksi poikaa.

Lahden Seudun Inkeri-seuran pikkujoulua vietettiin matkustamalla Hollolan kirkkoon ja nauttimalla joulu-

Lahtelaiset ovat lahjoittaneet Toivo Hollolle pappiskaavun ja avustaneet ristin hankkimisessa.

Kerhoiltoihin kokoontuu runsaasti myös paluumuuttajia, jopa heidän vieraitaankin. Kaikki ovat tervetulleita; eihän Inkeristä tulleita vieraita kerhoiltana tahdota kotiin jättää. Oikein sydämeen sattuu monelle, kun he tuovat terveisiä kotikonnuilta. Kuvan eturivissä vasemmalla ahkera leipoja Hilma Haukka ja muita Pietarin seudulta tulleita paluumuuttajia. Keskellä Elsa Lunatsnaskaja lukee 42-kohtaista Stalinin ohjekirjettä inkeriläisille.

ateria Kärkölän Pitopalvelussa. Sinne lupasimme mennä uudestaankin. Tehdasvierailu Solmasterilla kuului myös ohjelmaan.

Teksti: Maria Lahti

Tietoja pastoreista

Laadin »Inkerin paimenmuistoa» Pietarin ja Inkerinmaan suomalaisista ja ruotsalaisista seurakunnista ajalla 1704–1940. Olen kirjoittanut siihen runsaan 400 papin elämänkerrat, ja kirja ilmestynee syksyllä 1998. Olen kiitollinen kaikista lisätiedoista, jotka tämän lehden lukijat voivat antaa seuraavien 1920- ja 1930-luvulla pastoreina toimineiden inkeriläisten kohtaloista vangitsemisen ja karkottamisen jälkeen. Onko tietoja heidän tuomioistaan, loppukohtaloistaan, kuolinajasta ja -paikasta sekä myöhemmästä rehabilitoinnista?

1 Samuli Halttunen, tuomittu pakkotyöhön. Eli Siperiassa 1937
2 Antti Karhu, tuomittu pakkotyöhön 1935
3 Mikko Korpelainen, vangittu 1935 ja lähetetty Uraliin
4 Juhana Musakka, karkotettu perheineen Siperiaan
5 Simo Pennanen, vangittu 1931 ja toistamiseen 1937
6 Aleksanteri Soittu, karkotettu Hiipinään 1931
7 Antti Suomalainen. Tuomittu 1935 10 vuodeksi pakkotyöhön
8 Vankeudesta lienee palannut (Leningradiin?, Spankkovalle?) Spankkovan entinen seurakunnanhoitaja Pekka Bister, joka oli syntynyt Valkjärvellä Suomessa 12.7.1874. Onko tietoa siitä, missä hän asui sekä missä ja milloin kuoli (sodan aikana?)

Georg Luther
Eläintarhanhuvila 8
00530 HELSINKI

Inkeriläinen Aleksandr Saksa väitteli Karjalan historiasta

Joensuun yliopistossa 27. helmikuuta pidetystä väitöstilaisuudesta muodostui kansainvälinen mittelö. Väittely oli tosin hienovaraista keskustelua tohtorinhattua tavoittelevan tutkijan ja hänen vastaväittäjiensä kesken. Meneväthän tällaiset akateemiset aktiot vanhan kaavan mukaan ja asiat on jo pitkälti ennalta tutkittuja ja sovittuja. Silti tämänkertainen väitöstilaisuus herätti huomiota Joensuussa, ja sali oli täynnä kiinnostuneita kuulijoita. Karjala kiinnostaa.

Aleksandr Saksa, Pietarissa vuonna 1951 syntynyt arkeologian tutkija, on kaivannut tietoa esiin muinaisen rautakautisen Karjalan historiasta, Muinais-Karjalan asutuksen synnystä ja varhaiskehityksestä. Tähän alueeseen kuuluu Karjalan kannas ja Hiitolan ja Salmin välinen osa Laatokan Karjalaa.

Tutkijan vanhemmat ovat inkeriläisiä, ja kotikieli tietenkin oli inkeri. Saksa on paljon ollut yhteydessä suomalaiseen tutkimukseen ja suomalaisiin kollegoihin, joten kielivaikeuksia ei ollut.

Vastaväittäjinä toimivat emeritusprofessorit *Heikki Kirkinen* ja virolainen *Evald Tönisson*. Kustos eli tilaisuuden valvoja oli professori *Antero Heikkinen.*

Saksa on lähtenyt tutkimuksiin kotipaikkansa läheltä ja perustaa tutkimuksensa materialöytöihin. Erikoista keskustelua herätti Kirkisen huomautuksen hautalöydöistä. Saksa määrittää esineelliset haudat pakanallisiksi, esineettömät kristillisiksi. Kirkisen mukaan erikoisesti ortodoksit ovat usein panneet vainajien mukaan esineitä. Tönisson, itsekin kalmistontutkija, kaipasi lisää hautoja, joita hänen mielestään oli tutkimuksessa liian vähän.

Myös Karjalan rajoista väiteltiin. Monin suin tuli kuitenkin todistetuksi, että Savokin oli osan muinaista Karjalaa. Vuoksen seutu on aina ol-

lut suosittua asutusseutua, joten Kannaksen länsipuolta kaivattiin mukaan. Saksa myönsi itse aina tutkineensa Kannaksen itäpuolta eli Käkisalmen seutua.

Tilaisuus ei ollut haudanvakava, vaikka haudoista paljon puhuttiinkin. Kirkisen mielestä mukaan olisi ollut otettava myös sosiaaliset ja kielelliset perinteet; ovathan esimerkiksi kristilliset termit kuten *risti, pappi* ja *pakana* peräisin venäjän kielestä.

Kahden ja puolen tunnin kiintoisan keskustelun jälkeen kustos saattoi ilmoittaa, että väitös on hyväksytty ja tilaisuus päättynyt. Arvo ja sen merkit annetaan myöhemmin eri tilaisuudessa filosofian tohtori Aleksandr Saksalle.

Vuokko Juurisoja, Joensuu
Karjala 5.3.1998

Suomen Inkeri-liiton kuulumisia

Suomen Inkeri-liiton kevätkokous pidettiin tuttuun tapaan marianpäivänä Karjala-talon Inkeri-kodissa. Tarkasteltavana tässä sääntöjen määräämässä kokouksessa olivat viime vuoden toiminta ja talous. Varsin yksimielisen kokouksen puheenjohtajana toimi **Keijo Korkka** ja sihteerinä **Anne Tuohimäki**.

Toimintavuosi sujui pääosin edellisten tapaan. Ilahduttavaa oli liiton jäsenyhdistysten vilkas toiminta. Suomen Inkeri-liiton jäsenyhdistyksiä ovat Helsingin seudun Inkeri-seura, Hyvinkään Inkeri-kerho, Inkerin kulttuuriseura, Inkerikeskus, Lahden seudun Inkeri-seura, Paluumuuttajat, Rauman seudun Inkeri-seura ja Turun Inkeri-seura. Pääasiallinen syy seurojen aktiivisuuteen löytyy siitä, että paluumuuttajat ovat löytäneet tiensä erityisesti paikallisiin tilaisuuksiin. Siksi liitto pyrkii myös jatkossa kannustamaan uusien jäsenyhdistysten perustamista eri paikkakunnilla.

Suomen Inkeri-liiton toiminnan tärkeä edellytys on talous. Viime vuoden tulos osoitti noin 11 000,– markan alijäämää. Jostain on siis tuloja saatava lisää. Toiveet avustuksen saamisesta Raha-automaattiyhdistykseltä valuivat hukkaan, mutta liiton hallituksessa ei ole vielä luovuttu toivosta: uusi anomus jätetään syksyllä.

Olennaisen tärkeää liitolle on myös Inkeriläisten viestin ilmestyminen. Kokouksessa korostettiinkin erityisesti lehden merkitystä inkeriläisten yhdyssiteenä. Yksi idea myös syntyi: jos lehden vuosimaksu tuntuu esimerkiksi paluumuuttajista kalliilta, kolme tai neljä perhettä voisi liittyä yhteen ja tilata lehden yhteisesti. Loppuvuoden kuusi numeroa liitto tarjoaa myös uusille tilaajille erikoisen halvalla vain 50,– markan hintaan.

Suomen Inkeri-liiton hallitus kiitti toimintakertomuksen esitellessään kaikkia niitä, jotka vuoden aikana ovat olleet mukana toiminnassa. Samalla todettiin, että liitto tarjoaa tilaa myös uusille aktiiveille.

Markku Pyysiäinen

MUISTILISTA

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Toukokuu 31.5. helluntaijuhla
Inkeriläisten kesäjuhlat 11.–12.7.1998. Tarkemmin nrossa 4 ja 6–7
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka tiistai klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Tervetuloa!

Rippilapset vuodelta 1943! Huom!

Pastori Juhani Jääskeläisen rippilapset Hatsinan rippikoulussa vuonna 1943 kokoontuivat viimeksi Turun kesäjuhlilla vuonna 1993. Silloin oli kulunut 50 vuotta ripillepääsystä.

Kokoonnumme jälleen Suomen Turkuun 11.–12.7.1998 Inkeriläisten kesäjuhlien aikana. Ilmoittautua voi Katri Närjälle, puh. 02-251 5631.

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
15.06. Rämöt, Immilä
11.–12.07. Turkuun, kesäjuhlille
10.08. Kahvisaari
14.09. SRK-tilat
12.10. SRK-tilat, syyskokous
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?
Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Suomen Inkeri-liitto ry:n jäsenmaksu 1998

Tämän lehden välissä on tilisiirtokortti, jolla voivat ne yksityiset henkilöt, jotka haluavat kuulua Suomen Inkeri-liitto ry:hyn henkilöjäsenenä, maksaa tämän vuoden jäsenmaksun, joka on 30 mk. Niillä paikkakunnilla, missä toimii Suomen Inkeri-liittoon jäsenenä kuuluva paikallinen seura, kerätään seuran toimesta, siihen kuuluvilta jäseniltä erillinen jäsenmaksu.

Suomen Inkeri-liiton hallitus

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
8/98	08.07.1998	19.08.1998
9/98	11.08.1998	15.09.1998

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA

Inkeriaiheista kirjallisuutta

Anneli Asplund (toim.)
Kansanlauluja Inkerinmaalta — ***100 mk***

Arvo Survo
Itku Inkerille — ***100 mk***

Aapo Iho
Hietajyvä — ***20 mk***

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — ***15 mk***

Ella Ojala
Pitkä kotimatka — ***85 mk***
Pelastunut albumi — ***130 mk***
Ensimmäinen kevät — ***100 mk***

Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen — ***60 mk***

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus — ***110 mk***

Pekka Nevalainen
Rautaa Inkerin rajoilta — ***100 mk***
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla — ***150 mk***

Pekka Nevalainen –
Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri – historia, kansa kulttuuri — ***300 mk***

Heikki Roiko-Jokela –
Heikki Seppänen
Eletän tien kulkija – Vilho Hetanen — ***150 mk***

Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa — ***100 mk***

Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha — ***30 mk***

Kalevalaseuran vsk 69–70
Inkerin teillä — ***70 mk***
Maria Luukan laulut ja loitsut — ***40 mk***
Näin lauloi Larin Paraske — ***30 mk***
Sydämessä kalevalainen kansa, kuvateos Nina ja Alpo Saiton tuotannosta — ***40 mk***

E. Pärnänen
Antti Kivekäs I — ***100 mk***
Antti Kivekäs II — ***100 mk***

Mikko Savolainen
Kuvateos Inkerinmaa — ***200 mk***

Leino Hassinen
Idän uusi aamu — ***140 mk***

Albert Pettinen
Lauluja koululaisille — ***25 mk***

Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle — ***35 mk***

Inkeriaiheista musiikkia

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — ***15 mk***

Lauri Santtu
Murrejuttuja — ***15 mk***

Kasetteja

Arvo Survo
Omalt maalt — ***55 mk***

Salli Iivarinen Savorina
Finka Pietarin tiepeillä — ***100 mk***

Karttoja

Inkerin kartta vuodelta 1933 — ***70 mk***
Inkerin kartta vuodelta 1849 (saksankielinen) — ***50 mk***
Inkerin uusi kartta vuodelta 1992 — ***60 mk***
Kylä- ja tiekartta Keski-Inkeri vuodelta 1993 — ***60 mk***
Inkerin pöytälippu (satiinia) + salko marmorijalustalla — ***100 mk***
Inkerin pöytälippu (polyesteriä) — ***35 mk***
Inkerin pöytälippu (satiinia) — ***60 mk***
Salko marmorijalustalla — ***45 mk***
Isännänviiri (Inkerin ristiviiri) — ***350 mk***
Adressi — ***30 mk***

Tilauksia ottaa vastaan

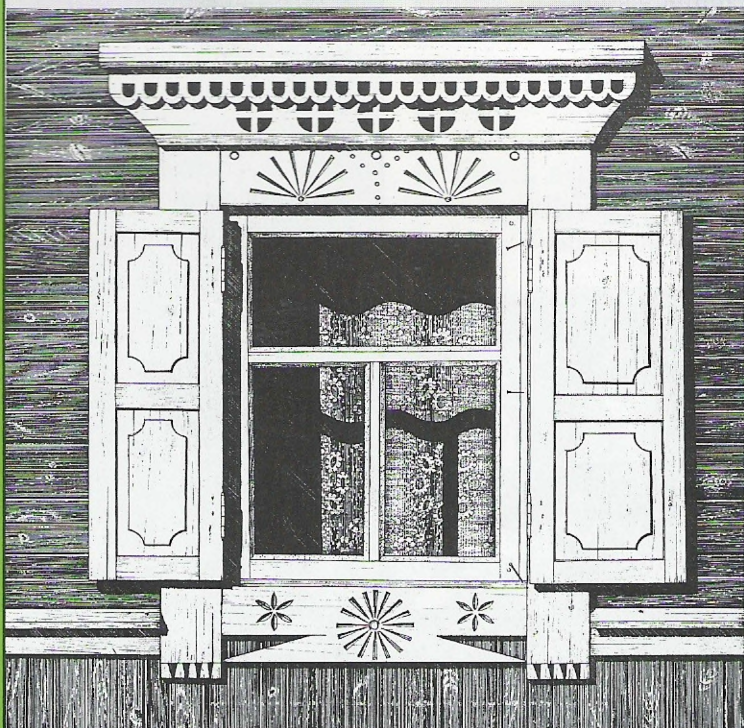
Annikki Kelo, Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30–20.00
Postisiirtotili Hki 800012-306364

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 6–7
KESÄKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 » 800 mk
1/4 » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Soikkolanniemi, Röllölä, Teppanan Karpan talo, kuisti. Kuva: Markku Mattila.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Inkeri-kuoro 35-vuotias

Piispa **Paavo Kortekangas** kertoo kymmenen vuotta sitten ilmestyneessä artikkelissa vierailustaan Kazahstanin neuvostotasavallassa. Siellä hän kohtasi hämmästyksekseen kolme usean tuhannen suuruista luterilaista seurakuntaa. Kun eräs matkalla mukana ollut teologi kysyi, missä yliopistossa näitten seurakuntien kazahstanilainen pappi oli aikanaan opiskellut, vastaus kuului: »Babuskan yliopistossa.» Isoäidin syli oli siis ollut tämän neuvostoaikaisen papin korkeakoulu.

Babuskan korkeakoulu on tuttu asia myös inkeriläisille. Monet heistä ovat tällä vuosisadalla oppineet oman teologian perusoppimääränsä juuri isoäidin sylissä. Tässä sylissä on puhuttu suomen kieltä, rukoiltu ja laulettu. On tuskin sattuma, että samat elementit kuuluvat edelleen myös inkeriläisten kesäjuhlien ohjelmaan.

Suomen Inkeri-liiton oma Inkeri-kuoro piti keväällä 35-vuotisjuhlakonsertin **Kerttu Hiltusen** ja **Julia Hyyrösen** johdolla Karjala-talossa Helsingissä. Ohjelma koostui hengellisistä lauluista ja muusta musiikista. Babuskan korkeakoulun kunniakas perinne elää edelleen. Lehtemme onnittelee erinomaisissa voimissa olevaa kuoroa.

Paljon puuttuisi tämänkin kesän juhlilta, ellei meillä olisi tätä mainiota kuoroa. Inkeri-kuoro todistaa omalta osaltaan oikeiksi tutut sanat: »Nouse Inkeri, sun laulus soi, nouse päiväks jo vaihtuu koi.»

Markku Pyysiäinen

Kerttu Hiltusen johdolla kaikui Inkeri-kuoron laulu kauniisti mm. viime kesänä ruotsininkeriläisten kesäjuhlilla Boråsissa.

Inkeri-kuoron 35-vuotisjuhlakonsertti

Huhtikuun 26. päivänä 1998 Karjalatalon yläsalissa pidettiin 35-vuotiaan Inkeri-kuoron juhlakonsertti, joka oli kerännyt runsaan kuulijakunnan ja myös palkitsi kuulijansa todellisella elämyksellä. Osan konserttia johti kuoron pitkäaikainen johtaja **Kerttu Hiltunen** ja osan kuoron uusi nuori johtaja, pianonsoiton opettaja ja kanttori **Julia Hyyrönen.**

Konsertin ohjelma oli ilahduttavan monipuolinen: kuultiin tuttuja suosikkinumeroita kuten jo 35 vuotta sitten laulettu H. J. Backmanin »Sunnuntaiaamu» ja Mooses Putron »Minä tyttö». Uusinta ohjelmistoa oli Heino Kasken »Päivä» Lauri Pohjanpään sanoihin, samoin Hatsinassa syntyneen säveltäjän Ippolitov-Ivanovin alkukielellä, venäjäksi, laulettu »Kotimaan kaipuu». Erityisen vaikuttavana jäi mieleen myös Mooses Putron »Sydämen myrsky».

Kuoron historiasta kertoi lyhyesti kuoron puheenjohtaja **Kerttu Susi**, joka kuoron 15 perustajajäsenestä ainoana edelleen laulaa kuorossa. Aloittelevaa kuoroa harjoitti aikoinaan ensimmäisenä hammaslääkäri **Kaisa Räikkönen**, ja seuraavana vuonna kuoron johtajaksi Ruotsin matkalle saatiin silloinen nuori ylioppilas **Kaija Vironmäki.** Opettaja **Eino Vironseppä** oli kuoron tarmokas johtaja kymmenen vuoden ajan, ja Kerttu Hiltunen on sen jälkeen johtanut ja kehittänyt kuoroa runsaat kaksikymmentä vuotta. Hän jatkaa edelleen kuoron jäsenenä ja varajohtajana.

Kuorossa on tällä hetkellä 25 laulajaa ja kuoro on edelleen naiskuoro. Viime vuosina kuoro on saanut tervetullutta vahvistusta Virosta ja Inkerinmaalta muuttaneista laulajista. Alusta alkaen kuoron jäseninä on ollut monia »suomenmaakkoisia» Inkerin ystäviä, joita heitäkin on kiittäminen kuoron säilymisestä ja uudistumisesta.

Kuoro sai onnistuneen konserttinsa jälkeen runsaasti onnitteluja ja kukkia.

Konsertin miellyttävänä lisänä oli Julia Hyyrösen veljen kanttori **Viktor Hyyrösen** pianosoolo. Kuulimme myös **Lilja Kurpan** esittämän kansanrunosikermän. Yleisö poistui konsertista varmasti tyytyväisenä sekä musiikkielämykseen että matinean lämpimään ja välittömään tunnelmaan.

Teksti Pirkko Huurto

INKERI-KUORO KIITTÄÄ SYDÄMELLISESTI KAIKKIA YSTÄVIÄÄN ONNITTELUISTA SEKÄ SAAMASTAAN TUESTA JA KANNUSTUKSESTA.

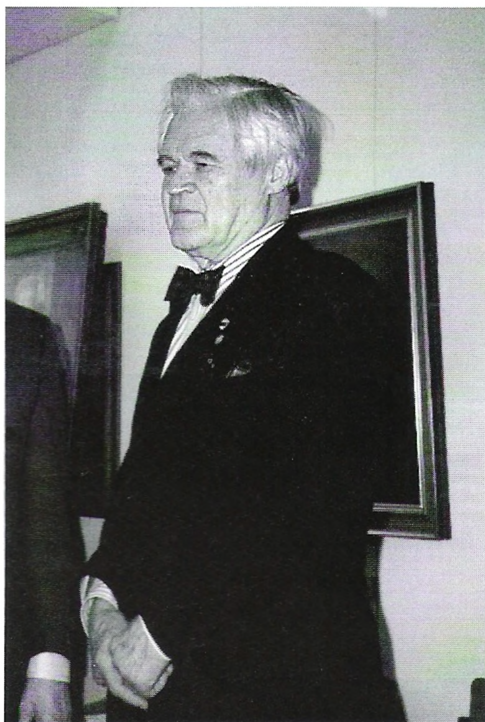
Sinä hulmullas mielemme nostat

Sykähdyttävä siniristilippumme

Kohta on taas juhannus ja kaikkialla Suomessa nousevat siniristiliput salkoihin. Kesämökeillä, partioleireillä ja julkisten rakennusten pihoissa kaunis kansallislippu juhlistaa kesän korkeinta päivää.

Kukapa ei muistaisi varhaisen lapsuutensa sykähdyttäviä juhlahetkiä, kun kokoonnuttiin lipputangon ympärille ja isä hiljaisena ja arvokkaasti nosti Suomen lipun salkoon. Juhannusaattona se sai jäädä koko valoisaksi kesäyöksi liehumaan. Itsenäisessä Suomessa syntyneelle lippu oli kuitenkin itsestäänselvyys: ei tarvinnut pohtia, mikä on lipun historia ja millaisin vaihein maassamme on päädytty juuri siniristilippuun.

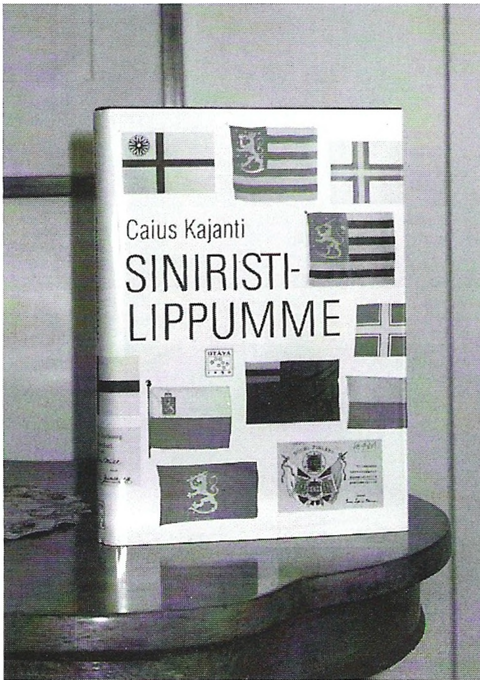
Inkeriläissyntyisen kirjailijan ja historiantutkijan **Caius Kajannin** teos *Siniristilippumme* (Otava 1997) on monipuolinen hakuteos lippujen ja liputtamisen vaiheista keskiajalta nykypäiviin. Kirjan toimituskuntaan ovat kuuluneet professorit **Matti Klinge** ja **Kauko Pirinen**, historialliset katsaukset on laatinut Martti Linna ja heraldista asiantuntemusta edustavat **Carol Hedberg** ja **Kari Laurila**. Kirjan runsas kuvitus on koottu kotimaisista ja ulkomaisista lähteistä.

Historiantutkijana ja kirjankustantajana tunnettu Caius Kajanti on ehtymätön Inkerinmaahan liittyvien tarinoiden lähde.

Miten ja milloin liputetaan?

Nykynuoriso ilmaisee isänmaallisuuttaan usein spontaanisti ja vapautuneesti. Suomi-Ruotsi-yleisurheilumaaotteluun mennään lippuja heiluttamaan, kasvoihin maalataan pieniä siniristilippuja ja päähineeksikin saatetaan kääräistä vaate, johon on sudittu sininen risti. Tämä on meillä sallittua, vaikka lippua onkin perinteisesti kunnioitettu.

Siniristilippumme on näyttävä teos, jossa on 334 sivua.

Ehkä ei olisi kuitenkaan hukkaan heitettyä aikaa uhrata muutama hetki lippukulttuurille ja -etiketille, joista Kajannin kirja tekee selkoa. Lippuperinne, lipun historia ja liputukseen liittyvät ohjeet on kerrottu kirjassa tarkasti ja havainnollistettu niin monin kuvin, että nuorikin lukija viihtyy sen parissa. Samalla tulee opituksi mm. kiehtovaa sanastoa, esim. mikä on lippu, mikä viiri, mikä baneeri ja mikä standaari.

Lait ja asetukset säätelevät meilläkin liputtamista. Nykyinen laki Suomen lipusta ja asetus liputuksesta ovat vuodelta 1978. Kirja käy ohjeistosta monissa eri tilanteissa ja on varmasti tarpeen nyt, kun yhteydet muihin maihin ovat entisestään vilkastuneet. On tiedettävä, mihin järjestykseen sijoitetaan juhlapaikalla eri maiden liput Suomen lipun rinnalle.

Värikäs kuvitus opettaa tuntemaan Suomen lipun erilaiset ehdotukset ja nykyisin käytössä olevat muodot.

Ei punakeltaista lippua

Suomen lipun historia on pitkä. Ehdotukset ennen päätymistä vuonna 1918 nykyiseen siniristilippuun olivat moninaiset. Vielä 1920- ja 30-luvulla yksityisten kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kannanotot vaihtelivat suuresti. Pitkään piti pintansa punakeltainen lippu, jota **Akseli Gallen-Kallela** kannatti ja jolle esim. **V. A. Koskenniemi** kirjoitti komean ylistysrunon Leijonalippu vuonna 1917.

»Sua Suomen leijona tervehdän:
miten säilässäs aurinko palaa!
Ylös vapauden päivähän
sinun voimas vangitut halaa.
Olet karaistu kentillä taistojen,
olet elänyt vainojen aikaa,
läpi veristen vuosisatojen
sinun säiläs säihkyy ja kaikaa.»

Useat kirjailijat ottivat kantaa kysymykseen Suomen lipun väristä, ja esim. **L. Onerva** sanoi runossaan jyrkästi:

»Pois viiri veripunainen
valkeesta Suomestamme
pois värit veljeshurmehen!
Sa lippu sinivalkoinen
sua kohotamme taivaallen
sun syvään juurrutamme
maan nuoren kevätnurmehen.»

Perustuslakivaliokunta perusteli mietinnössään toukokuussa 1918 sinivalkoisen ristilipun valitsemista näin: »Valkoista ja sinistä on laajoissa osissa maatamme jo pitkät ajat pidetty kansallisväreinä. Siniseltä väriltä ei meillä myöskään puutu historiallisia juuria. Niinpä se on useitten maakuntavaakunain perusväri, ja eräissä niistä se esiintyy yhdistettynä valkoiseen. Valkoisen merkeissä on punainen hirmuvalta äsken kukistettu ja Suomen vapaus saavutettu. Valiokunta on sentähden päättänyt Suomen lipun pääväreiksi ehdottaa valkoista ja sinistä.»

Siniristiaiheiset lippukortit tulivat käyttöön vuoden 1906 alussa. Suomalaiset siirtolaiset painattivat tällaisia kortteja myös Yhdysvalloissa. Matti Poutvaaran kokoelmat.

Sitten olikin jo Suomessa aika siirtyä laulamaan »kuin taivas ja hanki Suomen / on värisi puhtahat. / Sinä hulmullas mielemme nostat / ja kotimme korotat.»

Caius Kajannin perusteellinen kirja Siniristilippumme kannattaa hankkia jokaiseen kotiin ja järjestöjen toimihenkilöille. Sen antamin tiedoin ja sen ohjeita noudattaen osaamme antaa kansallislipullemme sille kuuluvan arvon.

Kustantajalle ripaus risuja siksi, että tekijän sukunimi esiintyy kirjan nimiösivulla muodossa Cajanti.

Teksti Marja Mustakallio

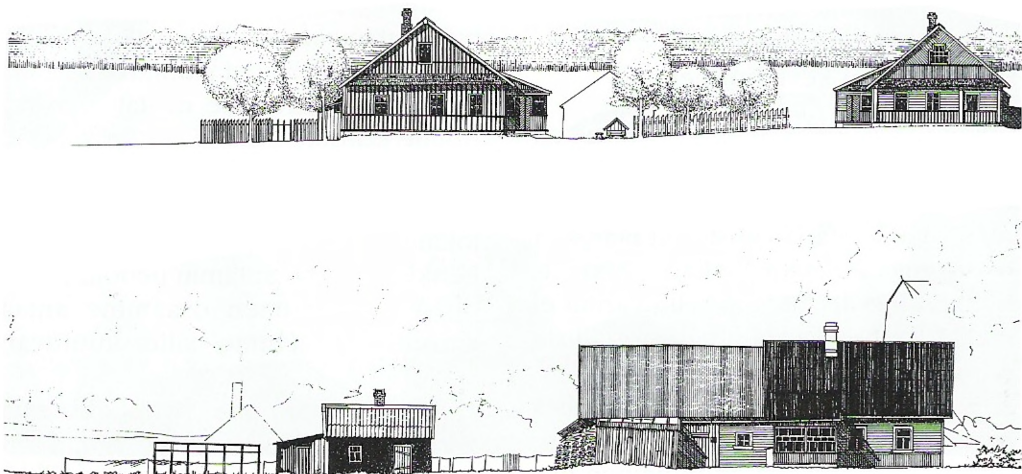
Hokos Warma Voloi...

Mitä ajatella kirjasta, jolla on kokoa ja näköä ja kummallinen nimi? Kansilehdellä lukee kuin loitsu: Hokos Warma Voloi... ja sitten ihan pienellä: taloja ja kyliä saaristosta, Karjalasta ja Inkeristä.

Komeaa kirjaa tekee mieli heti lehteillä. Se ei kosiskele makeilla, räikeillä väreillä; ei väreillä laisinkaan. Sisäsivuilta löytyy mustavalkoisia, tarkkoja piirroskuvia puutaloista ja niiden yksityiskohdista. Kuvat ovat kauniita; jokainen niistä opettaa katsomaan kansanomaisten rakennusten yksityiskohtia ja kuuntelemaan niiden hiljaista puhetta. Menneiden sukupolvien työn arvo nousee tässä kirjassa kiistattomasti esiin.

Kirja esittelee siis Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston opiskelijoiden laatimia piirustuksia. Ne on tehty professori **Vilhelm Helanderin** johtamilla arkkitehtuurin historian opintoihin liittyvillä mittaus- ja piirustusleireillä vuosina 1990–96. Perinteistä puuarkkitehtuuria on etsitty paikan päällä erityisesti rannikon tuntumassa. Kuvia on piirretty saaristokunnissa kuten Houtskarissa ja Rosalassa sekä Haapasaaressa mutta myös Karjalassa ja Inkerissä Soikkolanniemellä.

Inkeri-tutkimukset on toteutettu omana projektinaan. Siinä ovat olleet mukana arkkitehdit **Markku Mattila, Simo Freese** ja **Timo Jeskanen,**

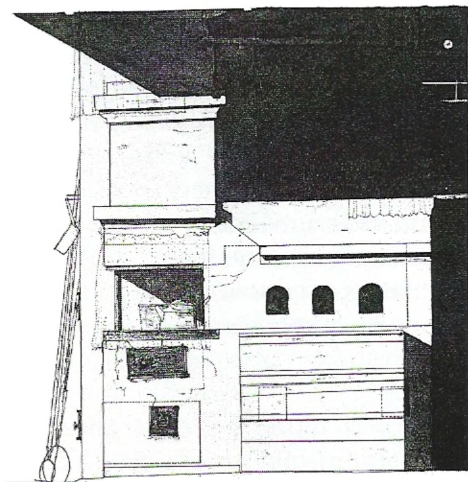
apunaan joukko varttuneita arkkitehtiopiskelijoita. Inkerin arkkitehtuurista on jo aikaisemmin ollut kiinnostunut arkkitehti **Erik Kråkström,** joka on perehtynyt erityisesti patsasnavettoihin. Paikallisena asiantuntijana on mittaus- ja piirustusleiriläisille toiminut tohtori **Aleksander Krjukov.**

Hokos Warma Voloi... -teoksen artikkeliosuudessa todetaan, että nyt, kun liikkuminen rajojen yli on tullut mutkattomaksi, on ollut mahdollista löytää itäisten lähialueiden kylät uudelleen. Niistä ei näihin asti ole juurikaan ollut saatavissa tietoa. Nyt on mahdollista – tämänkin kirjan kuvien avulla – todeta monia arkkitehtuurin samankaltaisia piirteitä läheisillä alueilla ja toisaalta hyvinkin etäällä toisistaan.

Lainaamme kirjasta katkelman, joka esittelee inkeriläistä rakennusperinnettä.

Inkeriläistä rakennusperinnettä Suomenlahden etelärannalla

Inkerin suomalaisasutuksesta on viime vuosina tehty paljon tutkimusta, osittain myös ns. paluumuuttajien käytännön poliittisen kysymyksen taustaksi. Paljon on tutkittu muita perinteitä, mutta ei juurikaan rakennusperintöä. Karjalantalosta on sentään erilaisia tutkielmia, mutta ei inkeriläistaloista. Alkaneeseen kartoitustyöhön on aihetta. Ehjänä säilyneitä kyliä ja taloryhmiä ei tosin juuri näytä olevan Pietarin lähialueilla, mutta vähän etäämpänä on tiiviitä, yllättävän hyvin säilyneitä vaikkakin ahavoituneita kyliä – osa niistä on välillä jäänyt suljettujen sotilasalueiden sisään. Mittausleireillä nyt tutkitut kohteet ovat läntisestä Inkeristä, rannikon tuntumasta. Myös siellä kalastuselinkeino on osittain – ainakin aikaisemmin – antanut kylille leimansa.

Soikkolanniemi, Savlmäki, Voloin talo, uuni. Sebastian Lönnqvist 1996.

Aikoinaan 1900-luvun alussa muutama tutkija kartoitti myös Inkerin rakennuksia, Samuli Paulaharju etunenässä. Vanhempi aineisto tarjoaa siis vertailupohjan uusille havainnoille. On kuitenkin vielä liian varhaista vastata, onko inkeriläistaloilla jotain aivan omia erityispiirteitä.

Joitakin havaintoja voidaan Soikkolanniemellä melko läheltä Viron rajaa tehtyjen mittauspiirustusten pohjalta ottaa esille. Vallitseva rakennustapa on täälläkin puurakentaminen ja nimenomaan lamasalvos. Rakennusryhmien talousosissa esiintyy kuitenkin myös patsasrakenteita ja salvottuja hirsikehiä sekoitettuna, samoin myös joskus varhopatsasrakenteita eli pystytolppien uriin ladottuja vaakalankkuja – siis samoja ilmiöitä kuin Karjalassakin tai toisaalta lännempänä Viron puolella ja sen saaristossa. Erityisen kiinnostavalta vaikuttaa ta-

lojen ryhmittely: asuintilojen ja talousosien yhdistelmistä syntyy monimuotoisia, yhteenkasvaneita konglomeraatioita. Taloissa on varsin isoja, tiloja yhteenkokoavia kattoja, ei kuitenkaan siinä mittakaavassa kuin perusmuodossaan kaksi- tai kolmikerroksisessa karjalantalossa (eli pohjoisvenäläisessä talossa). Päädyt ovat korostettuja ja kääntyvät useimmiten raitille päin – taas tyypillinen nykyisen Suomen itäisten lähialueiden piirre.

Tässä Pohjoisen kustantamassa kirjassa on 180 suurikokoista sivua. Kirjan iso koko, 25 × 28 cm, tekee siitä uljaan lahjakirjan asiasta kiinnostuneille. Johtava artikkeli perinteenkantajista on käännetty myös ruotsiksi ja kirjan lopussa on englanninkielinen yhteenveto. Hintaa kirjalla on 365 mk.

Teksti Marja Mustakallio
Kuvat teoksesta Hokos Warma Voloi...

Kun Suomen lotat meille kylään tulivat...

Tässä on harvinainen valokuva 54:n vuoden takaa. Olimme silloin viimeistä kesää kotona Inkerissä. Eräänä päivänä meille tuli yllättäen kaksi suomalaista lottaa sekä sotilasvirkamies. Se oli oikein sen kesän 'tapaus' kotikylässäni Järvisaaren Metsäpirtissä. En tiedä, kuinka he juuri meille tulivat, kotini ei ollut edes sen päätien varrella, mistä kylään tultiin. Oliko heidät joku neuvonut meille? Silloin he valmistelivat meille Suomeen siirtoa.

Äidille tuli silloin kiire laittaa pöytä koreaksi, kun ei vielä osannut mitenkään varautua tähän. Lähinaapuritkin äiti käski minut hakemaan meille. Pois lähtiessä äiti taittoi heille kukkia puutarhastamme. Kaikki sujui lähes kuin tänä päivänä, vaikka maailma on paljon muuttunut näistä päivistä. Aika on luonut oman hohtonsa tähänkin tapahtumaan.

Tässä kuvassa: takana vasemmalta Aino Talikka, isäni Pekka Klemettilä, lotta Heljä Hovi, edessä vasemmalta Reino Talikka, kirjoittaja Toini Klemettilä, lotta Maria Virolainen, Eeva Vainonen, äitini Anna Klemettilä ja Helena Suni.

Toini Pöllänen

Kuka minä olen?

Synnyin Inkerissä v. 1921. Isäni ja äitini olivat suomalaisia. Kävin suomalaista kansakoulua ja jatkoin sen jälkeen keskiasteen koulussa. Siellä opiskelin mm. äidinkieltä, venäjää ja saksaa. Isäni vangittiin v. 1931, koska hän oli suomalainen.

Halusin jatkaa opintojani ja suoritin sisäänpääsytutkinnon jokiliikenteen teknikumiin. Muutamia päiviä ennen koulun alkamista minulle kuitenkin kerrottiin, ettei paikkaa ollutkaan tarjolla; olin nimittäin suomalainen.

Syttyi toinen maailmansota. Nyt olisin kelvannut tykinruuaksi, mutta päätin karata. Saksalaiset miehitysjoukot valloittivat Inkerin. Suomalaisille ja eestiläisille annettiin keltainen kortti, joka toimi jonkinlaisena passina.

Helmikuussa 1942 menin Saksan armeijaan, suomalaiseen pataljoonaan (Finnische Sicherungsgruppe 187). Olin ensimmäinen Inkerin suomalainen, jolla oli saksalainen sotilaspuku yllään. Sitten siirryttiin Suomen armeijaan. Mutta sodan päätyttyä asiat olivatkin toisin: en ollutkaan enää suomalainen, vaan sain Inkerin siirtoväen väliaikaisen henkilöllisyystodistuksen. Olinkin rikollinen.

Kesällä 1945 sairastuin ja jouduin Kivelän sairaalaan. Valpon mies istui oven ulkopuolella ja odotti, milloin olisin pidätystä edellyttävässä kunnossa. Sitä hetkeä ei kuitenkaan tullut, vaan ystävät auttoivat minut ikkunasta ulos pakomatkalle.

Pari viikkoa piileskelin Helsingissä, sitten karkumatka jatkui Ruotsiin. Taas jouduin kysymään, kuka olen. Väitin olevani suomalainen, mutta minua sanottiin venäläiseksi. Sain muukalaispassin, jossa luki »rysk». Ruotsin kansalaisuuden sain v. 1953, ja näin minusta tuli ruotsalainen. Silti väitän olevani suomalainen, sillä olenhan syntynyt Inkerissä.

Aatu Savolainen

Bussi Helsingistä Turun kesäjuhlille 11.7.1998

Inkeri-kuoron bussi lähtee Helsingistä rautatieaseman ja postitalon väliseltä pysäkiltä lauantaina 11.7.1998 klo 9.00. Bussiin otetaan kuorolaisten lisäksi myös muita matkustajia. Paluu sunnuntaina 12.7. juhlien jälkeen. Matkan meno–paluuhinta 100 mk. Majoituksen jokainen hoitaa itse. Ilmoittautumiset: Kerttu Susi, puh. (09) 482 777 tai Hilma Saarinen, puh. (09) 753 9496.

Kolmekymmentä sirpaletta kanteleen historiaa

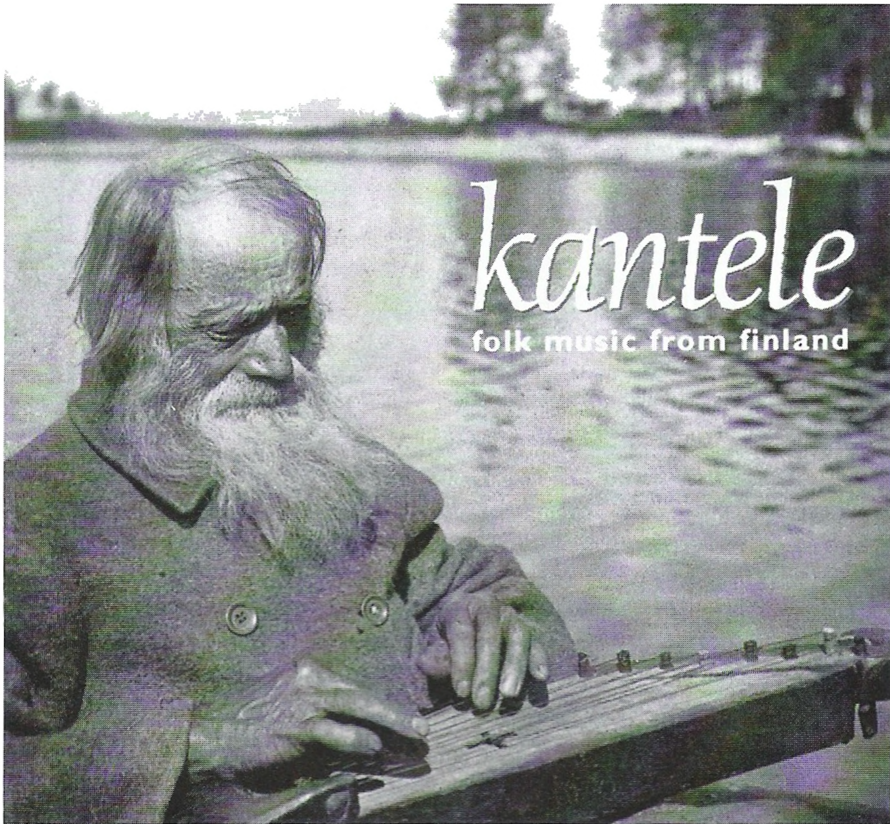
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura on julkaissut cd-levyn 'kantele – folk music from Finland'. Siihen Seuran voimanainen **Anneli Asplund** on koonnut kansanomaisen kanteleensoittomme tärkeimmät kolmekymmentä raitaa äänitteitä vuosilta 1904–1978. Levy on digitaalinen versio vuonna 1983 julkaistusta lp-levystä. Sen tekstivihko kertoo suomeksi ja englanniksi pääasiat kanteleen vaiheista sekä levyn soittajista.

Kenelle? Ei tätä levyä kannata lähettää amerikantädille näytteeksi siitä, kuinka suomalainen kansanmusiikki on tänään voimissaan. Tämä ei ole turistiviihdettä. Levy on ankara näyte siitä, mille pohjalle tämän päivän kanteleensoittomme rakentuu. Ilman näitä soittajia meillä ei olisi konserttikanteleen kehittäjä Paul Salmista, ei Martti Pokelaa, ei Salamakanteleita eikä Värttinää, ei uudelleen siivilleen noussutta 5-kielisperinnettä. Eniten tästä levystä nauttii suuri kansanperinteen rakastaja, tutkija tai soittaja.

Mutta piintynytkään nykymusiikin kuuntelija ei voi olla heristämättä korviaan Antero Vornasen vuonna 1935 äänitettyjä soitteita kuullessaan. Mikä merkillinen kirkkaus Kirkonkelloissa; mikä minimalistinen musiikki elikään Karjalassa jo vuosisadan alussa! Viime vuosikymmeninä amerikkalaiset säveltäjät ovat löytäneet jotakin samanlaista, nämä minimalisteiksi sanotut. Mutta Karjalassa sama soitto saattoi vain hieman muuntuen kestää päiväkausia. Levy kertoo myös, kuinka erilaista kanteleensoitto on ollut maan eri puolilla. Kuuntelija huokaisee Pasi Jääskeläisen laulu- ja kantele-esitykselle vuodelta 1904: noinko vaatimatonta? Ja lankeaa loveen Halsuan mestarin Eino Tulikarin soittaessa. Hän oli pelimanni, jonka soitossa perinne ja nykyaika yhtyivät: vanha oli kunniassaan, mutta taiturimainen soittimen käsittely saa yhä mukaansa. Tulikarin kanteleessa musiikin perusarvot ovat samalla tavalla kohdallaan kuin Matti Haudanmaan viulussa – samaisesta Haudanmaasta Anneli Asplund on koonnut tutkijatovereittensa kanssa kirjan Kulkurista kuninkaaksi.

Inkerin Teppo Repo

Yksi levyn soittajista on inkeriläinen Teppo Repo, joka eli vuosina 1886–1962. Teppo Repo asui Inkerissä vuoteen 1913, mutta muutti sitten Helsinkiin. Hän oli käytellyt paimenhuilua ja -torvea näiden soittimien omimmassa ympäristössä, paimenessa. Se merkitsi emäntien herättämistä yöllä kello 2 ja karjan kokoamista: sikeäunisen naisihmisen Repo säikäytti tunkemalla trubansa avonaisesta ikkunasta huoneen puolelle ja töräyt-

tämällä oikein kunnolla. Sotaväessä musikaalinen, kaikki soittimet hallitseva poika joutui – tai pääsi – sotilassoittokuntaan, jossa hän oppi nuotit ainakin auttavasti. Helsingissä hän oppi uuden ammatin ompelukoneiden korjaajana. Omia paimensoittimiaan hän ei jättänyt koskaan, ja tri A. O. Väisäsen kohtaaminen vuonna 1935 merkitsi hänelle suurta elämänmuutosta. Paimenpojasta tuli kansantaiteilija, jonka Väisänen vei radioon, ulkomaille sekä Suomenmaan arvokkaimpiin juhliin. 1950-luvulla hänen äänitteensä soivat usein Yleisradiossa, ja Teppo Revosta tuli käsite siinä kuin Kaustisen Purppuripelimanneistakin.

Repo oli myös taitava kanteleensoittaja, joka piti esiintymismatkoillaan aina kannelta mukanaan. Hän myös rakensi niitä itse. Tällä levyllä hän soittaa 12-kielisellä kanteleella kolme 1950-luvun puolivälissä äänitettyä sävelmää. – Kansanmusiikki-instituutin johtaja Hannu Saha on laatinut Teppo Revosta perusteellisen pro gradu -tutkielman, jossa tämän elämä ja monipuolinen osaaminen saavat mainion esittelyn. (Hannu Saha: Teppo Repo. Repertoaari ja asema suomalaisessa musiikkikulttuurissa. – Tampereen yliopiston kansanperinteen laitos, moniste 3/1982)

Paavo Helistö
Kuvat: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
ja Kansanperinteen laitos,
Tampereen yliopisto

Lepopaikka heimosotureille

Kesäisellä automatkalla kannattaa suunnata vartavasten Punkaharjulle. Punkaharjun kuntoutussairaalassa eläkepäiviään viettävät inkeriläiset heimoveteraanit, joita on siellä parisenkymmentä, ottavat varmaan mielellään vastaan jonkun, jolla on yhteinen rakkaus Inkeriin. Toinen käyntikohde on Punkaharjun uusi hautausmaa, jonne nyt on saatu aikaan erityisesti inkeriläisille tarkoitettu lepopaikka.

Kansallisena veteraanipäivänä viime huhtikuussa vihittiin tuolla hautausmaalla tähän asti ainoa inkeriläisten heimoveteraanien muistomerkki. Vihkiäistilaisuudessa piispa **Leino Hassinen** sanoi: Ihmisen elämä on henkilökohtaisten ulottuvuuksien opettelua. Ulottuvuudet voivat olla joko pelottavia tai rohkaisevia. Yksi rohkaiseva ulottuvuus on silta, joka on näin rakentunut historiallisesti hyvin vaikean itäisen rajan yli.»

Heimoveteraanien muistomerkissä kiteytyy piispa Leino Hassisen mukaan jotakin hyvin oleellista kristillisen uskon ulottuvuuksista. Punkaharju on oikea sijoituspaikka muistokivelle, koska juuri Punkaharjulle sijoitettuna asuu vieläkin parikymmentä inkeriläisveteraania puolisoineen.

Punkaharjulla asuville heimoveteraaneille ja heidän puolisoilleen muistomerkin paljastaminen oli tärkeä tapahtuma.

Vastapaljastettua ja kukitettua muistomerkkiä vartioivat ryhdikkäästi punkaharjulaisten reserviläisjärjestöjen esustajat Immo Laamanen ja Paavo Ojala.

Kaikkiaan heitä on Suomessa lähes sata. **Antti Paturi** ja **Antti Jaanus** ovat jo saaneet leposijansa muistomerkin läheisyydessä. Muistomerkille laski kuntoutussairaalan kukkalaitteen ylilääkäri **Tapani Lyyra.** Punkaharjun kunta ja seurakunta järjestivät yhdessä veteraanipäivän juhlan niin kuin monilla muillakin paikkakunnilla huhtikuun 27. päivänä.

Myös kuntoutussairaalassa järjestettiin juhla, jossa puolustusvoimain tervehdyksen esitti majuri **Pekka Komulainen**.

Seukkoseuran puuhanainen **Aili Jukarainen** oli mukana veteraanipäivän juhlallisuuksissa ja otti oheiset kuvat.

Rippilapset vuodelta 1943! Huom!

Pastori Juhani Jääskeläisen rippilapset Hatsinan rippikoulussa vuonna 1943 kokoontuivat viimeksi Turun kesäjuhlilla vuonna 1993. Silloin oli kulunut 50 vuotta ripillepääsystä.

Kokoonnumme jälleen Suomen Turkuun 11.–12.7.1998 Inkeriläisten kesäjuhlien aikana. Ilmoittautua voi Katri Närjälle, puh. 02-251 5631.

Herkuleen hevonen

Kuu paistaa taivaalla.
Ja kun katsot taivaansineen,
näet siellä hevostallin.
Mutta hevostalli ei ole tavallinen:
seinät ovat kultaa
ja katto rubiineja.
Tallissa seisoo hevonen,
mutta ei mikä tahansa hevonen –
se on Herkuleen hevonen.
Sen hulmuava häntä kimaltelee,
siivet ovat kuin kristallia.
Ja kun sen päästää laukkaamaan,
se kiitää kuin tuuli konsanaan.
Pitkin Linnunrataa se viilettää...
Tahtoisitko sellaisen hevosen?
Ainakin minä tahtoisin.

Marika Pöllä, 8 v.
Hyvinkää

Uudelleensyntynyt kuollut lehti

Kivekäs-lehti ilmestyy ensimmäistä kertaa 53 vuoden tauon jälkeen

Suomessa toimiva yhdistys Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry ja Ruotsissa toimiva veteraaniyhdistys Kullervo julkaisevat v. 1997 lähtien yhteistä Kivekäs-lehteä. Kivekäs oli inkeriläisistä muodostetun Erillinen Pataljoona 6:n kenttälehti jatkosodan aikana. Lehti ilmestyi useita kertoja sodan aikana ja viimeinen sodanaikainen numero ilmestyi syyskuussa 1944. Nyt lehti on herätetty henkiin ja lehti on tarkoitettu kaikille Suomen sodissa Suomen puolella taistelleille inkeriläisille ja karjalaisille veteraaneille, ei ainoastaan ErP6:ssä palvelleille. Lehden ensimmäinen sodanjälkeinen numero lähetettiin joulukuussa 1997 kaikille meidän tiedossamme olleille veteraaneille Ruotsissa ja Suomessa. Pyrimme tulevaisuudessa postittamaan lehteä myös Virossa ja Venäjällä asuville veteraaneille. Inkeriläinen tai karjalainen heimoveteraani; mikäli sinulle ei ole tullut Kivekäs-lehden numeroa 1/1997, pyydämme ottamaan yhteyttä Kivekäs-lehden paikallisiin vastuuhenkilöihin:

Ruotsissa:	Kullervo-yhdistys, c/o Musikka S. Runnaby PL 43010 S-70590 ÖREBRO	pj. Juho Musikka puh. Ruotsista 019-201 539 puh. ulkomailta +46-19-201 539
Suomessa:	Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry Hämeentie 103 A 00550 HELSINKI	pj. Aleksanteri Dubbelman puh. Suomesta 09-752 1882 puh. ulkomailta +46-9-752 1882
Virossa:	Veikko Piiparinen Faehlmanni 17-4 EE-0001 TALLINN	puh. Virosta 22-424 736 puh. ulkomailta +372-2-424 736

Kaikki artikkelit, jutut ja ilmoitukset ovat tervetulleita. Pyydämme lähettämään kaikki kirjoitukset lehden toimitussihteerille osoitteeseen:

Kivekäs-lehti c/o Martti Haltia
Katajanokankatu 7 F 46, 00160 HELSINKI

SYYSKUUSSA INKERINMAALLE

Linja-autolla Pietariin ja majoitus hotellissa. Käyntejä Inkerin kirkoissa, vanhainkodeissa sekä yksityiskodeissa. Lähtö Turusta ja mahdollisuus tulla matkalta mukaan.
Tiedustelut Marja-Liisa Salminen 02-258 1621 tai Raili Pajula 02-469 6846.

Inkeriläisten kesäjuhlat Turussa 11.–12.7.1998

Inkeriläisten kesäjuhlat ovat aiemmin ilmoitetun Rantasipin sijasta Wäinö Aaltosen koululla (Wäinö Aaltosen koulutie 3 Ylikylänkadun päässä Hirvensalon kaupunginosassa).

OHJELMA:

la 11.7.

10.00	Juhlakanslia avataan Wäinö Aaltosen koululla
10.00	Kyykkä- ja lentopallo-ottelut Lauttarannan kentällä (Syvälahdentie, Hirvensalon urheilutalon vieressä)
13.00–	Ruokailu Wäinö Aaltosen koululla
15.00	Lauantaijuhla Wäinö Aaltosen koululla
18.00	Iltahartaus Wäinö Aaltosen koululla
19.30	Illanvietto Wäinö Aaltosen koululla

su 12.7.

8.00	Kunnianosoitus inkeriläisten vainajien muistomerkillä Turun vanhalla hautausmaalla
10.00	Juhlajumalanpalvelus Turun Tuomiokirkossa
12.00–	Ruokailu Wäinö Aaltosen koululla
14.00	Sunnuntaijuhla Wäinö Aaltosen koululla

Juhlien kunniavieraiksi alustavasti lupautuneet presidentti Mauno Koivisto ja rouva Tellervo Koivisto ovat valitettavasti estyneet saapumasta.

Juhlapaikan lähelle menevät kauppatorilta linja-autot numero 14, 15, 50, 51, 53 ja 54.

Ilmoittautuminen kyykkäotteluihin: Paavo Kopponen p. 02-238 6208 ja lentopallo-otteluihin: Paul Särki p. 02-244 9047 (iltaisin).

Suunniteltu juhlamarssi peruuntuu juhlapaikan muuttumisen vuoksi.

Majoittuminen: kukin varaa majoituksensa itse, mainitse varaamisen yhteydessä tulevasi kesäjuhlille. Oheiset hinnat koskevat majoitusta kahden hengen huoneissa

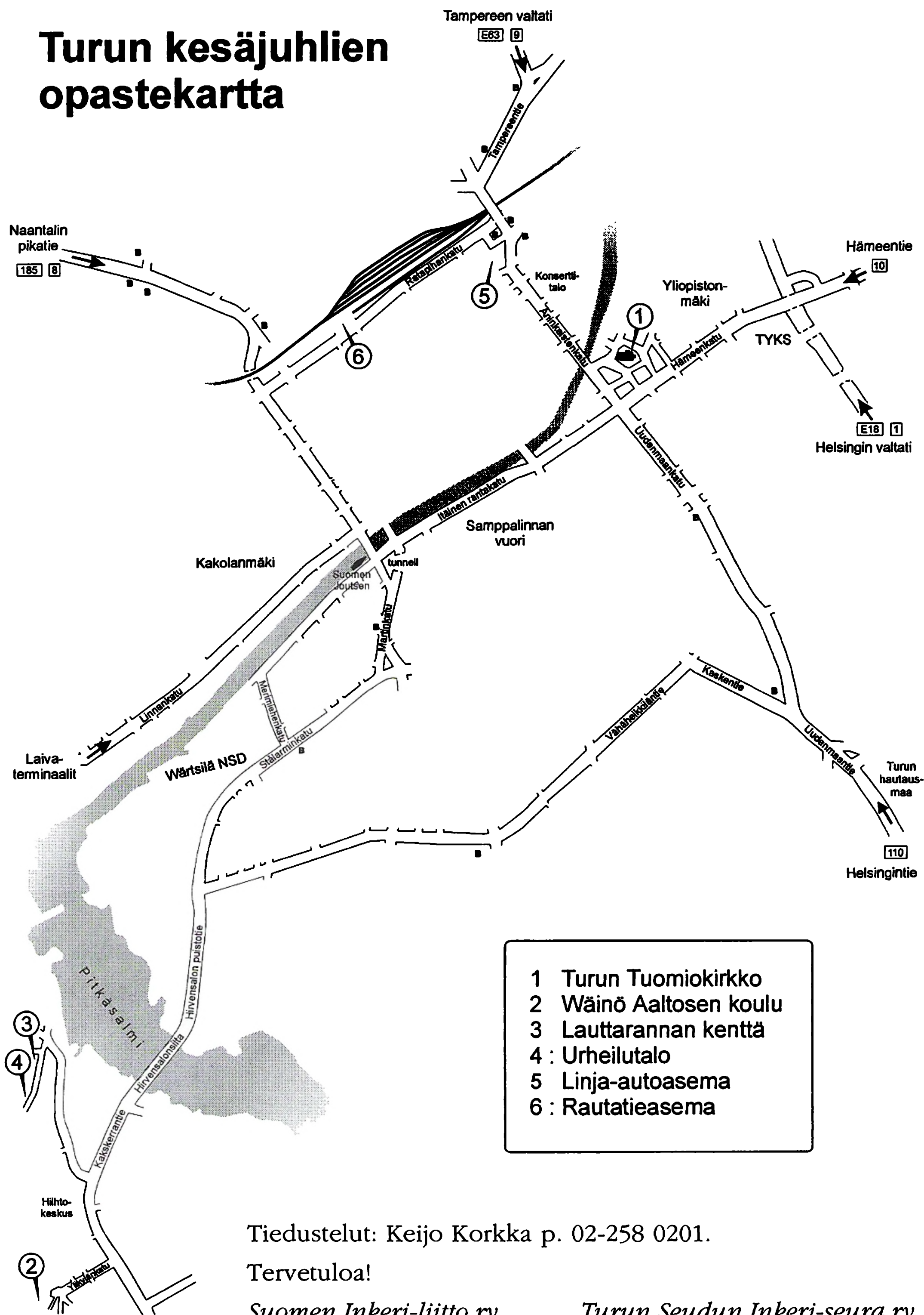
Hotelli Ramada (Eerikink. 28) p. 02-338 211 (hinta 200 mk/hlö 22.6. mennessä)

Hotelli Centro (Yliopistonk. 12a) p. 02-469 0469 (hinta 195 mk/hlö)

Turisti-Aula (Humalistonk. 13) p. 02-233 4097 (hinta 110 mk/hlö)

Retkeilymaja Hostel Turku (Linnank. 39) p. 02-231 6578 (makuusaleissa 60 mk/hlö, 2 hh 85 mk/hlö, 3.7. mennessä) lattiamajoitus patjoilla 30 ensimmäiselle (15 mk/hlö p. 040-524 6706 klo 16–18/Pirkko Malinen).

Turun kesäjuhlien opastekartta

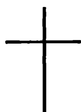
1 Turun Tuomiokirkko
2 Wäinö Aaltosen koulu
3 Lauttarannan kenttä
4 : Urheilutalo
5 Linja-autoasema
6 : Rautatieasema

Tiedustelut: Keijo Korkka p. 02-258 0201.

Tervetuloa!

Suomen Inkeri-liitto ry. *Turun Seudun Inkeri-seura ry.*

MUISTILISTA

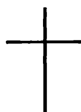

HILMA LEMMETTI

o.s. Pits

8.6.1923 Inkerin Liissilä
† 5.4.-98 Härmän sairaala

Kaivaten omaiset

KATRI NIKANDER

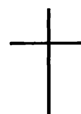
o.s. Ripatti

20.11 1924 Tuutari
† 20.2.1998 Meilahti

Teuvo Nikander
Tytär perheineen

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmis-tumis-päivä
8/98	08.07.1998	19.08.1998
9/98	11.08.1998	15.09.1998

Äitimme ja mummomme

KATRI FOMIN

o.s. Rämönen

Syntynyt 30.5.1906 Inkerissä,
Serepetan srk:ssa Riekkinän kylässä
Kuoli Suomessa, Hyvinkäällä 12.4.1998

Rakkaudella muistaen:
Sonja perheineen ja
Taissija perheineen

Pitkä vaellus on päättynyt,
uuteen olotilaan kääntynyt.

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
15.06. Rämöt, Immilä
11.–12.07. Turkuun, kesäjuhlille
10.08. Kahvisaari
14.09. SRK-tilat

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Inkeriläisten kesäjuhlat 11.–12.7.1998.
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA RUOTSISTA

Frimärksserie	**75 kr**
Nouse Inkeri, grammofonskiva	**25 kr**
Lauri Santtu, **grammofonskiva**	**25 kr**
Laula kaikki maa, kassett, Råda	**35 kr**
Karta, von Köppen	**50 kr**
Vykort, Haparanda, tackplatta	**1 kr**
Vykort, Örebro, minnessten	**1 kr**
Vykort, flicka i Tuutaridräkt	**2,50 kr**
Kavajnål, vapen	**10 kr**
Gratulationskort, stort	**10 kr**
Gratulationskort, litet	**10 kr**
Klistermärke, Ingermanland + Estland	**5 kr**
Klistermärke, Ingermanlands vapen	**5 kr**
Tuuli: **Inkeriläisten vaellus**	**75 kr**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Hammarström: **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**15 kr**
Lilja – flyktingflickan från Ingermanland	**30 kr**
Himiläinen: **Främmande fosterland**	**50 kr**
Hiiva: **Förvisningen**	**50 kr**
Ojala: **Pitkä kotimatka**	**75 kr**
Ojala: **Suomi näkyy**	**75 kr**
Kuortti: **Kirkossa, keskitysleirillä**	**75 kr**
Kuortti: **Veljeni sotavangit**	**75 kr**
Miettinen: **Inkeriläiset maaton kansa**	**75 kr**
Sihvo: **Inkerinmaalla**	**75 kr**

Kolomainen: **Inkerin toisinajattelijat**	**25 kr**
Survo: **Neljäs tuuli**	**50 kr**
Ronkonen: **Laps Inkerin**	**100 kr**
Nevalainen: **Inkeriläinen siirtoväki**	**100 kr**
Mesiäinen: **Maria Kajavan pitkä taival**	**110 kr**
Virtaranta: **Inkeriläisiä sananlaskuja**	**70 kr**
Mooses Putron elämäkerta	**30 kr**
Iho: **Hietajyvä**	**40 kr**
Alexander Störgren: **Mutkainen tie vapauteen**	**150 kr**
Adressi	**40 kr**
Kavajnål Ingermanlands flagga	**20 kr**
Metiäinen: **Inkerin ev.lut. kirkon 350-v.**	**50 kr**
Tarra, Inkerin lippu	**5 kr**
Randefelt: **Inkeri, Tiekartta**	**100 kr**
Randefelt: **Keski-Inkeri, Kartta**	**100 kr**
Zahharov: **Ikuinen kulkuri, Kassett**	**80 kr**
Inkerin ristiviiri	**450 kr**
Huovinen (red.): **Ingermanland**	**100 kr**
Kuusi: **Maria Luukan laulut**	**40 kr**

Kirjatilaukset ottaa vastaan:
Wictor Kainelainen
Svedjegatan 25
504 45 BORÅS
Puh. ja fax 033-120 466
Maksut RIL:n postisiirtotilille 173888-9

NUMERO 8
ELOKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1.
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Sydänkesä jää jo taakse, mutta vielä on Suomessa kaunista. Kuva: Marja Mustakallio.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Uskonto auttaa eteenpäin

»Minä saavun kokoamaan kaikki kansat ja kielet, ja kaikki tulevat ja näkevät kirkkauteni. Ja heidän keskellään minä teen ihmeen ja heidän joukostaan lähetän eloon jääneitä vieraiden kansojen luo...» (Jes. 66: 18–19).

Kirjailija **F. M. Dostojevski** on sanonut: »Jos ei olisi Jumalaa, hänet pitäisi keksiä.» Jokainen yhteiskunta ja yhteisö tarvitsee jonkinlaista uskontoa tai siihen verrattavaa katsomusjärjestelmää. Uskonto osoittaa, mikä keskellämme on pyhää ja mikä epäpyhää, mikä rajattua ja mikä sallittua, mikä oikeaa ja mikä väärää. Ilman tällaista rajankäyntiä mikään yhteisö ei kovin kauan voi pysyä koossa, sanovat kulttuuriantropologit.

Marksilais-leninismi ei Venäjällä osoittautunut tällaiseksi uskonnoksi. Siksi niin monilla inkeriläisillä on lukemattomien muitten ihmisten tavoin kerrottavanaan kokemuksia siitä, mitä tapahtuu, kun perustava raja oikean ja väärän välillä hämärtyy ihmisten mielissä.

Jesajan kirjan loppuosa on ns. toisen Jesajan julistusta. Henkilönä tämä toinen Jesaja on jäänyt nykytutkimukselle lähes tuntemattomaksi, ja hänen puheensa on Vanhan testamentin kokoamisvaiheessa liitetty osaksi muuta Jesajan kirjaa. Toisen Jesajan toiminnan ajankohta tunnetaan kuitenkin melko tarkasti. Vuonna 587 eKr Babylonian suurvalta valloitti pienen Juudan kuningaskunnan, hävitti Jerusalemin temppelin ja vei pakkosiirtolaisuuteen suuren osan kansaa. Pakkosiirtolaisuudessa, »Babylonian virtojen varsilla» nykyisen Irakin alueella juutalaiset kysyivät yhä uudelleen, kuinka näin voi tapahtua. Miksi Jahve ei pelastanut heitä, vaikka he olivat Jumalan valittu kansa?

Tässä historiallisessa tilanteessa toinen Jesaja lohduttaa kansaansa ja julistaa, että kerran sen vaivan aika päättyy. Kerran Jumala kokoaa kaikki kansat ja kielet, ja kaikki näkevät hänen kirkkautensa. Vuonna 539 eKr Persian kuningas valloittikin Babylonian, ja juutalaiset pääsivät palaamaan omaan maahansa.

Miten nämä ihmiset jaksoivat tuon vaivan ajan? Miksi he eivät tuhoutuneet ja sekoittuneet muitten kansojen joukkoon? He jaksoivat, koska heillä oli uskonto, joka määritti keskeiset arvot. Uskonto opetti, mikä oli hyvää ja pahaa, mikä oikeaa ja väärää. Jumalaa ei tarvinnut keksiä, sillä heillä oli Jahve.

Inkeriläiset ovat tällä vuosisadalla kokeneet oman vaivan aikansa ja Babylonian vankeuden. Kokonaan he eivät silti ole tuhoutuneet. Miksi inkeriläisyys elää keskellämme yhä tänään? Inkerinsuomlaisilla on ollut turvanaan kaksi asiaa: luterilainen usko ja suomen kieli. Uskonto yhdisti hajaannuksessa olevaa kansaa, kuten se halki vuosisatojen yhdisti myös juutalaisia. Se piti yllä tämän yhteisön kiinteyttä.

Uskonto ei kuitenkaan ole tärkeää vain yhteisölle. Se auttaa myös yksityistä ihmistä, yksilöä. Uskonto aut-

Jatkuu s. 10

Inkerin rukous saattoi Maria Virolaista

Inkerissä syntynyt äidinkielen opettaja, filosofian maisteri Maria Virolainen kuoli Herttoniemen sairaalassa 29. toukokuuta 1998 taisteltuaan urheasti syöpää vastaan useiden vuosien ajan. Hän oli syntynyt Inkerinmaalla Miikkulaisissa 4. huhtikuuta 1917. 81-vuotissyntymäpäiväänsä hän vielä sai viettää omassa kodissaan Helsingin Herttoniemessä, jossa hän oli tehnyt suuren osan elämäntyöstään opettajana. Hän oli suomen kielen lehtori Herttoniemen yhteiskoulussa vuodesta 1953 vuoteen 1977, jolloin hän siirtyi eläkkeelle.

Erityisen tärkeä osa Maria Virolaisen elämäntyötä oli osallistuminen jatkosotaan rintamalottana sekä monien tehtävien hoitaminen siirrettäessä Inkerinmaan asukkaita Suomeen. Aluksi Mari oli muonituslottana Helsingissä sekä Viipurissa, sitten palosammutusjoukkojen muonittajana Prääsän ja Petroskoin suunnalla. Toimittuaan välillä Sokeain työkoulussa Helsingissä Mari sai maaliskuussa 1943 komennuksen tärkeään tehtävään Viroon ja Inkeriin: ensin valistusohjaajaksi Kloogan leirille ja sitten Hatsinaan siirtämään inkeriläisiä Kloogan kautta Suomeen. Muun muassa näistä kokemuksistaan Maria kertoi toista vuotta sitten viettäessään 80-vuotispäiväänsä Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa. (Haastattelu Inkeriläisten viestissä 1997, n:o 6–7).

Arvo Survo siunaa Maria Virolaisen.

Maria Virolaisen vanhemmat olivat sijoittuneet vuonna 1919 Inkeristä tultuaan Jääsken Ensoon, jossa Mari jo 12-vuotiaana perusti Enson Partiosiskot. Enson inkeriläisten yhdistykseen hän kuului pienestä pitäen, olihan hänen isänsä Inkeriläisten viestin lukijoiden hyvin tuntema Matti-setä, ja äiti Maria Läärä oli hänkin Miikkulaisista.

Ylioppilaaksi Maria tuli Imatran yhteiskoulusta 1938 ja aloitti Helsingin yliopistossa suomen kielen ja kan-

sanrunouden opinnot, jotka sota sitten keskeytti. Talvisodan aikana hän oli Enso-Gutzeitilla työssä ja osallistui jo lottatyöhön Ensossa. Jatkosodan jälkeen hän aloitti opintonsa uudelleen ja valmistui kansanrunous pääaineenaan filosofian kandidaatiksi 1948. Seuraavana vuonna hän oli opinto-ohjaajana Lapissa, sen jälkeen auskultoi ja suoritti kiitettävästi suomen kielen opettajan opetusnäytteet ja aloitti opettajanuransa Nurmijärven yhteiskoulussa 1950–55. Herttoniemen yhteiskoulusta hän oli jonkin aikaa virkavapaana ja toimi vt. lehtorina Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa 1957–58. Edelleen Herttoniemessä toimiessaan hän oli tuntiopettajana Valtion iltaoppikoulussa 1960–70.

Opettajana Maria Virolainen oli vaativa mutta myös innostava ja kannustava, todellinen opettajapersoonallisuus, jolla oli temperamenttia, sydäntä ja huumoria. Hänellä oli aivan erityisellä tavalla sana hallussaan, valtava varasto kansanrunoa ja muuta suomalaista runoutta muistissaan, ja suomen kieliopin opetuksestakin häntä monet entiset oppilaat kiittävät.

Inkerinmaa ja inkeriläiset olivat aina Marin sydäntä lähellä. Hän oli säännöllisesti mukana kesäjuhlissa, ensimmäisillä Kelton laulujuhlilla 1989 tuomassa Suomen inkeriläisten tervehdystä, ja sen jälkeen useita kertoja Inkerinmaalla, erityisesti Kanteleita Inkeriin -projektin aktivistina. – Toinen tärkeä heimorakkauden kohde oli Unkari. Mari kuului Unkarin ystävien kerhoon, ja kun heimorakkauteen liittyi hänen musiikinharrastuksensa, hän vaikutti hyvin ratkaisevasti siihen, että unkarilaiset kapellimestariveljekset Géza ja Csaba Szilvay ovat kauan olleet rikastuttamassa suomalaista musiikkielämää ja musiikkikasvatusta.

Ihailtavan avoin ja realistinen oli Maria Virolaisen suhtautuminen sairauteensa. Sairaalassa vierailleet monilukuiset ystävät tunsivat suorastaan saavansa voimaa siitä elämänuskoisesta tavasta, jolla Mari jaksoi kohdata pitkän ja lopulta kovin tuskallisen sairautensa.

Maria Virolaista saattamassa oli suuri joukko sukulaisia, ystäviä, opettajatovereita, oli vielä lotta- ja partiotoverikin. Marin omasta toivomuksesta hänet siunasi Malmin isossa kappelissa 18.6.98 suoraan Inkerinmaalta saapunut Kupanitsan kirkkoherra Arvo Survo. Kauniisti kaikuivat Csilla Szilvayn sellon ja Jaana Laasosen huilun sävelet sekä lopuksi laulettu tuttu koulujen kevätvirsi, jota Mari oli sairaalassakin mielellään kuunnellut.

Marian arkku saateltiin Malmin hautausmaalle ja hautapaikka peittyi kukkiin. Muistotilaisuus oli Herttoniemen kirkon seurakuntasalissa. Serkusten puolesta Maria muisteli hänen kummipoikansa Aarno Virolainen. Inkerikuoron seitsenhenkinen lauluyhtye lauloi tuttuja inkeriläisiä – muun muassa Mooses Putron – lauluja. Laulettiin virsiä ja kuultiin suomalaista ja unkarilaista musiikkia Tyyne-serkun perheen, Szilvayn perheen ja Itä Helsingin musiikkiopiston jäähyväistervehdyksenä. Csaba Szilvay, opettajatoverit ja vanhat ystävät muistelivat Maria lämpimästi ja huumoriakaan karttamatta. Vaikuttavaksi lopuksi Arvo Survo lauloi Heikki Asunnan kirjoittaman ja Arvo Laitisen 1936 säveltämän **Inkerin rukouksen,** jota Maria Virolainen oli 30-luvulla laulanut.

Pirkko Huurto

Nilkuttavalla kansalla on kaunis kirkko

Työssään Inkerin kirkon pääsihteerinä vuodesta 1993 alkaen arkkitehti **Isto Pihkala** oppi tuntemaan rikki menneitä ihmisiä. Pahuus monin ilmenemismuodoin paistoi vastaan hänen matkustaessaan kuuden vuoden ajan kirkon laajalla toiminta-alueella Petroskoista ja Muurmanskista Pietariin ja Irkutskiin saakka.

Pihkala sanoo: »Uskon Inkerin kirkkoon. Se elää ihmisten uskossa. Usko armon merkitykseen vahvistui, kun näin rikki menneitä ihmisiä. Nilkuttava kansa muodostaa kauniin kirkon, joka tuo mieleen **Ilja Repinin** kuuluisan maalauksen *Ristisaatto Kurskin kuvernementissa*. Kirkon tehtävänä on luoda toivon näköaloja vaikeuksiensa kanssa kamppailevien ihmisten elämään. On rakennettava siltoja bysanttilaisen ja läntisen maailman välille.

Isto Pihkalan yhdessä toimittaja **Timo Kiviojan** kanssa kirjoittama kirja *Juuret Inkerissä* (Uusi tie 1998) on suunnattu suomalaiselle Inkerin työstä kiinnostuneelle peruskristitylle, jota inkeriläisten kokemat traumat ja niiden parantamiseksi tehtävä työ kiinnostavat.

Inkeri äidinmaidossa

Pihkala sanoo olevansa suuressa kiitollisuudenvelassa Inkerinmaalle. Se antoi hänelle oman äidin, **Lilja Pihkalan**. Äidin ja pojan käynti Spankkovan hautausmaalla isoisän **Juho Marttisen** haudalla on kuvattu kirjassa tavalla, joka tulee lähelle monia.

Kirjan julkistamistilaisuudessa Isto Pihkala sanoi: »Äiti on minulle elämäni merkittävin teologi. Hänen pitämässään pyhäkoulussa opituissa uskonkäsityksissäni ei ole tapahtunut muutosta. Uskon, että on taivas. Elämä ei ole irrallista vaan se liittyy siihen pyhien saattoon, joka meitä kantaa.»

Kuuluminen sukuun, jossa on monia erikoislaatuisia ihmisiä, ei ole voinut olla vaikuttamatta siihen, että Pihkala valikoitui nykyiseen vaikeaan tehtäväänsä.

Inkerin kirkon toiminta oli ollut 70 vuotta pakastettuna. Nyt piti luoda uudesta hallinto ja järjestys.

Arkkitehtina Isto Pihkala on voinut hyödyttää suuresti Inkerin kirkkojen rakennushankkeita. Kuuden vuoden aikana on rakennettu kymmenen kirkkoa. Kunnostetut kirkot ovat tärkeitä vanhuksille, koska niissä on niin paljon muistoja. Ne ovat kuitenkin usein ihan liian suuria ja niiden ylläpito kallista. Esimerkiksi Tuutarissa on nyt kirkkohanke lähdössä eteenpäin. Väestöpohja ei kuitenkaan riitä entisen, 50-luvulla räjäytetyn kirkon suuruiselle kirkolle. Ongelmat ovat vaikeita. Ihmisten tunteiden yli ei voida kuitenkaan murjoa, sanoo Isto Pihkala.

Pihkalan kirjan parasta antia on se, että se on niin täysin tätä päivää. Lukija kohtaa kaikki ne erityispiirteet, joita uuden kirkollisen toiminnan käynnistäminen aiheuttaa.

Inkerinmaalla toimitetaan nykyisin jumalanpalveluksissa ns. jälkimuistoja. »Käytännössä se tarkoittaa, että jumalanpalveluksessa kuulutetaan kuolleeksi ihminen, joka on ollut joukkohaudassa jo vuosikymmeniä. Vainajan syntymä- ja kuolinpäivä luetaan ja hänelle siunataan mullat. Omaiset hakevat mullan joskus joukkohauta-alueelta tai pappi ottaa vartavasten siunaushiekkaa. Jumalanpalveluksessa pappi siunaa mullat niin kuin ruumiinsiunauksessa sanoilla »maasta sinä olet tullut, maaksi sinun pitää jälleen tuleman. Jeesus Kristus on sinut viimeisenä päivänä herättävä». Jumalanpalveluksen jälkeen omainen laittaa mullan tai hiekan pieneen liinaan tai rasiaan, palaa joukkohaudalle ja ripottelee sen sinne.

Jotkut, varsinkin suomalaiset, ovat nähneet tässä taikauskoisia piirteitä. Asia on toki herättänyt paljon keskustelua, eikä multiinsiunaaminen ole teologisesti täysin ongelmatonta. Ihan pysyväksi tavaksi sitä ei ole syytä vakiinnuttaa. Tapa näyttääkin jo nyt olevan väistyvä käytäntö.»

Läheltä seuranneena Pihkala pystyy myös kertomaan Inkerin kahdesta erilaisesta piispasta, **Leino Hassisesta** ja **Aarre Kuukaupista**.

Kirjaa lukiessa tulee pian tunne, että kulkee Inkerin kirkon työntekijöiden mukana heidän vaikealla työsarallaan, esimerkiksi miettimässä, mistä asuntoja ns. sisäisen paluumuuton ihmisille. Haapakankaan kirkon työmaallekin tuli pieni mummo suoraan Bakusta ja jäi nukkumaan purukasaan kaivamaansa kuoppaan, kun ei muutakaan ollut. Mummo autteli kirkon rakennustöissä ja lopulta hänelle kunnostettiin jonkinlainen maakellari asumukseksi. Hätä keinot keksii!

Rouva Lilja Pihkala sai kustantajalta kauniit ruusut samoin kuin kirjan tekijätkin.

Timo Kivioja on työskennellyt Inkerin kirkon viestintäkonsulttina ja saanut läheltä seurata kirjassa kuvattuja vaiheita. Kirjan rakenne on kahtalainen: toisaalta kuvataan Pihkalan työtä Kiviojan näkökulmasta, toisaalta Pihkala itse selostaa. Kirja ikään kuin syntyy pitkän työmatkan aikana, autoa ajettaessa. Siitä kai sitten johtuvat muutamat varsin kömpelöt kielikuvat tyyliin »Tahto ja tunne saivat sytytystulpan Sanasta.» Kustantaja olisi voinut enemmän huolitella kieliasua. Inkeriläisille tärkeä äidinkieli on suomi (eikä Suomi) ja he puhuvat suomeksi (eivät Suomeksi). Paikannimien oikeinkirjoitus horjahtelee; puhutaan Spankovasta ja Spankkovasta jne. Truismit tyyliin »Isto painaa jarrua ja auton vauhti hiljenee» eivät vie asiaa eteenpäin. Kiinnostava kirja olisi ansainnut useassa kohdin tehokasta tyylillistä hiontaa.

Teksti: Marja Mustakallio
Kuva: Seppo Ylönen

Paluumuuttajien olohuoneessa

Inkerikeskuksesta on tullut Helsingissä monien paluumuuttajien kohtaamispaikka. Monien muuttojen jälkeen keskus päätyi toukokuussa 1997 osoitteeseen Hämeentie 103, missä sillä on toimisto ja useita huoneita, joista yhdessä on pieni kahvio.

Samojen seinien sisällä toimii muutama muukin järjestö: Paluumuuttajat r.y. sekä Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit samoin kuin Inkerin kulttuuriseura. Onpa ovella jo Inkeri-museonkin kyltti, vaikka se on vasta haave, muutamia esineitä koossa. Mutta ajan mittaan ehkä kokoelmat karttuvat.

Suomen kielen kurssit täynnä

Inkerikeskus r.y:n puheenjohtaja on pastori **Keijo Karvonen**. Toiminnanjohtajana on **Kristel Ruusar**, itsekin paluumuuttaja. Hän on vetänyt paluumuuttajien kriisipalvelua jo noin kaksi vuotta. Työtä ja avuntarvetta on valtavasti.

Inkerikeskuksella on yli 200 henkilöjäsentä, jotka maksavat 50 markan jäsenmaksun. Järjestöjäsenet tulevat vielä siihen lisäksi.

Työmuotoja on monia. Yksi tärkeimmistä ovat kielikurssit, joiden kysyntä on vilkasta. Työväen sivistysliiton kautta on saatu opettajaksi **Hilda Vuotilainen**. Alkeiskursseilla on kerrallaan 15 oppilasta, samoin jatkokurssilla. Keskustelukerhoa vetää aina joku keskuksen työntekijöistä.

Myös lasten kuvataidekerhoilla on koulutetut ohjaajat. Lapset puhuvat keskenään jo enimmäkseen suomea, mutta venäjää ja viroa kuulee myös. Paluumuuttajaperheissä koetaan tärkeäksi myös lapsena opitun venäjän säilyttäminen. Kuta enemmän kieliä, sitä enemmän mahdollisuuksia.

Nuorisolle on järjestetty jo muutaman kerran limudisco, joka päättyy »ihmisten aikaan», niin että nuoret joutuvat turvallisesti koteihin.

Taidetta ja työosuuskuntia

Tanssiryhmä, kuoro ja käsityökerho tarjoavat harrastusmahdollisuuksia. Taidekerho kutsuu sekä lapsia että aikuisia. Keskuksen huoneista yksi on taiteilija **Irina Suikasen** studio, jossa hän tekee tilauksesta muotokuvia. Kuka tahansa voi poiketa sisään ja istua mallina. Käytävän seinällä olevat maalaukset puhuvat puolestaan.

Irinan studiota vastapäätä on hieroja **Marina Kaljanderin** työtila. Häneltä voi saada klassisen hieronnan lisäksi urheiluhierontaa ja lymfahierontaa. Asiakkaita tulee ja menee, mutta Marina jaksaa hymyillä.

Tärkeätä on myös, että on voitu perustaa erilaisia työosuuskuntia ja näin saatu työllistetyksi edes osa paluumuuttajista. Osuuskunta Aelita yrit-

Toukokuussa Inkerikeskuksessa järjestettiin pieni neuvottelu, jossa päätoimittaja Markku Pyysiäinen kertoi Inkeriläisten viestin tilausmahdollisuuksista. Ongelmallista on tietenkin se, etteivät kaikki paluumuuttajat osaa vielä kovin hyvin suomea. Mutta kun kielitaito karttuu, toivomme saavamme uusia tilaajia.

Inkerikeskukseen on helppo poiketa sisälle. Kahvipannun ääressä on juuri toiminnanjohtaja Kristel Ruusar.

Taiteilija Irina Suikasen työhuone on täynnä näyttelystä tulleita ja seuraavaan lähteviä töitä.

Marina Kaljander sai apurahan hienon hierontapöydän hankkimiseksi.

ti pitopalvelua, mutta perusti sitten kahvila-ravintolan Hämeentie 94:ään. Sieltä voi myös ostaa annoksia kotiin. Pääkokki on Azerbaidzanista, joten erikoisiakin annoksia on saatavana.

Rakennustyömiesten osuuskunta on lyhyen koulutuksen jälkeen myös alkanut löytää tehtäviä.

Kaikki, jotka haluavat lisätietoja Inkerikeskuksen toiminnasta ja harrastusmahdollisuuksista siellä, voivat poiketa paikalle tai ainakin soittaa numeroon 753 0044.

Teksti ja kuvat Marja Mustakallio

Jatkoa s. 3

taa jaksamaan vaiheissa, jolloin toivo ja luottamus tulevaisuuteen uhkaavat kadota. Babylonian virtojen varsilla uskonto auttoi aikanaan juutalaisia, ja usko isien Jumalaan auttoi myös monia inkeriläisiä Siperiassa. Tämä sama usko on tarjolla myös meille, joita tänään uhkaa uudenlainen itsekkyys ja materian tavoittelu. Uskonto kertoo, mikä elämässä on tavoiteltavaa ja mikä ei.

Markku Pyysläinen

Pääkirjoitus on lyhennelmä inkeriläisten kesäjuhlilla Turussa 12.7.1998 pidetyn juhlajumalanpalveluksen saarnasta.

Sukkia kädestä jalkaan -menetelmällä

Terveisiä Turusta

Kesäjuhlien valmistelu on ollut tärkeimpänä tapahtumana Turun seudun Inkeri-seuran toiminnassa. Juhlista kerrotaan laajemmin seuraavassa lehdessä.

Säännöllisesti on kokoonnuttu juhlapyhinä ja viralliset kokoukset on pidetty, mutta erilaisia pienryhmiäkin on toiminut. Matkoja Inkerinmaalle on myös järjestetty jo kaksi.

Ensimmäinen matka taittui mukavasti Pentti Suomisen taksilla kahdeksan hengen voimin. Kävimme Pietarissa turkulaisen papin **Martti Hirvosen** virkaansiunaamistilaisuudessa, kun hänestä tuli vuoden ajaksi kirkkoherra Pyhän Marian kirkkoon Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän palkkaamana. Kirkko oli täysi, vaikka kylvöaikana ei useinkaan ole ihmisillä aikaa kirkkoon.

Tuliaisiksi kirkkoon veimme ehtoollisleipiä, joita sinne aina toivotaan – tämä vihjeeksi muillekin. Toivomme kirkkoherra Hirvoselle antoisaa vuotta!

Pääsimme käymään myös Levasovan hautausmaalla. Hiljennyimme paikalla, jossa 20 000 ihmistä on kuopattu hirmutekojen seurauksena

Toinen matka suuntautui Kelton, Kikkerin ja Skuoritsan vanhainkoteihin, jonne olimme keränneet pienet lahjat, mm. villasukat. Tutustuimme myös Kelton, Kupanitsan ja Pyhän

Vapaaehtoisia avustuskuorman pakkaajia Turun Martin kirkon vaiheilla kesäkuussa 1998.

Marian kirkkoon. Ensivisiitillä yksityiskoteihin veimme tuliaisiksi ruokatarvikkeita, joita olimme saaneet **Upe Poutasen** varastosta Riihimäeltä. Kiitos, Upe!

Matkailu avartaa. Vaikka kuinka ajattelee, että viedään apua ja iloa Inkeriin, niin joka kerta tuntuu, että saamme enemmän kuin itse voimme viedä. Nykyajan nuoret tulisi saada matkustamaan Inkeriin. Meidän joukossamme olikin Pauliina-abiturientti, joka oli saanut mummoltaan Lii-

Villasukkia lahjoitetaan Kikkerin vanhainkodissa. Airi Lahtinen ja Pentti Kärki vaihtavat villasukkia - tosin yksipuolisesti. Parempi antaa kuin ottaa.

salta ylioppilaslahjaksi Inkerin-matkan. Näin menee Inkeri-tietous eteenpäin.

Toimin Turussa myös Martin seurakunnan Inkeri-toimikunnassa. Meitä on pieni mutta tasokas joukko, joka järjestää monenlaisia tempauksia. Rahat ohjaamme ystävyystyöhön. Nyt se on mielekästä, kun diakoni **Ritva Hauhia** on Pietarissa vapaaehtoistyössä. Keräämme vaatteita, jotka tarkistamme ennen lähettämistä. Kesäkuussa meni juuri 200 säkkiä Pietariin.

Useissa Turun ja Kaarinan seurakunnissa on vireää toimintaa Inkeriasioiden merkeissä. Päävastuun kantaa seurakuntayhtymä eri seurakunnista nimetyn työryhmän välityksellä. Huhtikuussa järjestettiin Pietarin mummoille leiri, josta vieläkin kuuluu kiitoksia mummoilta.

Jos Inkeriläisten viestin lukijoilla on sukankutomistaitoa, toivomme villasukkia, jotka viemme seuraavalla matkallamme kädestä jalkaan -menetelmällä Inkerin vanhuksille. Eri yhdistyksissä toimivat voisivat kerätä sukkia tai järjestää arpajaiset Inkeri-työn hyväksi. Jos saatte rahaa kokoon, voimme esim. tarjota kahvit jossain vanhainkodissa ja kertoa teidän terveisenne vanhuksille. Kummitoiminta seurakunnissamme jatkuu edelleen.

Vuoden viimeisen matkan Inkeriin teemme ensimmäisenä adventtina. Autoomme mahtuu vielä sukkia ja sukankutojia. Ajamme Riihimäen Idäntyön varaston kautta ja toivomme saavamme Upe Poutaselta ruokatavaraa mukaan. Kiitämme vielä Upea suuriarvoisesta työstä!

Kiitos Inkeriläisten sivistyssäätiölle, kun sain vastaanottaa ansiomerkin kesäjuhlilla!

Marja Liisa Salminen
Kaistarranta 16
20900 Turku, puh. 02-258 1621

INKERIN-MATKA

Turun seudun Inkeri-seura ry:n Kummitoimikunta järjestää matkan Turusta Riihimäen kautta Pietariin **26.–29.11. 1998.**

Veisaamme Hoosiannaa Pyhän Marian kirkossa ja käymme inkeriläisissä vanhainkodeissa. Asumme Hotelli Moskovassa, josta retket eri puolille Inkeriä, mm. Levasova, Kikkeri, Keltto.

Hinta n. 800 mk + villasukat. Puolihoito retkillä ja aamupala hotellissa.

Ilmoittautumisia vastaanottavat
Raili Pajula puh. 02-469 6846 Marja-Liisa Salminen puh. 02-258 1621

Inkerin kulttuuriseura ry:n kuulumisia

Inkerin kulttuuriseuran kuudes toimintavuosi on pyörähtänyt vahvasti käyntiin. Oman näyttelytilan, **I-Gallerian** remontointi ja toiminnan käynnistäminen ovat pitäneet mielet virkeänä ja vapaa-ajan ongelmat muiden huolena.

I-Galleria toimii osoitteessa Hämeentie 1 ja on auki ti–pe klo 11.30–17.30. Kesälauantaisin galleria on suljettu.

Vuosikokous

Inkerin kulttuuriseuran vuosikokouksessa 23.4. vahvistettiin vuoden 1997 tilinpäätös ja hyväksyttiin kuluvan vuoden toimintasuunnitelma. Syksyn näyttävin kohokohta on 4.10. klo 18.00 Temppeliaukion kirkossa pidettävä Mooses Putron 150-vuotissyntymäpäivän juhlakonsertti.

Kulttuuriseuran hallituksessa ei tänä vuonna ollut erovuoroisia jäseniä, joten hallitus jatkaa toimintaansa entisessä kokoonpanossa. Puheenjohtajana jatkaa **Helena Miettinen**, varapuheenjohtajana **Tytti Piironen** ja jäseninä **Marja Karhula**, **Lilja Kuivanen**, **Elma Puidet** ja **Toivo Tupin**. Galleriatoiminnan takia hallituksen vahvistukseksi kutsuttiin taiteilijoiden edustajaksi **Aleksandra Kainalainen**.

Vuosikokous päätti pitää jäsenmaksun 100 markkana vuodessa.

I-Galleriassa ovat aloittaneet yhdistelmätuen turvin vuoden ajaksi työllistettyinä **Arja Tahvanainen** ja **Svetlana Hämäläinen**. Arjalla on takanaan vankka markkinoinnin kokemus ja hänen tehtäviinsä kuuluukin galleriatoiminnan organisointi. Svetlana puolestaan on itsekin taiteilija ja hänen huolekseen jää näyttelyjen ja ripustusten suunnittelu. Hallintopuolesta vastaa entinen tuttumme **Anne Vesa**. Arjan ja Svetlanan tapaa I-Gallerian numerosta 870 1105 ja Annen numerosta 291 9360.

Näyttelyaikataulut

10.8–29.8	**Gennadi Rännäli**
1.9.–19.9.	**Aleksandre Zaitchikov**
22.9.–17.10.	**Gennadi Leontjev** ja **Valeri Nuija**
20.10.–31.10.	**Viktoria Nikkari**
3.11.–21.11.	**Eino Lappalainen**
24.11.–5.12.	**Aleksandra Kainalainen**
8.12.–19.12.	**Reino Jussikainen**

Toimintaterveisin

Helena Miettinen

Apuraha

Inkeriläisten sivistyssäätiö julistaa haettavaksi 10 000 markan suuruisen apurahan Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja edistämiseen. Summa voidaan jakaa yhtenä tai useampana apurahana. Hakemukset ja tiedustelut osoitetaan sivistyssäätiön hallituksen puheenjohtajalle Keijo Korkalle, os Halvarinkatu 9, 20900 Turku. Puh. 921-2580 201. Hakuaika päättyy 13.9.1998.

Inkeriläisten sivistyssäätiön hallitus

KYYKKÄÄ

Nuoret paluumuuttajat huomio!

Tervetuloa pelaamaan kyykkää eli inkeriläisittäin poppia ja linnapeliä! Helsingissä sitä pelataan Seurasaaressa. Järjestäjänä toimii Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerho.

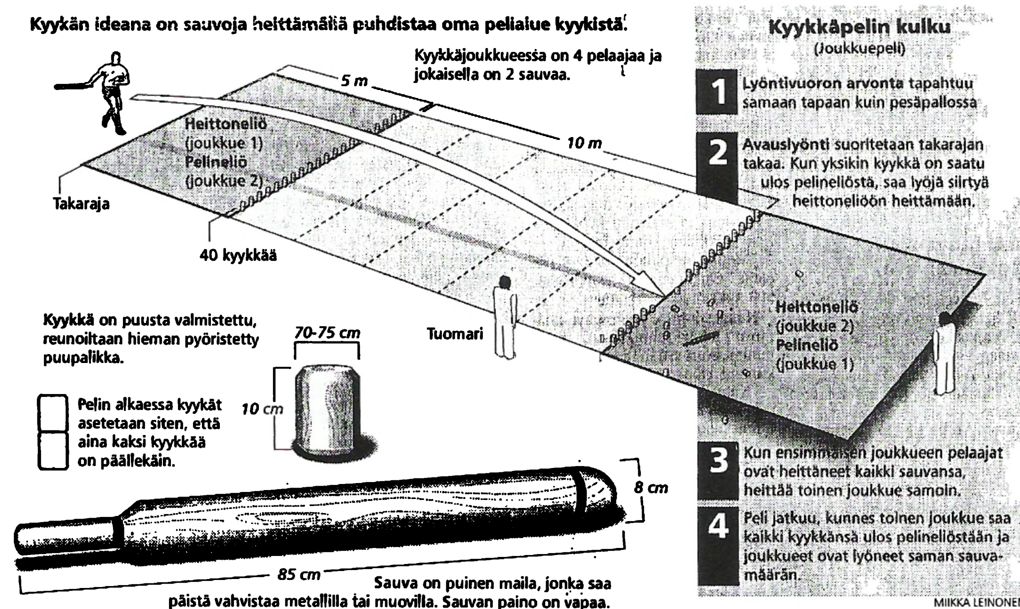
Kyykkäpeli sopii kaikenikäisille. Sen oppii helposti. Peli on tavallaan kansanomaista keilailua, ja se on neroudessaan ainutlaatuista. Aloittelijoilla kaikki pelaaminen tapahtuu aluksi leikinomaisesti.

Kerholla on aloittelijoille ylimääräisiä pelivälineitä, joilla voi kokeilla pelaamista.

Inkeriläinen kyykkä on toiminut Suomessa jo yli 30 vuotta. Joka vuosi se on ohjelmassa omilla kesäjuhlillamme.

Lähempiä tietoja ja neuvontaa antaa Oskari Toivakainen puh. 554 875. Muilla paikkakunnilla Suomessa paikalliset Karjala-seurat opastavat lähemmin pelin pariin.

Oskari Toivakainen

Kyykkäpelin kenttä ja pelivälineet.

MUISTILISTA

Helsingin seudun Inkeri-seura tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa Käpylänkuja 1, Helsinki
Syyskuussa 27.9.1998 klo 14 kuukausitilaisuus ja syyskokous
Lokakuussa 25.10.1998 klo 14 kuukausitilaisuus
Marraskuussa 22.11.1998 klo 13 myyjäiset, klo 14 pikkujoulu

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
14.09. SRK-tilat
12.10. SRK-tilat, syyskokous
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?
Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00
Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla
Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Joukostamme poistuneita:

Katariina Nappu

s. 10.10.1905 Hietamäki
k. 19.02.1998 Asikkala

Lapset perheineen.

Seukkoseura Inkerikodissa

10.9.98 klo 13.00
8.10.98 klo 13.00
12.11.98 klo 13.00
17.12.98 klo 13.00 pikkujoulu

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
10/98	09.09.1998	14.10.1998
11/98	08.10.1998	13.11.1998
12/98	06.11.1998	11.12.1998

Inkeriläisten Viestin tilauksen loppuvuodeksi 1998 ovat maksaneet seuraavat henkilöt:

Kukova Ella	maksettu 8.5.1998
Pellia Anna-Ida	maksettu 9.6.1998
Haapasalo Lempi	maksettu 26.6.1998

Kaikilta näiltä tilaajilta puuttuvat osoitteet, joten ottakaa yhteyttä toimistoomme puh. 09-793 796, puhelinaika tiistaisin klo 18.30–20, tai kirjeellä, Suomen Inkeri-liitto ry, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA

Inkeriaiheista kirjallisuutta

Anneli Asplund (toim.)
Kansantauluja Inkerinmaalta **100 mk**

Arvo Survo
Itku Inkerille **100 mk**

Aapo Iho
Hietajyvä **20 mk**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **15 mk**

Ella Ojala
Pitkä kotimatka **85 mk**
Pelastunut albumi **130 mk**
Ensimmäinen kevät **100 mk**

Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen **60 mk**

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus **110 mk**

Pekka Nevalainen
Rautaa Inkerin rajoilta **100 mk**
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla **150 mk**

Pekka Nevalainen –
Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri – historia, kansa kulttuuri **300 mk**

Heikki Roiko-Jokela –
Heikki Seppänen
Elelän tien kulkija – Vilho Helanen **150 mk**

Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa **100 mk**

Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha **30 mk**

Kalevalaseuran vsk 69–70
Inkerin teillä **70 mk**
Maria Luukan laulut ja loitsut **40 mk**
Näin lauloi Larin Paraske **30 mk**
Sydämessä kalevalainen kansa, kuvateos Nina ja Alpo Saiton tuotannosta **40 mk**

E. Pärnänen
Antti Kivekäs I **100 mk**
Antti Kivekäs II **100 mk**

Mikko Savolainen
Kuvateos Inkerinmaa **200 mk**

Leino Hassinen
Idän uusi aamu **140 mk**

Albert Pettinen
Lauluja koululaisille **25 mk**

Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle **35 mk**

Inkeriaiheista musiikkia

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk**

Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk**

Kasetteja

Arvo Survo
Omalt maalt **55 mk**

Salli Iivarinen Savorina
Finka Pietarin tiepeillä **100 mk**

Karttoja

Inkerin kartta vuodelta 1933 **70 mk**
Inkerin kartta vuodelta 1849 (saksankielinen) **50 mk**
Inkerin uusi kartta vuodelta 1992 **60 mk**
Kylä- ja tiekartta Keski-Inkeri vuodelta 1993 **60 mk**
Inkerin pöytälippu (satiinia) + salko marmorijalustalla **100 mk**
Inkerin pöytälippu (polyesteriä) **35 mk**
Inkerin pöytälippu (satiinia) **60 mk**
Salko marmorijalustalla **45 mk**
Isännänviiri (Inkerin ristiviiri) **350 mk**
Adressi **30 mk**

Tilauksia ottaa vastaan
Annikki Kelo, Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30–20.00
Postisiirtotili Hki 800012-306364

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 9
SYYSKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 • 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Pienet kansantanssijat, Johanna (3 v) ja Susanna (5 v) Härkönen Turusta jaksoivat odottaa kokonaisen tunnin esiintymisvuoroaan Inkeriläisten kesäjuhlilla. Kuva: Marja Mustakallio.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Inkerin kirkon äiti

Inkerin kirkon uuden nousun keskeinen hahmo, eräänlainen inkeriläisten äiti **Maria Kajava** on poissa. Hän sai sairauskohtauksen Kelton kirkossa sunnuntaiaamun jumalanpalveluksessa heinäkuun alussa ja menehtyi pian sen jälkeen. Kuollessaan Maria Kajava oli 89 vuotta vanha. Marin hautaan siunaamisen toimitti Inkerinmaalla Petroskoin pappi, rovasti **Mikko Lammi**.

Maria Kajava on todennäköisesti Inkerinmaan sotien jälkeisen ajan tunnetuin maallikkosaarnaaja. Vainon vuosina hän oli yksi niistä rohkeista naisista, jotka pitivät inkeriläisten keskuudessa yllä isien uskoa. kun kirkko oli ajettu maan alle ja pappeja ei ollut, Mari yhdessä toisten inkeriläisäitien kanssa piti Siperiassa jumalanpalveluksia, hautasi kuolleita ja kastoi lapsia. Siperian vuosien jälkeen hän teki uupumatta ja sitkeästi työtä luterilaisten seurakuntien perustamiseksi Karjalaan ja Inkerinmaalle. Hän oli valmis astumaan kenen eteen tahansa puhumaan oman kirkon puolesta.

Inkerin kirkon emerituspiispa **Leino Hassinen** sanoo: »Maria Kajava oli ratkaisevalla tavalla vaikuttamassa Inkerin kirkon nousuun. Erityisen arvokasta on se, että hän teki sen erittäin vaikeissa olosuhteissa Brezhnevin aikana ja että hän joutui kärsimään suuresti häväistystä tällaisesta ponnistuksesta ja hankkeesta. Uskossaan lujana ja rohkeana hän vei sitä eteenpäin. Se oli ratkaiseva sysäys Inkerin kirkon nousulle ensin Petroskoissa ja siten Pushkinissa.»

Maria Kajava ja **Arvo Survo** toivat viime vuosikymmenen lopussa inkeriläiset ja heidän uskonsa Suomen kansan tietoisuuteen. Syntyi Inkeriinnostus. Monet sota-ajat kokeneet uskalsivat jälleen muistella ääneen niitä inkerinsuomalaisia, jotka sotien jälkeen vähin äänin katosivat keskuudestamme. Maria ja Arvo antoivat suomalaisille ikäänkuin luvan palauttaa mieleen asioita, jotka vuosikymmeniä oli painettu unohduksiin.

Maria Kajava teki voimakkaan vaikutuksen varmasti lähes kaikkiin, jotka hänet tapasivat. Kärsimykset ja vastoinkäymiset eivät suinkaan aina jalosta ja kasvata ihmistä. Monet meistä päinvastoin katkeroituvat tai menettävät elämänuskonsa niitten keskellä. Mutta Inkerin kirkon äidille ei käynyt näin. Tavatessani Marin ensimmäisen kerran ymmärsin hetkessä jotain siitä, miksi kirkon ensimmäisten vuosisatojen aikana vainot vain kasvattivat kristinuskon kannatusta. Mari oli elävä uskontunnustus.

Maria Kajavalle perinteinen luterilainen usko oli yhtä luonnollista kuin hengitys. Kaikkia ei ole siunattu samanlaisella uskon määrällä, vaan on tultava toimeen paljon vähemmällä. Inkerin kirkon äidin kuolemaa surtaessa on hyvä muistaa, että hänelle kuolema merkitsi uskon muuttumista näkemiseksi.

Markku Pyysiäinen

Kesäjuhlien kiemuraisia kuvioita

Ei ole mikään pikkujuttu järjestää juhlia, joille on tulossa tuhatkunta ihmistä. Tarvitaan isot tilat, hyvä muonitus ja tasokasta ohjelmaa.

Tilojen kanssa voi sitten käydä niin, että kongressikeskus, joka on ottanut Suomen Inkeri-liiton varauksen vastaan, menee remonttiin ja ilmoittaa tylysti, etteivät tilat olekaan käytössä. Puheenjohtaja **Keijo Korkka** hankkii Hirvensalon kaupunginosasta uudet tilat, joissa on istumapaikkoja 900:lle. Hän myös antaa laatia sinne saapuvia varten niin hyvän opaskartan, että meikäläinenkin tohelo autoilijaksi osaa perille aivan ensi yrittämällä.

Ohjelmaa on lopulta yllinkyllin, kun kuorojakin ilmoittautuu kolmin kappalein. Muonitus, kirjamyynti, arpajaiset, ohjelman kuulutus, ties mikä, kaikki hoituu ja juhlat viedään läpi mallikkaasti.

Ja sitten on järjestäjien vain tyynesti kestettävä juhlavieraiden väsyneet kommentit, että sunnuntaipäivässä oli »aivan liikaa» ohjelmaa. Tällaisen huokauksen kuulin takanani istuvien suusta. Ja Keijo Korkalle itselleen sanoi joku, ettei ohjelmaa kuuntelemaan tulla saliin, koska »meillähän on paljon tärkeämpiä asioita»!

Ja kun liiton puheenjohtaja juoksee sutena kaikkista asioista huolehtimassa, hänelle sanotaan moittivasti: »Eihän siul´ oo aikaa puhelemiseen. Tämähän täällä tärkeämpää on.»

»Taashan myö tavattii!»

Seurustelun sakramentti

Totta onkin, ja useasti se on inkeriläisten juhlilla todettu, että tapaamiset eri suunnilta saapuvien vanhojen ystävien, ehkäpä entisten naapurien tai kotikylän ihmisten kanssa ovat juhlien tärkeintä antia. Kuinka hyvältä tuntuukaan tavata rippikoulutoveri tai sukulainen, jota ei ole nähnyt vuosiin. Onhan siinä tietenkin vaihdettava tärkeimmät kuulumiset.

Kun moni inkeriläinen on parhaat elinvuotensa elänyt pelon ilmapiirissä, jossa omaa kansallisuuttaankin on pitänyt piilotella, on tietenkin vapauttavaa saada ilmaista ajatuksiaan avoimesti. »Ei tohi rääkida», sanottiin kuulemma usein Virossa. Nyt tohtii. Ja siksi puhutaan juhlissakin, poristaan ja jutellaan jopa ohjelman aikana tai eritoten silloin. Kuoro laulaa, puhuja esittää ajatuksiaan, ansiomerkkejä jaetaan, mutta salissa pulistaan puoliääneen ja käytävässä, johon ovet ovat

Ihailtava on aina emäntien taito huoltaa suuri joukko juhlakansaa. Kiitos heille!

auki, ihan täyteen ääneen. Ovelle kiinnitetty kaino pyyntö »Ohjelman aikana pyydetään noudattamaan hiljaisuutta» ei tehoa.

Juhlajumalanpalveluksessa saarnasi Suomen Inkeri-liiton varapuheenjohtaja, teol.tri **Markku Pyysiäinen** teemanaan pahan kosketus ja pyhän kokeminen.

Kenties johtuu Neuvostoliitossa koetusta uskonnollisen perinteen katkeamisesta, että kaikki juhlavieraat eivät tunnu myöskään tietävän, miten täällä Suomessa käyttäydytään kirkossa. Kun ehtoollisellakävijöitä on paljon ja sen viettäminen vie runsaasti aikaa, katsovat monet taas saaneensa sopivan tilaisuuden vähän porista vierustoverinsa kanssa. Hiljainen, harras tunnelma, johon suomalaisessa jumalanpalveluksessa on perinteisesti totuttu, häiriintyy silloin väistämättä. Eikä tunnu kaikille olevan tuttu sekään käytäntö, että urkurin loppusoitto kuunnellaan paikallaan istuen kauniisti loppuun, ennen kuin lähdetään poistumaan kirkosta. Hiljaisuuden kokemisen ja yleisen hälinän ristiriita korostuu kirkkotilassa.

Kuoroja läheltä ja kaukaa

Onni Lystin vuonna 1993 perustama Inkerin laulu -niminen kuoro Helsingistä toi varmaan julki monien tunteet laulaessaan »Hyvä on ihmisen olla, veli kun siskon löytää».

Mesimarjat-niminen yhtye esitti perinteisiä inkeriläisiä röntyskätansseja ja lauluja **Irina Kolon** johdolla.

Liikuttavaa oli kuulla Petroskoista tulleen, nuoren **Anna Danikin** johtaman Inkeri-kuoron laulavan suomeksi »Karjalan kunnailla», kun tiesi, että tämä kuoro muodostuu lähes täysin venäjänkielisistä inkeriläisten jäl-

Laulajien ilmeistä näkee, että kuoro on tärkein harrastus ja sen johtajan Seppo Välimäen tahdinlyöntiä seurataan.

Voisiko yleisö pysyä totisena, kun Turun Kansantanssin ystävien mannaryynin kokoiset tanssijat esittävät ohjelmaansa?

Kauniilla kuorolla on kaunis johtaja Anna Danik ja kaikilla yllä yhtenäiset kansallispuvut.

keläisistä. Heidän laajasta ohjelmistostansa riitti kahteenkin juhlaan. Kuoron puheenjohtaja **Elina Kemppinen** kiitti järjestävää Turun Inkeri.seuraa siitä, että Petroskoin Inkerikuoro oli päässyt tulemaan juhlille. Hän myös ojensi kuoron lahjan puheenjohtaja Keijo Korkalle.

Juhlilla oli mukana myös vastikään 35-vuotisjuhlaansa viettänyt Inkerikuoro, se kaikkien tuntema ja vanhin alallaan. Kuoroa johtaa nyt **Julia Hyyrönen.** Tämän kuoron säveliin juhlat sunnuntaina päättyivätkin, eikä väsymyksestä ollut tietoakaan, vaikka kuoro oli aloittanut seitsemän tuntia aikaisemmin Turun Tuomiokirkossa.

Kuvat kertovat tunnelmista niille, jotka eivät tällä kertaa päässeet mukaan. Kalentereihin kannattaa merkitä **ensi kesän juhlien ajankohta 10.–11.7.1999 Helsingissä.**

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

»Absoluutselt ei mitään huonoa», oli seitsemän vuotta Hyvinkäällä asuneen, Virosta tulleen Maria Parvisten kommentti paluumuuttajan elämästä Suomessa. Hän oli juhlilla ensi kertaa ja tervehtii tässä Impi Rissasta, joka asuu Turussa.

Inkerinmaan suomalaisten juhlaa ja arkea

Suomen Inkeri-liiton puheenjohtajan Keijo Korkan tervehdyspuhe inkeriläisten kesäjuhlilla Turussa 11.7.1998

Hyvät juhlavieraat, heimosisaret ja veljet. Suomen suvi on kauneimmillaan, ja minulla on Suomen Inkeri-liiton ja Turun seudun Inkeri-seuran puolesta ilo toivottaa teidät kaikki tervetulleiksi Suomen Turkuun ja näille Inkerin kansan kesäjuhlille.

Edellisten Turun juhlien tapaan nämäkin juhlat oli tarkoitus pitää Rantasipissä, joka olisi ollut monelle juhlavieraalle entuudestaan tuttu paikka. Varmaksi sovittu varaus peruutettiin kiinteistön myynnin takia kauniin toivomuksen saattelemana, että toivottavasti löydätte uuden sopivan juhlapaikan. Sen pituinen se.

Me juhlien järjestäjät riemuitsimme pitkään myös siitä, että olimme saamassa presidentti Mauno Koiviston puolisoineen juhliemme kunniavieraiksi. Siinäkin asiassa saimme kokea pettymyksen presidentin ulkomaanmatkan johdosta tulleen esteen takia, mutta olemmehan me Inkerin kansa entuudestaankin tottuneet suuriin pettymyksiin.

Suuresti harmittaa myös se, ettemme juhlapaikan muutoksen takia voi marssia kulkueena Tuomiokirkolta juhlapaikalle, sillä matka on liian pitkä. Minä näin jo unia siitä, kun monen vuosikymmenen jälkeen marssimme juhlakulkueessa Suomen ja Inkerin lipun jäljessä.

Puheenjohtaja Keijo Korkka toivottaa vieraat tervetulleiksi.

Wäinö Aaltosen koulu, jonka uusissa tiloissa nyt tätä juhlaamme vietämme, on saanut nimensä kuuluisan kuvanveistäjän Wäinö Aaltosen mukaan. Wäinö Aaltonen on asunut tällä Hirvensalon saarella, käynyt tätä koulua ja täällä on ollut myös hänen ateljeensa.

Minulla on myös ollut ilo asua perheineni tällä kauniilla saarella jo yli 30 vuotta, siis puolet elämästäni. Myös tyttäreni ovat aloittaneet koulunsa täällä. Vaikka olen asunut täällä Turussa niinkin pitkään, en kuitenkaan osaa tuntea itseäni erityisemmin

Inkerin lippu liehuu Wäinö Aaltosen koulun salossa. Puheenjohtaja Keijo Korkka on valmis kutsumaan juhlayleisön sisätiloihin.

turkulaiseksi. Kun on Stalinin mustalaisena vaeltanut monilla veräjillä, tuntee olevansa kuin muukalainen, joka ei ole kotoisin oikein mistään. Suurin kiintymykseni kohde onkin Inkeri ja Lempaala, vaikka olen elänyt Lempaalassa ainoastaan puolitoista elämäni alkuvuotta.

Juhlat Inkerissä

Kun näissä juhlissa on paljon paluumuuttajia sekä muita, joille asia on vieras, lienee hyväksi vähän kertoa Inkerin kansan juhlaperinteestä.

Laatuaan ensimmäinen suuri Inkerin kansanjuhla vietettiin Lempaalassa Pietarinpäivänä 1885.

Aikakirjat kertovat, että Lempaalan kirkon lähellä olevan juhlakentän keskelle oli pystytetty koroke, jolle Lempaalan kirkkoherra Otto Rokkanen nousi pitämään puheen kansanjuhlan merkityksestä. Soittokunnan säestyksellä laulettiin Maamme-laulu. Sen jälkeen pidettiin raittiusseura Vesan vuosikokous. Urheiluohjelmana oli pussitappelua, tankoon kiipeämistä sekä juoksu- ja soutukilpailu. Viimeiseksi esitettiin näytelmät »Turmiolan Tommi» (ilmaiseksi) ja »Hän ei ole mustasukkainen» (eri maksusta). Muuan herra Lindholm pani toimeen suuren panoraaman heinäladossa. Lisäksi myytiin koululaisten tekemiä käsitöitä, ja arpojakin oli kaupan.

Lehtiselostus kertoo juhlissa olleen väkeä lähiseudulta, jopa Suomen rajapitäjistä, yhteensä kolmattatuhatta henkeä. Juhlia kuvaillaan erinomaisen onnistuneiksi, ja varsinkin järven tyyni pinta, jossa venheet sinne tänne li-

puivat, ja kaiken ylle kaareutuva sinitaivas sekä Lempaalan lauluseuran raikas laulu tuntuivat tehneen juhlista kirjoittajaan lähtemättömän vaikutuksen. Seuraava huomattava kansanjuhla vietettiin Hietamäen Antinkylässä vuonna 1889.

Sitten juhlat saivat soitto- ja laulujuhlan luonteen. Ensimmäinen tällainen juhla vietettiin Skuoritsan Puutostissa keväällä 1899, toinen Tuutarissa 1901, kolmas Venjoella 1903, neljäs Tyrössä 1908, viides Keltossa 1910, kuudes Kolppanassa 1913 ja seitsemäs Tuutarissa 1918.

Nämä soitto- ja laulujuhlat olivat kaksipäiväisiä, ja niiden järjestelyissä oli voimakkaasti toimivilla raittiusseuroilla keskeinen asema. Myös Inkerin kirkko sekä papisto olivat vahvasti mukana.

Juhlien merkitys

Pidetyt juhlat olivat Inkerin kansalle voimakkaita suomalaisen kansallistunnon kohottajia ja niissä huokui vahvasti kansanrunoilija Räikkösen tulkitsema ajatus: »Me suomalaisia olemme ja suomalaiseks jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme.» Yhteenkuuluvuuden tunne korostui voimakkaasti näissä suurissa juhlissa antaen voimaa arkisiin ponnistuksiin.

Juhlissa nousi korostettuun asemaan Maamme-laulu ja Mooses Putron sepittämä »Nouse Inkeri», joka esitettiin ensi kerran Kolppanan seminaarin 25-vuotisjuhlilla (1888). Tähän Inkerin kansallishymnin asemaan kohonneen laulun sanoihin vaativat viranomaiset sanan Inkeri tilalle sanan kansa. Paavo Räikkönen teki tähän lauluun myöhemmin toisen säkeistön.

Kun juhlat kokosivat tuhatmäärin ihmisiä ja kun niissä parhaimmillaan esiintyi 30 laulukuoroa, joissa yli 800 laulajaa, suhtautuivat viranomaiset vähemmän myönteisesti juhlien järjestämiseen pitäen niitä suomalaisuuden aatetta liiaksi korostavina tilaisuuksina.

Tuutarissa kesäkuussa 1918 pidetyissä soitto- ja laulujuhlissa olikin näkyvissä edellisvuoden vallankumouksen aiheuttamat levottoman ajan merkit, ja nämä juhlat jäivätkin viimeisiksi. Tästä alkoikin lyhyen myönteisen ajanjakson jälkeen Inkerin kansalle kohtalokkaat neuvostovallan aikaiset vuosikymmenet ja itkevän Inkerin aikakausi, jonka todellista kauheutta ei silloin kukaan vielä voinut aavistaa.

Kesäjuhlat Suomessa

Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomeen jäi noin 4000 inkeriläistä. Pakolaiset halusivat pitää yhtä ja toimia Inkerin kansallisten aatteiden innoittamina. Perustettiin Inkerin liitto ja Inkeriläisten toimikunta Suomessa, ja 1934 Inkeriläisten yhdistys jatkamaan toimikunnan työtä. Näiden toiminnassa olivat kohokohtina yhteisesti järjestyt kesäjuhlat.

Yhteisiä kesäjuhlia pidettiin 1930-luvulla Perkjärvellä (1930), Kotkassa (1932), Pölläkkälässä (1933), Terijoella (1934 ja 1937), Viipurissa (1935), Koivistolla (1936), Vuoksenniskalla (1938) ja Valkjärvellä (1939).

Toisesta maailmansodasta ja sitä seuranneista syistä johtuen kesäjuhlia rohjettiin Suomessa pitää vasta vuodesta 1956 lähtien. Ensimmäiset juhlat olivat Järvenpäässä ja seuraavat Lohjalla. Tämän jälkeen juhlat on

pidetty vuorollaan Helsingissä, Turussa, Tampereella, Lahdessa, Hyvinkäällä ja kerran Raumalla.

Kesäjuhlat Ruotsissa

Kun sodan jälkeen noin 4000 inkeriläistä lähti vaikeuksien vuoksi Ruotsiin, siellä virisi nopeasti vilkas yhdistystoiminta ja vuonna 1947 perustettiin Inkerin suomalaisten keskusjärjestö, joka on nykyisin nimeltään Ruotsin Inkeri-liitto.

Monilla paikkakunnilla toimii liiton paikallisosastoja ja monen muun arvokkaan toiminnan lisäksi on Ruotsissa pidetty vuotuisia kesäjuhlia. Näihin on osallistuttu runsain joukoin myös Suomesta sekä viime aikoina myös Virosta ja Venäjältä.

Inkerin uusi nousu

Vaikeiden vuosikymmenien jälkeen tapahtui 1980-luvun lopussa Inkerin kansan kohdalla ihmeellisiä asioita. Neuvostoliitto hajosi ja tuli tilanne, jossa eri kansallisuudet voivat taas nousta esiin Venäjällä. Perustettiin Inkerin liitto, Karjalan suomalaisten Inkeri-liitto ja Eestin inkerinsuomalaisten liitto.

Inkerin kirkolle koitti uusi aamu ja paljon uusia seurakuntia on perustettu Inkeriin, Karjalaan ja muuallekin Venäjälle. Näiden muutosten edessä kaikki olivat kuin unta näkeväiset, niin kuin aikanaan Israelin kansa, kun Herra vapautti heidät orjuudesta.

Samalla virkosivat taas henkiin perinteiset kesäjuhlat, ja ensimmäinen pidettiin juhannuksena 1989 Keltossa. Väkeä oli tuhatmäärin ja heimohenki korkealla. Oli ylevä tunne, kun Inkerin lippu liehui kesätuulessa ja

Ansiomerkkien saajat puheenjohtajasta alkaen: Aira Dravantti, Armas Kurvinen, Maria Lahti, Raili Pajula, Regina Rummukainen ja Marja-Liisa Salminen. Julia Tienaho ei päässyt vastaanottamaan merkkiään.

voitiin taas laulaa Inkerin hymniä omalla maalla.

Vuonna 1990 juhlat olivat Tuutarissa, vuonna 1991 Toksovassa, ja sen jälkeisinä vuosina Tuutarissa. Myös Karjalassa ja Virossa on pidetty suuria juhlia, joissa on käynyt runsaasti väkeä.

Alussa väkeä oli todella sankoin joukoin, mutta vähitellen väki on vähentynyt johtuen alkuinnostuksen hiipumisesta ja Suomeen tapahtuvan muuttoliikkeen vaikutuksesta.

Paluumuutto Suomeen

Inkerin uuden nousun alettua olivat kansallistunne ja innostus taas korkealla. Kuluneet vuodet eivät ole kuitenkaan antaneet sitä, mitä niiltä alkuinnostuksessa odotettiin. Tilanteeseen on myös vaikuttanut ratkaisevasti se, että Venäjältä, Karjalasta ja Virosta on näinä vuosina muuttanut Suomeen jo noin 20 000 paluumuuttajaksi luokiteltua ja tuhansia on odottamassa Suomeen pääsyä. Päällimmäisenä Suomeen tulon syynä näyttääkin olevan turvattomuus Venäjällä ja halu sada lapsille parempi tulevaisuus Suomessa esi-isiensä maassa.

Tätä paluumuuttoa arvostellaankin voimakkaasti niin Inkerin kirkon kuin siellä toimivien järjestöjenkin taholta, kun katsotaan Inkerin lopullisesti tyhjentyvän suomalaisesta asutuksesta. Myös Suomessa kuuluu arvostelevia ääniä paluumuutosta, kun täälläkin on paljon työttömiä.

Muuttoa arvostelevien tulee kuitenkin muistaa, että leveämmän leivän toivossa ovat esivanhempammekin aikanaan lähteneet Suomesta Inkeriin, ja samasta syystä käy virta nyt takaisin, kun on niin usein jouduttu pettymään elämään Venäjällä.

Valitettavasti monille tämän päivän paluumuuttajille ovat käyneet selväksi myös muuton aiheuttamat vaikeudet, kun monet äidinkieltänsä suomea taitamattomana yrittävät selvitä täällä vieraan kulttuurin keskellä.

Tänne Suomeen sodan jälkeen jääneiden ja nyt paluumuuttoa arvostelevien inkeriläisten tulisi myös katsoa vähän taaksepäin ja kysyä itseltään, miksi he eivät sodan jälkeen kuunnelleet houkuttelevia kutsuja ja palanneet jälleenrakentamaan sosialistista Neuvostoliittoa.

Vaikka nyt puhutaan Inkerin suomalaisen väestön häviämisestä Inkerinmaalta, on kuitenkin todettava, että Inkerin kysymys on moneen kertaan ennenkin todettu loppuunkäsitellyksi. Ei siis ihan vielä nytkään kiirehditä Inkerin hautajaisten valmisteluissa. Jospa potilas huonoista ennusteista huolimatta toipuu niin kuin ennenkin. Ikiaikojen Jumalaan luottaen on Inkerin kansa selviytynyt läpi hirvittävien kärsimysten ja selviytyy varmasti tulevaisuudessakin.

Hyvät juhlavieraat. Olkaa tervetulleita näille juhlille! Pidetään heimohenki korkealla muistaen Inkerissä aikoinaan lausuttu toteamus »me suomalaisia olemme ja suomalaiseks jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme».

Syksyinen ranta

Usein rantahan kävelen,
katselen järven selälle.
Autio syksyinen ranta,
jäähtynyt on rantahiekka.
Poissa ystävä kesäinen
hän, ken jätti kaipauksen,
tunteen – polttavan ikävän.
Jätti mulle muiston kauniin.
Hyvä on tunne ikävän.
Ilomiellä kannan kaipuun,
olleesta, tapahtuneesta,
hänestä, kesästä tästä.

Maria Ripatti

Kesäni

Keinuen kesät kuluvat
lomaellen, matkaellen,
ystäviä yhytellen,
hauskuutusta haeskellen,
sienimetsät samoellen,
marjametsät poimiskellen
talteen talven varalle.

Maria Ripatti

Tilat taiteelle

Vasta perustetun ja talkootyönä remontoidun I-Gallerian ensimmäinen näyttely avattiin viime heinäkuussa juhallisesti katkaisemalla keltainen silkkinauha. Tehtävä kuului nuorelle **Kirill Alanteelle**, jonka työt koristivat gallerian vastamaalattuja seiniä.

I-Galleria sijaitsee Helsingissä osoitteessa Hämeentie 1, ihan Hakaniemen vanhan kauppahallin naapurissa. Vaikka se ei aivan keskeisellä paikalla olekaan, löytää sen helposti jokainen, jota kiinnostaa inkeriläissyntyisten taiteilijoiden töiden näkeminen. Inkerin kulttuuriseuran puheenjohtaja **Helena Miettinen** kertoi Kaunissaareen järjestetyllä leirillä olleen 20 taiteilijaa. He työskentelivät kaikki inkeriläiseen identiteettiin liittyvien teemojen parissa. Työskentelyn virikkeenä käytettiin sanaa, kuvaa ja säveltä.

24-vuotias, Pietarin kuvataideakatemiasta juuri valmistunut Kirill Alanne ilmaisee itseään voimakkaasti grafiikka- ja akvarellitöissään yhdistäen klassisen tradition venäläiseen symbolismiin.

Paikalla avajaisissa olivat myös nuoren taiteilijan ylpeät vanhemmat **Olga** ja **Anri Alanne**, jotka molemmat ovat ammatiltaan arkkitehteja. Perhe on lähtöisin Toksovasta, mutta asuu nykyisin Pietarissa.

Kirill Alanne sai monta kukkakimppua, tässä puheenjohtaja Helena Miettiseltä.

Viipuri-aiheisten tussitöiden sarjassa oli mm. työ, jossa pyykkien valkea liputus tuntuu luovan toivoa ja uskallusta vanhan kaupungin miljööseen.

I-Gallerian näyttelyaikataulu on koko täksi vuodeksi valmiiksi suunniteltu. Joka kuukausi on vuorossa uusi taiteilija, ja kaikilla heillä on juuret Inkerinmaalla. Kannattaa ottaa tavaksi poiketa katsomaan heidän töitään.

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

Alanteen perheen tyytyväisyys oli selvästi nähtävissä. Kirill on poika, josta vielä kuullaan.

Örebron juhla

Pyhäinmiestenpäivän juhla pidetään perinteiseen tapaan St. Mikaelin kirkossa lauantaina 31. lokakuuta 1998.

kello 13.00 muistojumalanpalvelus ja HPE sekä kuorolaulua.
kello 14.30 seppeleenlasku muistokivelle, muistopuhe ja kuorolaulua.
kello 15.00 kahvi seurakuntasalissa. Mahdollinen luenta.

Juhlavieraina inkeriläinen kirkkoherra Arvo Survo, paikallinen pappi ja suomalainen kuoro »Suvilaulajat».

St. Mikaelin kirkko Örebrossa on tärkeä keskus myöskin Inkerin suomalaisille Ruotsissa. Jo vuonna 1948 perustettiin suomalainen tai suomenkielinen seurakuntapiiri, jonka järjestelyyn saatiin apua Suomen kirkon taholta ja tietysti myös St. Mikaelin seurakunnan työntekijöiltä ym. Pyhäinmiestenpäivän juhlia vietettiin jo vuodesta 1966 lähtien.

Örebron inkeriläisten kerho toivottaa inkeriläiset ystävineen tervetulleiksi läheltä ja kaukaa viettämään 50-vuotista muistojuhlaa.

MUISTILISTA

Helsingin seudun Inkeri-seura tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa Käpylänkuja 1, Helsinki

Syyskuussa 27.9.1998 klo 14 kuukausitilaisuus ja syyskokous

Lokakuussa 25.10.1998 klo 14 kuukausitilaisuus

Marraskuussa 22.11.1998 klo 13 myyjäiset, klo 14 pikkujoulu

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen

14.09. SRK-tilat

12.10. SRK-tilat, syyskokous

9.11. SRK-tilat

14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00

Lokakuu 4.10. syyskokous ja Mikkelinpäivän juhla

Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä

Joulukuu 26.12. joulujuhla

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka tiistai klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Tervetuloa!

Seukkoseura Inkerikodissa

8.10.98 klo 13.00

12.11.98 klo 13.00

17.12.98 klo 13.00 pikkujoulu

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
11/98	08.10.1998	13.11.1998
12/98	06.11.1998	11.12.1998

Mooses Putron syntymän 150 vuotiskonsertti

Temppeliaukion kirkossa 4.10.1998 klo 18.00.

Inkerin kansallishymnin Nouse Inkeri säveltäneen Mooses Putron syntymästä tulee lokakuussa kuluneeksi 150 vuotta. Kunnioittaakseen tämän suuren inkeriläisen kulttuuripersoonan muistoa Inkerin kulttuuriseura järjestää Temppeliaukion kirkossa konsertin.

Tilaisuudessa esiintyvät:

Arvo Survo

Pyhän Marian kirkon kuoro Pietarista Oleg Romanovin johdolla

Muuruveden mieslaulajat Albert Pettisen johdolla

Inkeri-kuoro Julia Hyyrösen johdolla

Konsertti koostuu inkeriläissyntyisten säveltäjien tuotannosta. Mooses Putron sävellysten ohella kuulemme Mika Piiparisen, Oleg Romanovin, Albert Pettisen sekä Arvo Survon sävellyksiä. Ohjelma 40 mk. Tilaisuuden järjestää Inkerin kulttuuriseura ry. Tiedustelut 09-870 1105.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA RUOTSISTA

Frimärksserie	**75 kr**
Nouse Inkeri, grammofonskiva	**25 kr**
Lauri Santtu, **grammofonskiva**	**25 kr**
Laula kaikki maa, kassett, Råda	**35 kr**
Karta, von Köppen	**50 kr**
Vykort, Haparanda, tackplatta	**1 kr**
Vykort, Örebro, minnessten	**1 kr**
Vykort, flicka i Tuutaridräkt	**2,50 kr**
Kavajnål, vapen	**10 kr**
Gratulationskort, stort	**10 kr**
Gratulationskort, litet	**10 kr**
Klistermärke, Ingermanland + Estland	**5 kr**
Klistermärke, Ingermanlands vapen	**5 kr**
Tuuli: **Inkeriläisten vaellus**	**75 kr**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Hammarström: **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**15 kr**
Lilja – flyktingflickan från Ingermanland	**30 kr**
Himiläinen: **Främmande fosterland**	**50 kr**
Hiiva: **Förvisningen**	**50 kr**
Ojala: **Pitkä kotimatka**	**75 kr**
Ojala: **Suomi näkyy**	**75 kr**
Kuortti: **Kirkossa, keskitysleirillä**	**75 kr**
Kuortti: **Veljeni sotavangit**	**75 kr**
Miettinen: **Inkeriläiset maaton kansa**	**75 kr**
Sihvo: **Inkerinmaalla**	**75 kr**
Kolomainen: **Inkerin toisinajattelijat**	**25 kr**
Survo: **Neljäs tuuli**	**50 kr**
Ronkonen: **Laps Inkerin**	**100 kr**
Nevalainen: **Inkeriläinen siirtoväki**	**100 kr**
Mesiäinen: **Maria Kajavan pitkä taival**	**110 kr**
Virtaranta: **Inkeriläisiä sananlaskuja**	**70 kr**
Mooses Putron elämäkerta	**30 kr**
Iho: **Hietajyvä**	**40 kr**
Alexander Störgren: **Mutkainen tie vapauteen**	**150 kr**
Adressi	**40 kr**
Kavajnål Ingermanlands flagga	**20 kr**
Metiäinen: **Inkerin ev.lut. kirkon 350-v.**	**50 kr**
Tarra, Inkerin lippu	**5 kr**
Randefelt: **Inkeri, Tiekartta**	**100 kr**
Randefelt: **Keski-Inkeri, Kartta**	**100 kr**
Zahharov: **Ikuinen kulkuri, Kassett**	**80 kr**
Inkerin ristiviiri	**450 kr**
Huovinen (red.): **Ingermanland**	**100 kr**
Kuusi: **Maria Luukan laulut**	**40 kr**

Kirjatilaukset ottaa vastaan:
Wictor Kainelainen
Svedjegatan 25
504 45 BORÅS
Puh. ja fax 033-120 466
Maksut RIL:n postisiirtotilille 173888-9

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 10
LOKAKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit ry:n kesäjuhlilla Turussa nähtiin mm. nämä ryhdikkäät veteraanit kunniamerkkeineen. Oikealla järjestön puheenjohtaja Aleksander Dubbelman. Kuva: Aili Jukarainen.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Ajankohtaista

Lehtitietojen mukaan (Kotimaa 4.9. 1998) Pietarin historiallinen Pyhän Marian kirkko aiotaan jälleen kunnostaa luterilaisen kirkon käyttöön. Kirkko valmistui v. 1805 Pietarin suomalaisen evankelisluterilaisen seurakunnan temppeliksi.

Inkerinsuomalaiset ovat toivoneet, että Pyhän Marian kirkosta tulisi jälleen sellainen inkeriläisten seurakunnallisen elämän keskus, jota voi ja kannattaa esitellä myös muille kuin oman heimon jäsenille. Nyt tämä toive on toteutumassa. Korjaushankkeen toteutuminen edellyttää kuitenkin suomalaisten tuntuvaa avustusta. Tätä toivovat erityisesti Inkerin kirkko ja Pyhän Marian seurakunta. Inkerin kirkon piispa **Aarre Kuukauppi** sanoo: »Pyhän Marian kirkko on Inkerin pääkirkko, joka voidaan toivottavasti palauttaa pian arvoaan vastaavaan asuun. Myös Pietarin museoviranomaiset edellyttävät entistämistä, sillä rakennus on luokiteltu alueellisesti tärkeäksi rakennushistorialliseksi muistomerkiksi.»

On huomattava, että Pyhän Marian kirkkoa tarvitaan tulevaisuudessa entistä enemmän myös Pietarissa asuvan suomalaisen yhdyskunnan jumalanpalveluselämään. Kunnostettu kirkko tarjoaa myös hyvät puitteet erilaisten kulttuuritapahtumien, kuten konserttien, toteuttamiselle.

Pyhän Marian kirkon kunnostamisesta kannattaisi järjestää kansalaiskeräys. Tukholmassa suomalaisen seurakunnan kirkko sijaitsee kuninkaanlinnan vieressä ja edustaa suomalaista kirkollista elämää ja maamme kulttuuria Ruotsin pääkaupungin ytimessä. Pyhän Marian kirkosta voisi tulla samanlainen sillanpääasema Venäjän entiseen pääkaupunkiin. Ilahduttavaa on, että Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on ystävyysseurakuntana lähtenyt tukemaan korjaushanketta. Nyt tarvitaan lisää asiasta innostuneita. Hanketta edistää ja koordinoi Suomessa Kirkon ulkomaanapu.

Virossa ilmestyvä Inkeri-lehti on saavuttanut viiden vuoden iän. Onnittelemme pirteää lehteä. **Toivo Kabanen** sanoo juhlanumerossa, että »Inkeri on tällä hetkellä paras inkerinsuomalainen lehti maailmassa». Juhlapäivään kuuluvat juhlavat sanat. Silti juhlankin keskellä kannattaisi muistaa, että tämän Inkeriläisten viestin historiaa kirjoitetaan aivan erilaisilla luvuilla.

Vuosikymmeniä inkeriläisillä ei ollut muuta yhteydenpitovälinettä kuin Inkeriläisten viesti, sekin vain »lastu lainehilla». Inkeriläisten lehtien maailmanmestaruuskilpailuista en siksi innostu. Paljon tärkeämpää on antaa kunnia niille, jotka jo vaikeina vuosina uskalsivat lähteä liikkeelle, ja jatkaa heidän aloittamaansa työtä. Siinä tarvitaan meitä kaikkia, ilman järjestyssijoja.

Ensi kesän osalta kalenteriin kannattaa merkitä kaksi ajankohtaa. Juhannuksena Skuoritsassa vietetään 100-vuotisjuhlaa, sillä v. 1899 Skuoritsassa pidettiin ensimmäiset inkeriläisten soitto- ja laulujuhlat. Suomen kesäjuhlat taas ovat Helsingissä 10.–11.7.1999.

Markku Pyysiäinen

Aale Tynnille »talo mustasta graniitista»

Vuosi sitten, lokakuussa 1997, meidät tavoitti runoilija **Aale Tynnin** kuolinviesti. Yksi maineikkaista Inkerin laulajista oli poissa keskuudestamme. Kerroimme tästä Inkeriläisten viestissä 11/1997.

Elämä on yhdistymistä ja eroamista. Tämä Tynnin runoissa toistuva teema tuli käsinkosketeltavasti lähelle viime elokuussa, kun pieni joukko Aale Tynnin omaisia ja ystäviä kokoontui hänen haudalleen Helsingin Vanhalla hautausmaalla, Hietaniemessä. Siellä on myös Aale Tynnin puoliso, runoilija **P. Mustapään** eli **Martti Haavion** hauta. Kuolemassa runoilijapuolisot ovat yhdistyneet, aivan niin kuin kerrotaan Aale Tynnin runossa Halsinhaka:

Kun tulet vastaani lehvien alla
sakea harmaa tukka
tuulen pöyhöttämänä,
muistan Filemonin ja Baukiin,
kaksi onnellista,
joita ei koskaan kohtalo erottanut:
vuosien täyttyessä
jumalat sallivat heidän muuttua puiksi,
Filemon oli tammi,
jykevä, runsasterhoinen,
ja Baukis lehmus.
Hartioista lehvät puhkesivat,
hunajantuoksun ja laulun saartelemat.

Suurten tammien ja lehmusten alla vietettiin korutonta juhlahetkeä siksi, että taiteilija **Eila Hiltusen** veistämä pronssireliefi Aale Tynnin kasvoista on valmis. Hauta sijaitsee lähellä Vanhaa kappelia, korttelissa 11, linja 3. Siellä sitä voi käydä katsomassa. Paljastuspuheen piti Aale Tynnin tytär **Riitta Seppälä**, joka kertoi runoilijaäidistään tehdyistä muistakin kuvista:

»Valoa ihmeellistä, häipyvää»

»Neljä taiteilijaa on ikuistanut äitini kasvot kankaalle tai kiveen: Essi Renvall muovaili pronssiveistoksen 30-vuotiaan äitini kasvoista jo 1943 kustantajan, Werner Söderström Osakeyhtiön aloitteesta. Siinä voimakaspiirteinen, vahva nuori nainen katsoo määrätietoisesti ja luottavaisesti eteensä. Kustantajalla on hieno kokoelma suomalaisten taiteilijoiden WSOY:n kirjailijoista veistämiä pronssisia päitä. Samaa kustantajan tilaamaa veistossarjaa on myös Wäinö Aaltosen pronssinen veistos P. Mustapäästä, Martti Haaviosta, jonka kopio on tässä edessämme olevassa hautamuistomerkissä.

1950-luvulla piirsi äitini elämänikuinen ystävätär, taidemaalari Meri Sailo – joka maalasi kahteen otteeseen työt myös meistä lapsista sekä kuvan äitini äidistä – pastelliliiduin äidistäni herkkäpiirteisen työn, johon on kuvattu kotoisesti punaiseen villatakkiin pukeutunut ja hiukan hapsottavahiuksinen lempeä hahmo – äitini sellaisena kuin hänet lapsuudestani muistan. Kolmas työ on taiteilija Eva Cederströmin 1968 maalaama suurikokoinen öljyvärityö, luonteeltaan julkinen muotokuva – tyylikäs, huoliteltu hahmo parhaimpiinsa pu-

Aale Tynnin ja Martti Haavion haudalla tulee helposti mieleen runon säe: »Muisto on valoa täynnä / koska he rakastivat.»

Ankara rankkasade ja raekuuro juhlistivat paljastuspuheen pitämistä. Onneksi Riitta Seppälällä oli lähellä oma sateenvarjonpitäjä Esko-Olavi Seppälä.

Kuvanveistäjä, professori Eila Hiltunen, joka kuului Aale Tynnin ystäviin, laski oman kukkakimppunsa haudalle.

keutuneena, mietteliäänä, omissa ajatuksissaan, kirja pudonneena syliin. Värimaailma on utuinen, sinisen, violetin ja valkoisen kaunista harmoniaa.

1984 taiteilija Eila Hiltunen sai tehtäväkseen ikuistaa äitini mitaliin. Tämä työ tehtiin Minna Canthin seuran aloitteesta yhteistyössä WSOY:n kanssa. Erittäin onnistuneessa työssään Eila Hiltunen on hahmotellut mitaliinsa uneksijan ja näkijän, hurmioituneen runoilijan hahmon. Kääntöpuolelle on kuvattu lintu, äidin runoissa usein esiintyvä symboli, ja sanat Magna fides avium – »suuri on lintujen uskollisuus». Lintu on tietenkin rastas, jonka laulusta runoilija kehottaa pitämään kiinni tuskan ja epätoivonkin hetkellä.

Itse asiassa on viideskin taiteilija, jota äitini kasvot ovat inspiroineet useaan työhön. Hän oli puoliso, Martti Haavio, sunnuntaimaalari, joka 1950-luvulla innostui kesälomallaan maalaamaan vanerinpalasille aluksi talon maalauksesta yli jääneillä maaleilla, sitten polkupyörämaaleilla ja vähitellen 60-luvulla siirtyi öljyvärimaalaukseen.

Kun Martti Haavio kuoli 1973, hankki äitini tämän hautapaikan Vanhalta hautausmaalta ja tilasi hautamuistomerkin arkkitehtipariskunnalta Terttu ja Matti Aaltoselta pyytäen heitä sijoittamaan siihen kopion Wäinö

Aaltosen P. Mustapäästä tekemästä pronssiveistoksesta. Hänellä oli ilman muuta mielessään tällä samalla hautausmaalla sijaitseva Aaro Hellaakosken komea hautamuistomerkki, joka on Wäinö Aaltosen suunnittelema ja johon samaten on sijoitettu runoilijan pronssiin valettu pää. Jo tuolloin tehdyissä piirustuksissa on äitini nimi luonnosteltu tuohon samaan paikkaan, johon se nyt on veistetty. Runossa Kohtaaminen äitini kirjoittaa:

»Olen kanssasi näin, olet kanssani:
talomme tehdään
mustasta graniitista, katselen,
suunnittelen,
tähän ikkuna aukeaa,
sinun kasvosi ikkunalle,
tervehdin naapureita:
Mia Backman, Aaro Hellaakoski.»

Äitini hautakiveen valitsema P. Mustapään runo »Ylistys isänmaalle» on siten ajateltu muistolauseeksi molemmille tai molemmista runoilijoista:

»Liitäköön lehti
tähän asettuakseen
ja lahotakseen tässä:
me muodostamme sinun hahmoasi,
isänmaa,
jota ylistämme.»

Muistan kysyneeni häneltä, oliko hän ajatellut, että Essi Renvallin työ sijoitettaisiin jotenkin tähän hautakiveen myöhemmin, ja hänen vastanneen, ettei se taida siihen oikein sopia eikä sillä ole niin väliä. Asiasta oli puhetta jo 70-luvulla, ennen kuin Eila Hiltunen oli tehnyt mitaliaan äidistäni.

Seistessämme tässä haudalla viime syksynä, Martti Haavion omaiset ja äitini lähimmät, mietimme yhdessä, miten ratkaisisimme asian. Kun hautamuistomerkkiin on kiinnitetty Martti Haavion muotokuva, tuntui meistä luontevalta, että siinä olisi myös runoilijapuolisoa, Aale Tynniä, kuvaava taideteos. Muistimme Eila Hiltusen hienon mitalin ja uskoimme, että onnistunein tulos voitaisiin hänen avullaan toteuttaa. Iloksemme Eila Hiltunen, äidin ystävänä, otti työn tehdäkseen. Kysymyksessä ei ole 1984 tehdyn mitalin kopio tai suurennos, vaan uusi uniikki taideteos ja tulkinta runoilija Aale Tynnistä. Veistoksessa näkyy toki Eila Hiltusen aiemmin tekemän työn muistijälkeä, runoilijan iätöntä hurmiota. Mutta tämä suoraan eteensä tai hiukan alaspäin katsova hahmo hymyilee salaperäistä hymyä. Se tuo mieleeni kaksi runoa:

Kirjailijaliiton edustajina nähtiin paikalla (oik.) sihteeri Päivi Liedes ja puheenjohtaja Jarkko Laine. Kustantajaa WSOY:tä edustivat pääjohtaja Antero Siljola ja kirjallinen johtaja Jorma Kalmio (vas.)

P. Mustapään äidilleni jo 1940-luvulla omistaman runon »Runon synty»:

»Ilon ja murheen toit
kosmoksen = laulun loit
hymyllä, jonka soit.
Ja laulu ylistää
hymyäsi lempeää.»

Ja äidin oman runon Syyspäivä:

»Kun puihin lankee
härmä hopeinen
olemme kaikki poissa.
Valoa ihmeellistä häipyvää
vain hetken hohtaa
elämämme taulu.
Kimallus kaiken ylle leviää:
hymyily, kyynel, laulu.»

Omaisten puolesta haluaisin kiittää taiteilija Eila Hiltusta hänen erinomaisesta työstään, jossa hän on ikuistanut pronssiveistokseen näkemyksensä äitini runoilijan olemuksesta ja samalla yhdistänyt hienoksi taiteelliseksi kokonaisuudeksi näkemyksen kahdesta elämäntyöstä: Mustasta graniitista veistetyssä kodissaan Aale Tynni ja Martti Haavio – P. Mustapää – ovat jälleen yhdessä kuin Aale Tynnin runossa »Halsinhaka» -kertomuksessa kahdesta onnellisesta, Filemonista ja Baukiista, joita kohtalo ei koskaan erottanut.»

Tilaisuuden jälkeen vietettiin pieni juhlahetki Teatteri Avoimissa ovissa, jonka ohjelmistoon on tulossa Aale Tynnin ja P. Mustapään runojen lausuntailta. Teatterin johtaja näyttelijä **Liisi Tandefelt** lausui sekä Tynnin että Mustapään runoja.

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

Syyspäivä

On päivä syksyinen,
niin kuulakas ja lämmin.
Oi, armaan läheisyys nyt sydämen
saa lyömään kiihkeämmin.
Vaan liki aika on,
kun virta jähmettyy ja rauhaa sen
ei enää tuuli ryöstä
ja veri syvyydestä sydämen
ei poskiini voi syöstä.
Oi polku paluuton!
Vain hetken hohtaa syksy vaahteroissa.
Kun puihin lankee härmä hopeinen,
olemme kaikki poissa.
Valoa ihmeellistä, häipyvää
vain hetken hohtaa elämämme taulu.
Kimallus kaiken ylle leviää:
hymyily, kyynel, laulu.

Heimoveteraanit koolla

Inkeriläiset ja karjalaiset heimoveteraanit kokoontuivat kesäjuhlaansa Turkuun viime heinäkuussa. Juhla aloitettiin lipunnostolla; salkoon kohosivat Suomen, Inkerin ja Itä-Karjalan liput. Tämä juhla oli kolmas järjestyksessä, edellisen kerran oli oltu koolla Mikkelissä ja Lahdessa. Näihin tärkeisiin tapahtumiin on vihdoin tullut tilaisuus. Heimoveteraaneja saapui Venäjältä, Virosta, Suomesta ja Ruotsista.

Avajaispuheen piti **Aleksanteri Dubbelman**. Puolustusvoimien tervehdyksen esitti eversti **Pertti Malmberg**. Lehtori **Pekka Murron** juhlaesitelmän aiheena oli Panttipataljoonan tie. Tervehdyksessään HP 3:n pataljoonaupseeri **Pekka Vaarala** pyysi anteeksi koettuja vääryyksiä.

Tilaisuudessa jaettiin muistoristejä ja heimosoturit valokuvattiin pataljoonittain tai komppanioittain. Seppelepartiot lähtivät sankaristille ja kukkatervehdyksiä vietiin sankarihaudoille.

HP 3:n pataljoonaupseeri Pekka Vaarala.

Siperiaa myöten oli kulkenut monen veteraanin tie; puheenvuoroissa ja muisteluksissa ei voinut välttää katkeriakaan sävyjä. Kenen on syy? Milloin aika parantaa haavat?

Teksti ja kuvat: Aili Jukarainen

Pystypäin seisovat eri maista tulleet veteraanit juhlakuvassaan.

Matkakertomus Inkeristä

Sanotaan, että kun joku tekee matkan, hänellä on jotain kerrottavaa. Tekemällä viikon pituisen matkan Pietariin sekä Inkeriin saa todellakin koko joukon vaikutelmia.

Matkani tarkoitus oli alunperin vierailla 72-vuotiaan serkkuni **Hannan** luona, joka oli joutunut sairaalaan. Hänen naapurinsa ottivat yhteyttä minuun, koska olin hänen ainoa elossa oleva sukulaisensa ja lähiystävänsä. Kuten monta kertaa aikaisemminkin käännyin hyvän ystäväni ja inkeriläisten toiminnasta tutun työtoverini puoleen ja pyysin häneltä apua ja neuvoja matkaa varten. Viisumihakemus hyväksyttiin samantien, ja sain myös Hannan lääkärin puhelinnumeron. Myöhemmin osoittautui, että ystäväni apu kävi minulle aivan välttämättömäksi ja korvaamattomaksi.

Lääkäri ja naapurit oli helppo tavoittaa puhelimella – jos osaa venäjää. Pyysin kuitenkin lääkäriä kirjoittamaan minulle, sillä minulla oli vaikeuksia ymmärtää kaikkea Hannan sairaudesta. Kesti kymmenen päivää, ennen kuin kirje oli perillä, eikä sairaalalla ollut faksia. Puhelinliikenne toimii kuitenkin sujuvasti Ruotsin ja Pietarin välillä ja hyvin jopa Leningradin läänin sisällä (aivan, se on edelleen läänin nimenä). Ei olisi kuitenkaan ollut haitaksi ottaa kännykkää mukaan, sillä hotellin puhelintaksat olivat kiskurihintaisia.

Nyt oli hankittava viisumi, liput, hotellihuone ja valuuttaa. Majoituspaikkani oli hotelli Moskva, yksi Pietarin suurista turistihotelleista. Matkavaluutaksi valitsin Suomen markkoja, jotka ovat siellä hyvin tunnettuja. Myös suuret valuutat, kuten esimerkiksi dollari olisivat käyneet hyvin. Kruunut sen sijaan eivät ainakaan aikaisemmin olleet suosittuja esim. takseissa. Nykyään useimmat vaativat maksut ruplissa.

Viimeinen osuus lentoreitistä Arlanda–Helsinki–Pietari kulkee Inkerin yli. Näkymät olivat hyvät, ja kiinnitin erityisesti huomiota lämpökeskuksiin korkeine savupiippuineen. Niistä tupruava valkoinen savu näkyi hyvin marraskuun kylmyydessä. Kaukolämpö on Venäjällä kehittyneempää kuin Ruotsissa. Suuremmissa yhdyskunnissa melkein kaikissa asunnoissa on kaukolämpö ja kaasuliedet. Mutta Venäjällä on myös valtavat kivihiilen, öljyn ja luonnonkaasun lähteet.

Lentokentällä ystäväni isä oli minua vastassa, ja hän kyyditsi minut hotelliini. Olin vasta ehtinyt purkaa tärkeimmät tavarat, kun ovelle koputettiin. Ystäväni oli ottanut vapaata työstään tunnetussa suomalaisessa tuonti- ja vientiyrityksessä, jolla on konttorinsa mm. Pietarissa. Hän halusi nyt näyttää minulle kaupunkia.

Kaupunkikierroksella ja suomalaisessa saunassa

Kaupungin pääkatu Nevskij Prospekt näytti parhaat puolensa kylpiessään marraskuun auringossa. Katu ja sen jälkeen kaikki talot on palautettu alkuperäiseen tsaarinaikaiseen loistoonsa. Monen mielestä katu on maailman

komein. Pietari Paavalin katedraalin kullattu, terävä huippu näkyi kauas ympäristöön.

Monet kaduista oli revitty auki perusteellista restaurointia varten. Kansan kielellä sanotaan, että kaupungin inkeriläistä sukujuurta oleva pormestari **Jakovlev** kaivaa esiin puolet kaupungista.

Loistavan kaupunkikierroksen jälkeen ystäväni vei minut yrityksensä konttoriin. Siellä oli kaikki uudenaikaisuudet, ja parhaillaan kunnostettiin Internetiä. Konttorilla oli oma ruokalansa ja keittiönsä kaksine työntekijöineen. Mutta palkat ovat matalia, eikä useimmilla ole varaa syödä ulkona. Kunnollisen aterian jälkeen sain osallistua konttorin saunailtaan. Yritys oli sisustanut aidon suomalaisen saunan hirsiseinineen konttorin tiloihin.

Yllätys sairaalassa

Seuraava päivä oli perjantai, ja menin tapaamaan Hannaa. Ystäväni otti jälleen töistä vapaata, ja hänen Ladassaan matkasimme sairaalaan Uljanovkaan, neljän peninkulman päähän Pietarista. Hannan lääkäri, joka oli myös sairaalan ylilääkäri, otti meidät vastaan ja tarjosi meille teetä. Varustukseltaan sairaalaa ei voida verrata ruotsalaisiin, mutta saimme kokea suurta ystävällisyyttä ja auttavaisuutta kaikkien osalta, joita kohtasimme. Lääkärillä oli surullisia uutisia meille. Päivää aikaisemmin Hanna oli siirretty sairaalaan Nikolskojeen, jossa hän oli kuollut vain muutama tunti ennen saapumistamme. Ylilääkäri oli välittömästi lähettänyt sähkeen meille ja yhdelle Hannan naapureista. Naapuri sai sähkeensä aikanaan, mutta minun sähkeeni on edelleen matkalla. Sähkeliikenne ei näytä toimivan internetajalla.

Edessäni oli kokonaan uusi tilanne. Ystäväni selvitti heti, että hän auttaisi minua Hannan hautaamisessa. Aikaa ei ollut hukattavissa, sillä paperiasiat piti selvittää molempien sairaaloiden, Hannan kotikaupungin Otradnojen ja hautaustoimiston kanssa yhdessä päivässä ennen pyhää. Lyhyesti sanottuna selvisimme siitä, kiitos kaikkien järjestelyihin osallistuneiden. Sillä aikaa kun ystäväni kiirehti Inkeri-liiton hallituksen kokoukseen, asetuin hotelliin puhelimen ääreen hoitamaan hautausjärjestelyjä. Kenenpä muun puoleen kuin ystäväseurakuntamme Hatsinan kirkkoherran **Jaakko Uskin** puoleen olisin kääntynyt. Jaakko on lisäksi lääninrovasti Inkerin kirkon läntisessä rovastikunnassa.

Jaakko ei vastannut, eikä kukaan muukaan kirkon puhelimessa. En tavoittanut myöskään seurakunnan puheenjohtajaa **Alvina Minajevaa**. Mikä neuvoksi? Kirjoitin asiani ja faksasin viestin Jaakolle toivoen, että hän palaisi kotiin piakkoin ja soittaisi minulle. Myöhään illalla hän soittikin, ja lupasi välittömästi auttaa minua.

Ystäväseurakunnassa

Sovimme tapaavamme sunnuntain jumalanpalveluksen yhteydessä Hatsinan kirkossa. Lauantai meni osittain Hannan vaatimattoman omaisuuden järjestämisessä. Ystäväni haki minut jälleen hotellista, ja suuntasimme Nevan ohi Otradnojeen. Ruotsissa serkut eivät peri sukulaisiaan, kuten tiedetään. En tiedä kuinka asiat virallisesti ovat Venäjällä, mutta olisin kui-

tenkin saanut koko hänen jäämistönsä ja jopa hänen asuntonsa haltuuni. Jätin kuitenkin suurimman osan omaisuudesta hänen naapureilleen, ja he lupasivat antaa sairaalalle sen, mitä eivät itse tarvinneet.

Asunnosta luovuin. Se ansaitsee kuitenkin muutaman rivin. Hanna asui niin sanotussa kunnallisessa asunnossa, mikä on sielläpäin tavallista. Asunnossa oli kolme pientä huonetta sekä yhteinen keittiö ja kylpyhuone. Yksi huone asunnosta oli Hannan. Toisessa huoneessa asui perhe, johon kuului afrikkalainen mies, hänen venäläinen vaimonsa sekä heidän viisivuotias poikansa. Kolmannen huoneen omistivat Moldaviasta kotoisin oleva mies, hänen valkovenäläinen vaimonsa sekä heidän kaksivuotias tyttärensä.

Iltapäivän minä ja ystäväni omistimme Keltolle, ystäväni kotiseudulle. Ajoimme Neva-joen vartta kohti Laatokkaa ja ohitimme lukuisia toisen maailmansodan aikaisia muistomerkkejä; tuolloin virta muodosti pitkään rintaman etulinjan. Pikkuhiljaa saavuimme mahtavan joen ylittävälle sillalle ja käännyimme joen pohjoispuolelle ja kohti Kelttoa. Perillä saimme mahdollisuuden katsella komeaa uutta kirkkoa ja sen yhteydessä olevaa kirkon koulutuskeskusta sekä vanhusten palvelutaloa. Pavlovin (siis sen, joka teki koirakokeita) maailmankuulu tutkimuslaitos kuului myös nähtävyyksiin, jotka erinomainen oppaani esitteli minulle.

Sunnuntaiaamuna ystäväni haki minut tavalliseen tapaan, ja suuntasimme kohti Hatsinan kirkkoa. Aiempi aurinkoinen sää, paljas maa ja muutama pakkasaste oli vaihtunut räntäsateeksi. Meillä oli onnea, ja ehdimme perille minuuttia ennen jumalanpalveluksen alkua. Jaakko Uski seisoi kirkon ovella, toivotti meidät tervetulleiksi ja ohjasi minut heti eteen kuoriin. Siellä hän esitteli minut seurakunnalle ja antoi mahdollisuuden tuoda terveisiä Ruotsista. Alvina Minajeva käänsi sekä Jaakon puheen että minun terveiseni venäjäksi. Kirkko oli täpötäysi, ja jumalanpalvelus oli koskettava siihen liittyvine kaksivuotiaan pojan kasteineen. Useat taitavat tulkit käänsivät suurimman osan venäjäksi.

Jumalanpalveluksen jälkeen Jaakko Uski ja monet muut pyysivät minua viemään terveiset Ruotsiin. Erityistervehdyksen saivat Hatsinan ystävyysseurakunta Skerike/Gideonsberg Västeråsissa sekä inkeriläiset ystävyysyhdistykset Västeråsissa ja Eskilstunassa. Kahvikupillisen ääressä (kaikki seurakunnat kuuluvat nykyään järjestävän kirkkokahveja) Jaakko Uski kertoi hyväksyneensä kutsun osallistua Eskilstunaan Ruotsin inkeriläisten kesäjuhlille. Hän neuvoi minua ja ystävääni ajamaan pikaisesti Skuoritsan kirkolle sopiaksemme diakoni **Väinö Kuostin** kanssa Hannan hautauksesta. Jaakko oli itse varattu maanantaina, jolloin hautauksen piti tapahtua.

Jumalanpalvelus oli edelleen menossa Skuoritsassa saapuessamme perille, sillä se oli alkanut tuntia myöhemmin kuin Hatsinassa. Myös Skuoritsassa kirkko oli täynnä. Jumalanpalveluksen jälkeen sovimme Väinön kanssa hautajaisista. Sen jälkeen saatoimme ystäväni kanssa palata tyytyväisinä Pietariin halki lumen alle peittyneen inkeriläismaiseman. Ystäväni jätti minut lähimmälle metroasemalle ja kiirehti hoitamaan monia tehtäviään.

Vihdoin sain vapaan iltapäivän ja illan. Nälkäisenä ja väsyneenä otin mielelläni vastaan kutsun saapua päivälliselle hyvien ystävieni luo.

Hautajaiset

Maanantai oli hautauspäivä. Ystäväni nouti Väinön tämän asunnosta ja sen jälkeen minut hotellista. Sitten ajoimme Otradnojeen. Sieltä ajoimme Hannan naapurien kanssa ruumisauton perässä sairaalan kautta hautapaikalle. Hautausmaa on melko uusi ja sijaitsee kauniilla paikalla lähellä kohtaa, jossa Muja-joki laskee Nevaan. Hanna palasi siten melkein lapsuuden kotiseudulleen, sillä hän oli syntynyt Järvisaaren Staarostinassa.

Suurin osa hautausmaan risteistä oli ortodoksisia, mutta myös meille tavallisia läntisiä ristejä näkyi siellä täällä. Perillä hautapaikalla kävi ilmi, että haudan kaivaminen oli juuri aloitettu. Koska paikalla kävi kylmä viima, meidän täytyi odottaa hetki autoissa. Näin sain tilaisuuden tehdä lähemmin tuttavuutta Väinö Kuostin kanssa. Hän antoi minulle ensikäden tietoa kirkon ilonaiheista ja niistä monista vaikeuksista, joista voisin kirjoittaa monta sivua.

Hautaan siunaamisen ajan Hannan avoin arkku seisoi jalustalla haudan vieressä. Väinö, ystäväni ja minä lauloimme pari tunnettua virttä, joista tiesin Hannan pitäneen. Väinö toimitti hautauksen sekä suomeksi että venäjäksi, koska Hannan naapurit eivät ymmärtäneet suomea. Hyvästeltyämme Hannan arkun kansi naulattiin kiinni ja arkku laskettiin hautaan. Sikäläisen tavan mukaan myös minä heitin kolme lapiollista maata arkun päälle, jonka jälkeen miehet lapioivat haudan umpeen. Sitten Väinö lauloi. Ennen kuin erosimme, eräs naapureista lupasi valmistaa ristin haudalle. Hannan hautajaiset olivat koskettavat ja yksinkertaiset, mutta kuitenkin kauniit ja arvokkaat.

Lada sai taas kuljettaa meitä halki Inkerinmaata. Veimme ensin Väinön kotiin, ja sen jälkeen ystäväni jätti minut metroasemalle kiirehtiäkseen töihin.

Seuraavana aamuna ystäväni isä ajoi minut lentokentälle. Aamuliikenne Nevskijllä mateli eteenpäin, ja hermot olivat kireällä – ehtisinkö ajoissa lentokoneeseen? Liikenne Ligovskij- ja Moskovskij-teillä kulki kuitenkin paremmin emmekä myöhästyneet. Tullin läpi kulku ja passitarkastus hoituivat nopeasti. Perillä Arlandassa pysäköintimaksu oli järkytys. Toivuin kuitenkin siitä, kun vaimoni toivotti minut tervetulleeksi takaisin kotiin.

Jälkimietteitä

Näin jälkeenpäin mieleen nousee monia kysymyksiä. Kuinka Inkerin kirkko selviää kaikista taloudellisista ja muista vaikeuksistaan, mm. seurakuntien uudelleenrekisteröinnistä? Miten Inkeri-liiton käy? Miten Venäjän käy, jos kuilu uusrikkaiden ja köyhien välillä yhä kasvaa? Mitä tapahtuu, kun luksushuviloita nousee maaseudulle samalla kun maa usein jää viljelemättä? Ja miten käy ajan mittaan siellä asuvien inkeriläisten? Mitä voimme tehdä tukeaksemme heitä?

Toivo Folkesten
Ruotsista kääntänyt Jaana Pyysiäinen

Seukkoseuran keväinen kulttuuriretki

Seukot suuntasivat kevätretkensä toukokuun 7. päivänä Tuusulan ja Järvenpään kulttuurimaisemiin.

Tuusulan kirkossa seukot otti vastaan kirkkoherra Timo Löytty, joka piti meille pienen aamuhartauden. Samalla katseltiin tätä kaunista vanhaa kirkkoa ja tietysti käväistiin myös Aleksis Kiven haudalla.

Järvenpäässä käytiin katsomassa säveltäjämestari Joonas Kokkosen taloa, johon ei kuitenkaan sillä hetkellä päästy sisälle. Sen sijaan Kotitalousopiston ravintola Paatela otti meidät vastaan mainiolle lounaalle, jonka jälkeen käytiin Pekka Halosen taiteilijakodissa. Siellä oli esillä muidenkin tunnettujen maalareiden teoksia, ja kuulimme että nyt niin kaunis niemimaisema oli aikoinaan niin väheksytty, että se rumana ja risukkoisena paikkana myytiin halvalla taiteilijalle!

Retken kohokohta oli käynti Lottamuseossa, jossa selostettiin kiinnostavasti lottien historiaa. Valokuvat, puvut ja esineistö kiinnostivat kaikkia. Museon kahvila tarjosi mukavan taukopaikan.

Tuli mieleen, mitä olikaan silloin kun kultainen hämähäkki koristi Syvärannan porttia, joka nyt johtaa Lottamuseon kauniiseen siniharmaaseen rakennukseen.

Aili Jukarainen/A.J. & P.H.

MUISTILISTA

Helsingin seudun Inkeri-seura tiedottaa

Tilaisuudet Inkeri-salissa Käpylänkuja 1, Helsinki
Lokakuussa 25.10.1998 klo 14 kuukausitilaisuus
Marraskuussa 22.11.1998 klo 13 myyjäiset, klo 14 pikkujoulu

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat Inkeri-salissa säännöllisesti joka keskiviikko klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Tervetuloa!

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
9.11. SRK-tilat
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?
Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Lokakuu 31.10. Pyhäinpäivän kunniakäynti Inkeriläisten muistomerkillä
Joulukuu 26.12. joulujuhla Tuomiokirkkoseurakunnan salissa, Eerikink. 3.

Seukkoseura Inkerikodissa

12.11.98 klo 13.00
17.12.98 klo 13.00 pikkujoulu

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
12/98	06.11.1998	11.12.1998

Suomen Inkeri-liiton syyskokous

Suomen Inkeri-liiton syyskokous pidetään lauantaina 7.11.1998 kello 14.00 Inkerikodissa Karjalatalolla Käpylänkuja 1, Helsinki.

Erovuorossa ovat hallituksen varsinaisista jäsenistä Yrjö Korkkinen, Soili Uronen ja Paavo Pesonen sekä varajäsenistä Annikki Kelo.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA

Inkeriaiheista kirjallisuutta

Anneli Asplund (toim.)
Kansanlauluja Inkerinmaalta ***100 mk***

Arvo Survo
Itku Inkerille ***100 mk***

Aapo Iho
Hietajyvä ***20 mk***

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta ***15 mk***

Ella Ojala
Pitkä kotimatka ***85 mk***
Pelastunut albumi ***130 mk***
Ensimmäinen kevät ***100 mk***

Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen ***60 mk***

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus ***110 mk***

Pekka Nevalainen
Rautaa Inkerin rajoilla ***100 mk***
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla ***150 mk***

Pekka Nevalainen – Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri – historia, kansa kulttuuri ***300 mk***

Heikki Roiko-Jokela – Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija – Vilho Helanen ***150 mk***

Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa ***100 mk***

Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha ***30 mk***

Kalevalaseuran vsk 69–70
Inkerin teillä ***70 mk***
Maria Luukan laulut ja loitsut ***40 mk***
Näin lauloi Larin Paraske ***30 mk***
Sydämessä kalevalainen kansa, kuvateos Nina ja Alpo Sailon tuotannosta ***40 mk***

E. Pärnänen
Antti Kivekäs I ***100 mk***
Antti Kivekäs II ***100 mk***

Mikko Savolainen
Kuvateos Inkerinmaa ***200 mk***

Leino Hassinen
Idän uusi aamu ***140 mk***

Albert Pettinen
Lauluja koululaisille ***25 mk***

Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle ***35 mk***

Inkeriaiheista musiikkia

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. ***15 mk***

Lauri Santtu
Murrejuttuja ***15 mk***

Kasetteja

Arvo Survo
Omall maall ***55 mk***

Salli Iivarinen Savorina
Finka Pietarin liepeiltä ***100 mk***

Karttoja

Inkerin kartta vuodelta 1933 ***70 mk***
Inkerin kartta vuodelta 1849 (saksankielinen) ***50 mk***
Inkerin uusi kartta vuodelta 1992 ***60 mk***
Kylä- ja tiekartta Keski-Inkeri vuodelta 1993 ***60 mk***
Inkerin pöytälippu (satiinia) + salko marmorijalustalla ***100 mk***
Inkerin pöytälippu (polyesteriä) ***35 mk***
Inkerin pöytälippu (satiinia) ***60 mk***
Salko marmorijalustalla ***45 mk***
Isännänviiri (Inkerin ristiviiri) ***350 mk***
Adressi ***30 mk***

Tilauksia ottaa vastaan
Annikki Kelo, Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30–20.00
Postisiirtotili Hki 800012-306364

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 11
MARRASKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 » » 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Nuoret inkeriläiset Olga, Inna, Elena ja Anna sekä taustalla vähän varttuneempi Anna kuuluvat Mesimarjat-ryhmään, jolta perinnelaulu sujuu vanhaan malliin.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Inkeriläisten kotouttaminen

Suomen työministeriö on kiinnostunut inkeriläisten paluumuuttajien ja muiden etnisten ryhmien kotouttamisesta Suomeen. Tällä uudella suomenkielisellä käsitteellä tarkoitettaneen heidän saattamistaan tämän maan vastuuntuntoisiksi kansalaisiksi.

Suomen Inkeri-liitolla on pitkät perinteet Suomeen saapuneitten inkeriläisten integroimisesta tähän maahan. Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomeen jäi noin 4 000 inkeriläistä pakolaista. Kieliongelmia ei tuolloin ollut, mutta sitä enemmän oli toimeentulovaikeuksia. Sosiaaliturvan aakkosia vasta opeteltiin tässä maassa. Työtä sentään oli tarjolla, vaikka sitä ei voinutkaan valikoida.

Sotien jälkeen tapahtuneen inkeriläisten vaelluksen jälkeen Suomeen jäi toiset 4 000 inkerinsuomalaista. Heidät luokiteltiin Inkerin siirtoväeksi, kunnes rauhansopimuksessa asia tulkittiin toisin. Inkeriläisjärjestöt lakkautettiin, mutta jostain syystä Inkeriläisten yhdistys ry jäi henkiin. Nykynäkökulmasta Inkeriläisten yhdistys on toiminut varmasti sotien jälkeen säästöliekeillä, mutta keillä ylipäänsä oli tuolloin rohkeutta tunnustautua inkeriläisiksi? Minun omalle identiteetilleni – jossa inkeriläinen sukutausta on yksi juonne – tämän yhdistyksen toiminnalla oli hyvin tärkeä merkitys. Se auttoi inkeriläisiä kotoutumaan, niin oudolta kuin tämä sana omassa käsitteistössäni tuntuukin. Olennainen tekijä tässä prosessissa varmasti olivat ne inkeriläiset, jotka olivat tulleet tähän maahan heti itsenäistymisen jälkeen. Heillä oli kykyä tunnistaa, mikä oli mahdollista ja mikä ei.

Inkeriläisten yhdistys ry on nykyisin Suomen Inkeri-liitto. Kyseessä on sama yhdistys kuin sotien jälkeisinä aikoina. Viime aikoina olemme tiedotusvälineistä saaneet lukea ja kuulla inkeriläisistä vähemmän mairittelevia uutisia. Miten näiden paluumuuttajien kotouttaminen on onnistunut?

Nyt on mielestäni korkea aika tunnustaa se tosiasia, että vanhojen inkeriläisjärjestöjen rooli kotouttamisessa on ollut ja on paljon merkittävämpi kuin asiasta uusinnostuneet ovat myöntäneet. Meillä on valmiutta olla mukana tässä hankkeessa, mutta meillä on myös kokemuksen mukanaan tuomaa mahdollisuuksien tajua.

Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja **Keijo Korkka** sanoo kannanotossaan Suomen työministeriölle: »Olen tähän asti kannattanut Inkerin kansan auttamista heidän asuinsijoillaan... Nykytilanteen ja synkkien näkymien vuoksi olen taipuvainen siihen ajatteluun, että Suomen pitäisi antaa kaikille normit täyttäville paluumuuttajiksi ilmoittautuville välitön muuttolupa Suomeen... Olen ruvennut murehtimaan Inkerin kansan uutta kärsimystien mahdollisuutta, kun heidän nykyinenkään olotilansa ei ole kateutta herättävä.» Nyt viimeistään olisi aika ryhtyä ajattelemaan uuden aallon inkeriläisten asiaa ja kotouttamista.

Markku Pyysiäinen

Iloista Inkerin päivää

Inkerikeskuksessa oli kunnon iltamat 5.10.1998. Vanhaan tapaan juhlittiin Inkerin päivää oikein hienolla ohjelmalla ja ilonpidolla.

Tervehdyspuheessa Inkerikeskuksen puheenjohtaja **Keijo Karvonen** totesi, että julkisuudessa oli inkeriläisistä juuri puhuttu pahoja asioita. Kaikki olivat varmaan huolestuneina seuranneet uutisia inkeriläisnuorten pidätyksistä ja paluumuuton rajoittamisuhasta. »Ne ovat asioita, jotka kauhistuttavat. Mutta meissä on voimaa. Kaksi vuotta sitten täällä Inkerikeskuksessa kauhisteltiin, miten saadaan vuokrat maksetuksi. Nyt tarvittaisiin kohta koko talo, sillä tämä on jo ihan täynnä toimintaa. Täällä olevilla on kaikilla runsaasti elämänkokemuksia. Niistä nousee aito ilo. Siksi on syytä juhlaan.»

Juhlaesitelmän pitäjäksi oli kutsuttu Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta erikoistutkija, fil.lis. **Anneli Asplund**, joka on vuodesta 1990 alkaen käynyt useasti Inkerinmaalla tutkimassa siellä elävää perinnettä. »Olen menettänyt sydämeni Inkerille», hän sanoi. Kiinnostava esitelmä käsitteli aluksi lyhyesti Inkerin historiaa ja sit-

Mesimarjat-ryhmä heläyttää perinnelaulua Irina Kolon johdolla, ja tanssiin yhtyy vanhan röntyskäperinteen mukaan vanhempikin väki.

Anneli Asplundin perinnealheisen esitelmän henkeen oli salikin koristeltu inkeriläisillä sananparsilla, mm. »Katso ensin itseäls, sit vast puhu toisest.»

Inkerlkeskuksessa ei ole varsinaista juhlasalia. Mutta sopu sijaa antoi yli 50 henkeä koonneessa tilaisuudessa.

ten perinteentutkimusta aina Taneli Europaeuksesta alkaen. Europaeus tutustui mm. Toksovassa elävään perinnelauluun 1840-luvulla ja kirjoitti itselleen Elias Lönnrotille, joka ei aluksi innostunut. Mutta 1870- ja 1880-luvulla SKS lähetti jo nuoria kerääjiä tallentamaan runolaulua, ja sitä kertyikin kokoelmiin paljon. Inkeristä kerättiin myös muuta perinnettä, kansanuskoa, tarinoita ja sananparsia.

Omaleimainen inkeriläinen laulutapa on vuosikymmenten mittaan tallennettu yhä kehittyneemmillä tallennusmenetelmillä. Uusimmat tutkimusmatkat on tallennettu tietenkin myös videolle.

Syntyi hauska tilanne, kun Anneli Asplund näytti videon, joka oli tehty Tuutarin juhannusjuhlilla 1990 ja jossa tunnetut inkeriläislaulajat, mm. Olga Otsonen, esiintyivät. Juhlayleisön joukossa oli monia, jotka olivat olleet mukana samassa juhlassa ja saattoivat nähdä vilahduksen tutuistaan. Aikaa entisestä elämästä ei ole kulunut kovin paljon, mutta nyt asutaan Suomessa ja ollaan paluumuuttajia!

Kun videolla nähtiin vielä Röntyskä-ryhmän tanssivan Liilee lailee, soveltui jatkoksi hyvin **Irina Kolon** johtaman Mesimarjat-yhtyeen laulu- ja tanssiesitys. Inkerin kulttuuri elää ja sen vaalijoiksi kasvaa uusia sukupolvia. **Viola Pekkarisen** ja **Toivo Tupinin** lausuntaesitykset viimeistelivät runsaan ohjelman.

Teksti ja kuvat Marja Mustakallio

Muistojuhla Pöllkülän hautakummuilla

Viime toukokuussa teki joukko Ruotsin Inkeri-liiton jäseniä mieliinpainuneen matkan Viroon. **Emil Tarkiainen** on kuvannut sitä pitkässä runomuotoisessa kertomuksessaan, josta julkaisemme nyt osan. Kuvan on ottanut 31.5. 1998 **Viktor Tilkku.**

Samoissa merkeissä matkaamme vielä,
saavumme hautakummuille Pöllkülään.
Niin monet rakkaamme lepäävät siellä,
valkoristin ja kylmän paaden vain nään.

Jos kivet kielillä kertoa voisi,
mitä tuskaa nää tuntea saivat.
Ne sodan kauhut meil eteen toisi,
nälkäkuoleman, sen taudit ja vaivat.

Lähdimme liikkeelle isien maasta,
näil virren sanoilla juhlamme alkoi.
Ei ollut lähtömme tuo onnelasta,
kun tykkien jyskeet ilmoja halkoi.

Alkurukouksen vastuulleen ottaa
nuori pastori Olli Kortelainen.
Rovasti Jänis uhreja kunnioittaa,
puhui, miten päättyi heil vaellus mainen.

Tallinnan Kuorolaulut helkkyivät siellä,
soi ilmassa huilut satakielien.
Niin paljon tää juhlamme antaa voi vielä,
ken arvaa aatokset ihmissydämen.

Pyhäinpäivänä muistetaan vainajia

Myöhäiseen syksyyn kuuluva pyhäinpäivä oli vanhalta nimeltään pyhäinmiesten päivä. Silloin askeleet suuntautuvat hautausmaille ja muistolehtoihin. Silloin etäällä asuvat sukulaiset muistavat kaukanakin olevia suvun rakkaita vainajia sytyttämällä kynttilöitä.

Pyhäinpäivää vietetään sinä lauantaina, joka sattuu lokakuun 31. päivän ja marraskuun 6. päivän väliseen aikaan. Vielä 1950-luvulla pyhäinpäivää vietettiin keskellä viikkoakin, mutta vuodesta 1955 se on ollut lauantaipyhä.

Pyhäinpäivän taustalla on vanha kansanomainen satokauden päättymiseen sattuva kekri eli keyri, joka 1800-luvulla olikin pitkään aina lokakuun 31. päivä, mihin tänä vuonna pyhäinpäiväkin osui.

Monen inkeriläisen vanhimmat sukulaiset ja läheiset perheenjäsenet lepäävät tuntemattomissa paikoissa. Kun hautojen paikat ovat tuntemattomissa, on todettu hyväksi se, että nykyisin monilla kirkkomailla voi muistokynttilän jättää ns. muistelupaikkaan. Kaikki tarvitsevat tällaisia hiljaisia rituaaleja, jotka purkavat sydämen ahdistusta.

»Voi meitä ihmispoloja»

Turun seudun Inkeri-seuran Inkeriin suuntautuneella syysmatkalla käytiin jo ennen pyhäinpäivää Levasovan muistolehdossa. Seppeleen laski **Ida Kurvinen.** Tunnelmista kertoo mukana ollut **Raija Örling**:

»Tuuli humisi puiden latvoissa, keltaisia lehtiä leijaili maahan ja kello muistolehdossa soitteli surullista sanomaa.

Ruskea lauta-aita metsän keskellä ympäröi hautakumpuja ja pieniä muistolaattoja, joihin kätkeytyi tuskaa, epätoivoa ja huokauksia. Muistolaatoissa oli kuvattuna vakavia kasvoja, veljiä, isiä, tyttäriä ja poikia. Laatoissa kuvien alla vain muutama rivi kertomassa, että tämä mies tai nainen vangittiin ja teloitettiin. Hautakummuilla oli muutama kukka tai koriste, puunrungoissa värillinen nauha ja maassa pyöreitä kiviä sekä käpyjä.

Aidan ulkopuolella pauhasi liikenne ja ruplan kurssi kiihtyi...»

Kuvat: Alviina Vuotila

Turkulaisten havuseppeleessä punainen, keltainen ja sininen nauha kertoivat Inkerin urheasta kansasta.

Apua tarvitaan Inkerissä

Talvi uhkaa vanhusten henkeä

Pitkin kesää ja syksyä olivat tiedotusvälineet kertoneet Venäjän taloudellisesta ahdingosta. Silti puutteen laajuus yllätti Turun seudun Inkeri-seuran retkellä mukana olleet. Kipeimmin puute Inkerinmaalla sattuu vanhuksiin ja lapsiin.

Vanhainkodeissa, joissa vierailtiin, taso oli vaihteleva. Yllättävää oli vanhusten kiinnostus suomalaisia vierailijoita kohtaan. Kikkerissä, kodikkaassa suomalaisten rakentamassa vanhainkodissa sen vanhin asukas, Sohvi-mummo kertoi tarinaansa. Raskaista koettelemuksista huolimatta hänen lempivirtensä oli Kiitos sulle, Jumalani.

Vanhukset eivät olleet katkeroituneet, vaan toivottelivat vierailleen kaikkea hyvää.

Lehmäkin voidaan varastaa

Vanhainkotien lisäksi meillä oli tilaisuus vierailla yksityiskodeissa. Ogordinin kylässä Taaitsassa oli kyläyhteisö, jossa asui venäläisiä ja inkeriläisiä perheitä naapuruksina.

Eräs vanha, huivipäinen nainen toi pihastaan lehmän kylätien varteen rikkaruohoja syömään. Jos hän olisi jättänyt sen niitylle, olisi se kuulemma voitu varastaa! Kylätiet olivat huonossa kunnossa, aidatut pihamaat ränsistyneiden talojen ympärillä vaatimattomia, mutta inkeriläisillä perheillä tarkasti viljeltynä joka neliö. Emäntäperheellämme oli luumupuita ja sato oli ollut runsas. Pihassa ärhenteli vihainen koira.

Luulisi, että puute ja ankeus masentaisivat, mutta inkeriläisillä oli elämäniloa. Emäntämme antoi jäähyväislahjaksi vanusta, pumpulista ja trikootilkuista tehdyn sievän enkelin, lämpimän muiston.

Erityisesti huomiotamme kiinnitti maaseudulla se, että talot olivat kuin palapelejä. Katoissa oli erilaisia peltejä, osa hyvin asennettuja, osa roikkui puolivalmiina; aidat rikki, talonseinät paikattuja, lautoja sikinsokin. Pihoilla oli paikoin sellainen kaaos, että ihmetytti, miten siellä pystyy kävelemään.

Kaupungissa oli toisenlaista kurjuutta. Hotellin lähellä, matkalla luostariin, näimme kerjäläisiä. Eräällä naisella ei ollut jalkoja, vaan hän istui puisella alustalla, jonka alla oli pyörät.

Venäläisessä luostarissa oli juhlajumalanpalvelus, kultaa ja kiiltoa niin viitoissa kuin alttarillakin. Alttarin edessä liikkui pulskia, partaisia miehiä pitkissä viitoissaan palvelusta suorittaen. Köyhä kansa seurasi jumalanpalvelusta kirkon keskiosassa kumarrellen ja ristinmerkkejä tehden. Sivulla, hämärällä käytävällä oli laakea astia, jonne vanhat naiset veivät kasseistaan vehnäsiä. Jonkin ajan kuluttua

käytävää pitkin tuli tummapukuinen, parrakas mies (ehkä pappi), tunnusteli kädellään vehnäsiä, otti yhden, maisteli ja lähti pois. Köyhät vaimotko pitävät huolen pappien ravinnosta?

Puutetta ja nälkää ei voi teeskennellä. Sen kyllä näki, että linja-automme viereen tulleet vanhat mummot olivat ruokapakettien tarpeessa. Kunpa vain olisi voinut antaa paljon enemmän! Siellä on todellinen hätä ja nälkä päivittäin. Talvi on tulossa, moni vanhus kuolee viluun ja nälkään ennen ensi kevättä.

Sohvi-mummo kertoo

Suomalaisten miesten ammattitaitoa arvostetaan siellä, missä heidän työtään on nähty. 92-vuotias Sohvi-mummo Kikkerin vanhainkodissa on seurannut rakennusmiesten työskentelyä.

»Näin, miten ne tekevät Suomen ihmiset työtä ja miten venäläiset tekevät työtä. Suomen ihmiset tulevat, näil' on semmoset taskut ja siel naulat, siellä kaikki, muuta kun nakuttavat. Venäläinen tullee, näil on pussi kätessä, etsiip sieltä tupakkaa ja polttaa ja pannee jalka jalan päälle, päivä menneep iltaan, ei ole heil työtä. A Suomen pojat tekivät niin paljon työtä ja niin paljon ahkeroittiit. – – Kävivät minulla vieraissa, paistin piirakoita, ehtoolla heitän kanssaan laulettiin. Nyt olen jo vanha. Nyt ototan, mitä miul tuuaan syyä, sitä mie syön. Kiitos Jumalal' kaikest.»

Kikkerin vanhainkodista matka jatkui Kupanitsan kauniiseen kirkkoon, joka oli saatu aikaan suomalaisten avun turvin. Ulkopinta oli upeaa käsityötä, pikkukivillä kirjailtuja koristeseiniä myöten. Kirkossa sisällä oli

Kirkkaalla äänellä Sohvi kehuu suomalaismiesten työmoraalia ja ammattitaitoa.

kaunis alttaritaulu ja kalustus. Siellä laulu kaikui kauniisti.

Uskon, että hyvyys kannattaa. Vanhainkoteihin viety apu kohottaa hoidon tasoa. Tulevaisuudenuskoa toivotellen ensi kertaa Inkerissä käynyt.

Raija Örling
Kuva: Irmeli Väinölä

Paluumuuttajat, tulkaa pelaamaan kyykkää!

Tervetuloa, nuori inkeriläinen, pelaamaan kyykkää eli inkeriläisittäin poppia ja linnapeliä. Venäjäksi sen nimi on gorodki.

Helsingissä kyykkää järjestää Karjalan sivistysseuran kyykkäkerho Seurasaaressa. Muualla Suomessa paikalliset Karjala-seurat tietävät antaa neuvoja.

Inkeriläinen kyykkä on toiminut Suomessa jo yli 30 vuotta. Pelaamme sitä joka vuosi kesäjuhlillamme. Olemme tehneet ottelumatkoja myös Ruotsiin. Jokainen pelaaja kuuluu aina johonkin paikalliseen kyykkäseuraan. Aktiivipelaajat on rekisteröity Suomen Kyykkäliittoon. Kesän kilpailukalenteri on laaja. Taso huipulla on kova ja tie sinne on pitkä.

Turku 11.7.98 Inkeriläisten kesäjuhlat, kyykkä. Kuvassa naisten kyykän osanottajat. Vas. Hilkka Nikkola, Marita Simaldina, Aili Paakkonen, Kaarina Hippeläinen. Kuva O. Toivokainen.

Kyykkää koskeviin tiedusteluihin vastaa **Oskari Toivokainen,** puh. 09-534 875. Hänen kirjoituksensa kyykän historiasta julkaistaan myöhemmin.

Kyykkätuloksia Inkeriläisten kesäjuhlilta Turusta 11.7.1998.

Naiset, henk.koht. peli

1. Hilkka Nikkola, Helsinki	+6
2. Marita Simaldina, Helsinki	+1
3. Aili Paakkonen, Göteborg	–7
4. Kaarina Hippeläinen, Göteborg	–22

Naiset, paripelit

1. Nikkola–Simaldina, Helsinki	+13
2. Paakkonen–Hippeläinen, Göteborg	–13

Miehet, joukkueet

1. Turun Inkeriläiset	10 vp
2. Karjalan Sivistysseuran kyykkä	8 vp
3. Turun Uusi Karj seura	6 vp
4. Göteborgin Inkerikerho	4 vp
5. Helsingin Inkeriläiset	2 vp
6. Eskilstunan Poppiklubb	0 vp

Heimo-ottelu

1. Karjalaiset +7/Hirsso, Paajaste, Jokela, Jousimo
2. Inkeriläiset –7/Telkkinen, Paakkonen, Pentikäinen, Nappu

Palkinnot jaettiin kentällä. Kilpailujen tuomarina ja pöytäkirj.tark. O. Toivokainen.

– Uusia kiertopalkintojen lahjoittajia tarvitaan. Lähemmin O. Toivokainen puh. 09-534 875.

LAATOKAN SEITSEMÄN MERTA – uutuuskirja antaa toivoa

Euroopan suurin järvierämaa voi hyvin ja Laatokka puhdistuu

Euroopan suurimman järven luoteinen saaristo on uinunut koskematonta untaan vuosikymmeniä. Sortavalan, Lahdenpohjan, Kurkijoen ja Valamon saaristot muodostavat nyt Euroopan suurimman luonnontilaisen järvierämaan. Laatokkaa on kuormitettu teollisuuden, asutuskeskuksien ja maatalouden jätteillä. Suurimman ongelman Laatokalle on tehnyt typpi ja fosfori, minkä vuoksi Laatokka on rehevöitynyt.

Muutos parempaan nähtävissä

Käänne on tapahtunut teollisuuden ja maatalouden tuotantojen laskun myötä. Nämä havainnot on tehnyt kirjailija-valokuvaaja **Juha Taskinen**. Taskinen on summannut kirjassaan LAATOKAN SEITSEMÄN MERTA vuodesta 1990 tapahtuneet muutokset.

Taskisen mukaan myös kalastajat ovat kertoneet siikakantojen elpymisestä. Myös Taskisen sukellukset Va-

»Kirjani on rakkaudentunnustus ainutlaatuiselle merelle ja voimakas puolustuspuhe Laatokan pelastamiseksi», Taskinen toteaa kirjassaan.

lamon saariston rannoille ja syvänteisiin näyttivät, että katkoja oli runsaasti. Nämä hankojalkaisäyriäiset elävät vain hapekkaassa ja puhtaassa vedessä.

Kirjailija Juha Taskinen on tehnyt yhteistyötä venäläisten ja suomalaisten tutkijoiden kanssa. Tutkijat vahvistavat, että olemassa olevilla mittareilla on todettu Laatokan tilan kääntyneen parempaan.

Luontokirjoistaan ja elokuvistaan tunnettu Juha Taskinen teki Laatokalle vuosina 1990–1998 yli neljäkymmentä matkaa, kuvaten ja keräten tietoa Laatokan luonnontilasta, norppalaumoista ja haastattelemalla rannoilla asuvia ihmisiä. Taskinen vietti tuona aikajaksona telttaelämää yhteensä yli puolen vuoden ajan ympäri Laatokkaa ja etenkin luoteisen Laatokan saaristossa. Taskinen sanoo käyneensä läpi miltei kaikki Laatokan 660 saaresta.

Kirjailija Juha Taskisen suurtyö LAATOKAN SEITSEMÄN MERTA, on erikoinen ja kiehtova teos monella tavalla. Viimeksi Laatokan luontoa koskeva kirja on julkaistu 30-luvulla, kun Kaarlo Linkola teki pohjoisessa saaristossa kasvillisuustutkimuksia. Taskinen on matkoillaan keskittynyt myös rakkaimman aiheensa – norppien kuvaamiseen ja seuraamiseen. Kirja paljastaa myös tieteelle uutta »laatokkalaisten» laumakäyttäytymisestä, ääntelystä, yhteispesinnästä. Taskinen on tehnyt yhteistyötä Joensuun yliopiston, ympäristöministeriön ja venäläisten tutkijoiden kanssa mm. Laatokan norppien kannan arvioinnissa.

Taskinen sanoo, että Saimaan niukkuuteen tottuneelle Laatokannorppien satoja yksilöitä käsittävä lauma on maanpäällinen taivas.

Laatokannorppien määräksi arvioidaan 15.000 yksilöä. Juha Taskisen mukaan norppa on selvä mittari siitä, että Laatokan tila luoteisessa saaristossa ja Valamon alueella on hyvä.

Juha Taskinen haluaa kirjallaan rohkaista ihmisiä lähtemään Laatokalle, veneilemään, soutamaan ja melomaan.

MUISTILISTA

Helsingin seudun Inkeri-seura ry tiedottaa

Kuukausitilaisuudet Inkeri-salissa, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Marraskuussa 22.11.1998 klo 13 myyjäiset, klo 14.00 pikkujoulu
Tammikuussa 24.1.1999 klo 14.00
Helmikuussa 28.2.1999 klo 14.00 kevätkokous. Käynti Larin Parasken patsaalla klo 10.00
Maaliskuussa 28.3.1999 klo 14.00 Suomen Inkeri-liiton kevätkokous
Huhtikuussa 25.4.1999 klo 14.00 Inkeri-kuoron kevätmatinea (Laatokka-sali)

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Tilaisuudet 1998 Kupittaan seurakuntakodissa, Sirkkalank. 4, TURKU klo 14.00
Joulukuu 26.12. joulujuhla

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka tiistai klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Tervetuloa!

Seukkoseura Inkerikodissa

17.12.98 klo 13.00 pikkujoulu

Inkeriläisten viestin ilmestyminen

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
1–2/99	9.1.	13.2.

Inkerikeskuksen kulttuuritapahtumia

13.11.98 INKERILÄISET ILTAMAT Inkerinsuomalaisille vanhuksille. Tapahtuu Pitäjämäen vanhainkodissa klo 16.00. Kertojana Lyyli Ronkanen. Kansanperinneyhtye MESIMARJA esiintyy.
30.11.98 Luento: INKERIN KANSANPERINTEET (venäjän kielellä). Luennoitsija Nina Lavonen. Inkerikeskuksessa klo 18.00.
06.12.98 ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLA Paavalin kirkon Hermannin seurakuntasalissa. Esiintyvät Leino Hassinen, Aleksanteri Dubbelman klo 13.00.
11.12.98 JOULUJUHLA ikääntyneille. Paavalin kirkon seurakuntasalissa klo 14.00 Jouluhartaus. Inkeri-kuoro laulaa.
17.12.98 JOULUJUHLA lapsille klo 13.00 (paikasta ilmoitetaan).
20.12.98 JOULUJUHLA aikuisille klo 18.00 Inkerikeskuksessa.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA RUOTSISTA

Frimärksserie	**75 kr**
Nouse Inkeri, grammofonskiva	**25 kr**
Lauri Santtu, **grammofonskiva**	**25 kr**
Laula kaikki maa, kassett, Råda	**35 kr**
Karta, von Köppen	**50 kr**
Vykort, Haparanda, tackplatta	**1 kr**
Vykort, Örebro, minnessten	**1 kr**
Vykort, flicka i Tuutaridräkt	**2,50 kr**
Kavajnål, vapen	**10 kr**
Gratulationskort, stort	**10 kr**
Gratulationskort, litet	**10 kr**
Klistermärke, Ingermanland + Estland	**5 kr**
Klistermärke, Ingermanlands vapen	**5 kr**
Tuuli: **Inkeriläisten vaellus**	**75 kr**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Hammarström: **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**15 kr**
Lilja - flyktingflickan från Ingermanland	**30 kr**
Himiläinen: **Främmande fosterland**	**50 kr**
Hiiva: **Förvisningen**	**50 kr**
Ojala: **Pitkä kotimatka**	**75 kr**
Ojala: **Suomi näkyy**	**75 kr**
Kuortti: **Kirkossa, keskitysleirillä**	**75 kr**
Kuortti: **Veljeni sotavangit**	**75 kr**
Miettinen: **Inkeriläiset maaton kansa**	**75 kr**
Sihvo: **Inkerinmaalla**	**75 kr**
Kolomainen: **Inkerin toisinajattelijat**	**25 kr**
Survo: **Neljäs tuuli**	**50 kr**
Ronkonen: **Laps Inkerin**	**100 kr**
Nevalainen: **Inkeriläinen siirtoväki**	**100 kr**
Mesiäinen: **Maria Kajavan pitkä taival**	**110 kr**
Virtaranta: **Inkeriläisiä sananlaskuja**	**70 kr**
Mooses Putron elämäkerta	**30 kr**
Iho: **Hietajyvä**	**40 kr**
Alexander Störgren: **Mutkainen tie vapauteen**	**150 kr**
Adressi	**40 kr**
Kavajnål Ingermanlands flagga	**20 kr**
Metiäinen: **Inkerin ev.lut. kirkon 350-v.**	**50 kr**
Tarra, Inkerin lippu	**5 kr**
Randefelt: **Inkeri, Tiekartta**	**100 kr**
Randefelt: **Keski-Inkeri, Kartta**	**100 kr**
Zahharov: **Ikuinen kulkuri, Kassett**	**80 kr**
Inkerin ristiviiri	**450 kr**
Huovinen (red.): **Ingermanland**	**100 kr**
Kuusi: **Maria Luukan laulut**	**40 kr**

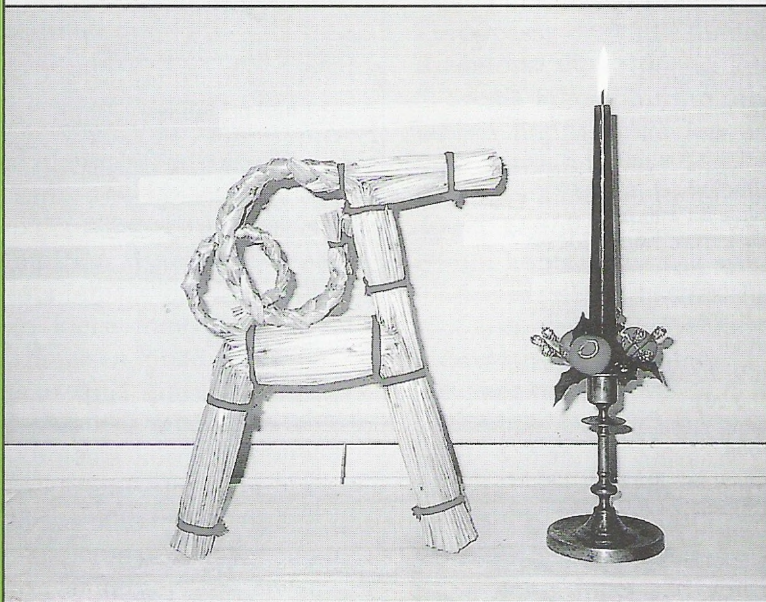
Kirjatilaukset ottaa vastaan:
Wictor Kainelainen
Svedjegatan 25
504 45 BORÅS
Puh. ja fax 033-120 466
Maksut RIL:n postisiirtotilille 173888-9

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586

Inkeriläisten viesti

NUMERO 12
JOULUKUU 1998

Inkeriläisten viesti

Toimitus
Päätoimittaja
Markku Pyysiäinen
Toimitussihteeri
Marja Mustakallio
Toimituksen osoite:
c/o Mustakallio
Kahisevankuja 6 as. 3, 02710 Espoo
Puh. ja Fax (09) 509 3206

Konttori
Lehden tilaukset ja osoitteet, jäsenmaksut
ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30-20.00
Annikki Kelo
Postisiirtotili 800012-306364
Pankki Merita 101030-1085026

Ilmoitukset
1/1 sivu mk 1 500 mk
1/2 800 mk
1/4 • 500 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilmoitukset 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:
Suomen Inkeri-liitto ry
Pj. Keijo Korkka
Halvarinkatu 9, 20900 Turku
Puh. (02) 2580 201

Tilaushinta 1998
150 mk kotimaahan, Ruotsiin 220 kr
ja muualle 180 mk/v (260 kr/v).

Pääasiamies Ruotsissa (hoitaa lehden tilaukset):
Viktor Aitman
Trollbackevägen 7, 43833 Landvetter
Puh. ja Fax 031-916 602
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9

Sivistyssäätiö
Hallituksen pj. Keijo Korkka
Säätiön postiosoite:
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Merita 103150-1202761

Kannen kuva: Vanha ja uusi perinne kohtaavat joulukoristeissamme. Olkipukki muistuttaa tavasta tuoda olkia tuvan lattialle. Värilliset kynttilät ja niiden koreat mansetit ovat yleistyneet viime aikoina. Kuva: Marja Mustakallio.

TÄSSÄ NUMEROSSA

Suomen Inkeri-liitto ja Inkeriläisten sivistyssäätiö voivat sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Kertyneet varat käytetään lyhentämättöminä liiton toiminnan tehostamiseen sekä Inkerin kulttuurin tutkimukseen ja Inkeri-tietouden edistämiseen.

Paratiisin porteilla

Joulukuusen tuominen kotiin jouluna on valtaosalle meistä varmasti itsestäänselvyys. Kuusen hankkiminen ja koristelu on myös rituaali, joka toistetaan vuosittain hyvin samanlaisena. Mutta olemmeko pysähtyneet miettimään, miksi me näin teemme? Eikö hyasintti tai joulutähti riittäisi? Tai jos tarvitaan kuusi, eikö oksa siitä olisi tarpeeksi?

Joulukuusen hankkiminen on eri puolille maailmaa levinnyt tapa. Pohjoismaihin tämä käytäntö ilmeisesti on tullut Saksasta, jossa se tunnettiin jo Martti Lutherin aikana. Tapa pohjautuu kuitenkin paljon vanhempaan perinteeseen.

Keskiajalla esitettyihin paratiisinäytelmiin kuului olennaisena osana ns. elämän puu. Tämä puu oli muistutus siitä hyvän ja pahan tiedon puusta, joka Raamatun mukaan kerran kasvoi paratiisissa ja josta Jumala luomiskertomusten mukaan kielsi ihmisiä syömästä. Raamatun viimeisen kirjan eli Ilmestyskirjan mukaan tämä sama elämän puu on keskellä paratiisia myös silloin, kun pahuus ja kuolema kerran aikojen lopussa on kukistettu. »Puu antaa vuodessa kahdettoista hedelmät, uuden sadon kerran kuukaudessa, ja sen lehdistä kansat saavat terveyden», luvataan Raamatun lopussa.

Meidän pohjoismaalaisten tapaa viettää joulua on joskus kuvattu paratiisin rakentamiseksi keskelle kylmää ja pimeää talvea. Turussa julistetaan joulurauha. Kodeissa keskitytään muutamaksi päiväksi syömiseen, juomiseen ja lepäämiseen. Jouluna unohdetaan paha maailma. Tämän oman pienen paratiisimme vaalijaksi me tuomme koteihimme joulukuusen.

Joulukuusen oksilla roikkuvat erilaiset koristepallot muistuttavat hyvän- ja pahantiedon puun hedelmiä, joiden syömisen Jumala kielsi toisen luomiskertomuksen mukaan ihmisiltä. Keski-Euroopassa on edelleen melko yleisesti käytössä tapa ripustaa kuusen oksille pieniä lintuja. Ne kuvaavat niitä paratiisin lintuja, jotka Jumala loi lentämään taivaan kannen alla. Joulukuusen tähti taas liittää puun Jeesuksen syntymästä kertovaan Matteuksen evankeliumin kohtaan: tietäjät näkivät uuden tähden nousevan taivaalle ja saapuivat siksi osoittamaan kunnioitusta pienelle Jeesus-lapselle. Joulukuusi kuuluu meidän jouluumme.

Toivotan Inkeriläisten viestin lukijoille rauhallista ja antoisaa jouluaikaa. Toivon, että me tänä jouluna voisimme edes hetkeksi päästä paratiisin porteille katsomaan sitä, mikä on menetettyä mutta mikä silti voidaan kerran saavuttaa.

Markku Pyysiäinen

Joulutervehdys

»Siihen aikaan antoi
keisari Augustus käskyn,
että koko valtakunnassa
oli toimitettava verollepano...

Tuttu jouluevankeliumin katkelma saa mielikuvat kerta toisensa jälkeen liikkeelle. Käsky kävi, jotta Marian ja Joosefin tie veisi Betlehemiin. Ilman keisarin vaatimusta he tuskin olisivat lähteneet niissä olosuhteissa pitkälle ja vaaralliselle matkalle. Nyt kai ei ollut valinnan varaa – oli lähdettävä, vaikka järki sotikin hanketta vastaan.

Marian kannalta tilanne oli vähintäänkin kyseenalainen. Hän olisi juuri tuolloin tarvinnut lepoa ja rauhaa. Mutta viimeisillään oleva nuori nainen joutuikin rasitusten armoille ja vaaroihin. Viimeisenä pisarana majatalon ovenpieleen ripustettu kyltti, joka kertoi paikan olevan täynnä. Onneksi Joosefin supliikilla löytyi tilaa edes karjasuojasta.

Tuona yönä, turvattomuuden ja syrjäytymiskokemusten keskelle syntyi maailman Vapahtaja. Jeesuksen syntymäjuhla muistuttaakin Jumalan armosta ja yltäkylläisyydestä. Siellä, missä on kaikkein pimeintä, kaikkein turvattominta ja kaikkein heikointa, juuri siellä Jumala on väkevällä tavalla läsnä. Tähän saamme luottaa elämän käsittämättömimmissäkin käännekohdissa. Tänäkin jouluna. Tästä joulun ihmeestä sinua muistuttakoon runoilijapastori Risto Kormilaisen eräästä joulurunosta repäistyt sanat:

»Kerran kävi Jumalalta käsky
että vapaus oli koittava.
Sei ei ollut iskusana
jota kansat mykkinä juoden
huutaisivat toreilla ja kaduilla;
sitäkin
mutta enemmän:
Jumala näki hyväksi tulla majakaksi,
maajalkaan
kuoleman kentille.
Hiljaisuus taipui yli maan.
Jumalan käsivarret puristavat
yöstä valon,
epätoivosta toivon,
allekirjoituksen piltin pienoisella käsialalla.»

Kaikkia Inkeriläisten viestin lukijoita perhekuntineen lämmöllä tervehtien, joulurauhaa ja Jumalan siunausta toivottaen

Piispa **Wille Riekkinen**

Vain seimi, pahnat ja tähti yllä

Jouluevankeliumi kannaksenkarjalaksi

a sillo käi silviisii, jot keisar Aukustus määräs, jot koko moalma ol pantava verol.
2. Tää ensimäine verolpano tapahtu sillo ku Kyrenjus ol Syyrija moaherran.
3. Ja kaik männiit verolkirutettavaks jokahine ommoa kaupunkihhie.
4. Nii Juosepkii läks Kalileast Nasarieti kaupunkist koht Juuttoan moan Toaveti kaupunkii, mitä sannoit Peetlehemiks, ko heä ol sitä Toaveti sukkuu,
5. verolpantavaks morseimiese Marija kans ja teä ol viimesilleä.
6. Ni käiki sillei, jot hei siel olles Marija alkokii tehhä lasta.
7. Ja heä pyörähytti poja, ensmäise lapsiese, keär hänet kapaloihe ja pan soimie, ku hyö ei peässiet korttierii sissää.
8. Ja niil tienovil ol paimenii niityl vahtimas yöl laumoasa.
9. Ni Herra enkel seiso heijä iesseä ja hei ympärilleä paisto Herra kirkaus ja hyö pölästyit ulliettomast.
10. Mut enkel virkko heil, jot älkeä pelätkeä, mie virka teil ilose asja, ja se koskuo kaikkii ihmisii.
11. Teil o nyt syntynt Vapahtaja Toaveti kaupunkis ja Heä o Ristus Herra.
12. Ja sellase osviita mie annan, jot työ löyvättä soimest kapaloiju lapse.
13. Ja siin samas ol enkeli keral suur mäerä taivoallissii sotamiehii, ja hyö ylistiit Jumaloa ja sannoit,
14. jot kunnija olkuo Jumalal korkuuksis ja moas rauha ihmissii kese, joihe Heä o hyvähynt.
15. Ja ko enkelit olliit männiet paimenii luont taivoaha, ni neä hoastoit keskenneä, jot männeä nyt Peetlehemmii katsomoa, mitä siel on tapahtunt ja·mist Herra anto meil tiijo.
16. Ja hyö läksiit sukkeloa sin ja löysiit Marija ja Juosepi ja lapse kapalois soimes.
17. Ja ko hyö olliit nähniet heijät, hyö virkkoit näil, mitä hyö olliit kuulliet täst lapsest.
18. Ja kaik, kutka teän kuuliit, ihmettelliit paimenii tarinoa.
19. Mut Marija pan mielehie kaik, mitä hyö olliit sanoniet ja miitti sitä mielesseä.
20. Ja paimenet männiit takasi ja männesseä kiittiit ja ylistiit Jumaloa kaikest, mitä hyö olliit kuulliet ja nähniet ja niinko heil ol sanottu.

Kääntäneet Kaarina ja Eero Naskali

Varsovassa Wilanowin linnan kirkon jouluseimen ääreen kulki jatkuva ihmisvirta. Katolisissa maissa jouluseimet ovat suuressa suosiossa. Näyttää ihan siltä, että seurakunnat kilpailevat seimien yksityiskohtien runsaudella. Kuva: Marja Mustakallio

Jouluevankeliumi savonkielellä

Ja tapahtupa siihe aekaan, että keisarj Aakustus anto semmosen ukkaasin, että koko mualima olj pantava verolle.
2. Tämä tämmönen verolle paneminen olj ens kerta ja se tapahtu, kun se Kyrenius olj Syyrijan muaherrana.
3. Ja niimpä kaekki mänj kirjan piälle pantaviks itekuhhii ommaan kaapuntiisa.
4. Niin Joosehvikkii lähti Kalilejasta Nasaretin kaapunnista ylös Juuttaanmuan Tuavetin kaapuntiin, jonka nim on Peetlehem, hiän kun olj niät synnynnältään Tuavetin sukukieppiä,
5. verolle pantavaks morsijamesa Marijan kansa, jokolj jo pieniin päen.
6. Niin tapahtu heijjän siellä ollessa, että Marijan purkuaeka tulj
7. ja hiän tehhä pyöräätti poejan, esikoesesa, kiäräsj sen kapaloon ja panj aperuuheen, kun kievarista ei löytynnä ennee tyhjee tilloo.
8. Sillä seovulla olj lammaspaemenia kejolla yöllä vahtimassa katraetaan.
9. Niin heijjän eissään seiso Herran enkelj ja Herran kirkkaas loesti liämältään heijjä ympärillään, ja hyöhän säekähtivät pahanpäeväsesti.
10. Mutta enkelj sano heille: "Elekee pelätä tyhjee, sillä kahtokees, kum minä ilimotan teille ihan ilosen asijan, jokon tulova kaekelle kansalle:
11. teille on tänäpäevänä syntynnä Vapahtaja, jokon Ristus Herra, Tuavetin kaapunnissa.
12. Ja tämä on teille osviittana: työ löyvättä lapsen kapaloetuna aperuuhessa makkoomassa."
13. Ja hyötähyvijään olj enkelin kansa emä joukko taevaallista sotaväkkee ja hyö ylistivät Jumaloo ja huutivat:
14. "Kunnija olokaan Jumalalle korkeoksissa ja muassa raoha immeisten keske, joeta kohtaan Hiän ei vihhoo pie."
15. Ja kun enkelit olivat männä paementen luonta tiehesä, niin nämä tuumaelivat toesillee: "Mitähän, jos lähetään sinne Peetlehemmiin kahtomaan, mittee siellä oekeestaan on tapahtunna ja mittee Herra äskön tuassa ilimotti."
16. Ja niin hyö lähtivät täätältämmään oekeen juoksujalakoo ja löysivättii Marijan ja Joosehvin ja lapsen, joka muata köllötti aperuuhessa.
17. Ja kun hyö olivat tämän nähnä, ilimottivat hyö sen uutisen, jokolj jo heillä tietona tästä lapsesta.
18. Ja kaekki, jotka sen kuulivat, päevittelivät siinä iha uuvestaannii, mittee paemenet heille iliminierasivat.
19. Mutta Marija panj nämä kuulopuhheet tarkasti korvasa taa ja vatvo niitä hiljoo itemmielessään.
20. Ja paemenet palasivat takasi ja kiittelivät ja ylistelivät Jumaloosa kaekesta, minkä olivat kuullu ja nähnä, sen mukkaa mitenkä heille olj alu'alakaen puhuttu.

Kääntänyt Unto Eskeli

Ja niillä seuduilla oli paimenia

Joulun juhlavimmalta hetkeltä tuntuu evankeliumin lukeminen. Monessa kodissa se luetaan vielä vanhan raamatunkäännöksen mukaisena, toisissa taas on miellytty uuteen. Tuttu kohta »Menkäämme nyt Beetlehemiin, Daavidin kaupunkiin...» kuuluu uudessa käännöksessä »Nyt Betlehemiin!» Ensi kertaa kuultuna siihen tuli vähän sellainen maku kuin sanottaisiin »Let's go! Jeejee!»

Murteiden arvostuksen lisäännyttyä maassamme on jouluevankeliuminkin tekstiä sorvattu murreasuun. Ei se ehkä aina ihan aidolta kuulosta, mutta voi sitä suussaan jouluiltana maistella. Kuinkahan evankeliumi menisi aidolla Inkerin murteella?

Marja Mustakallio

»Ja he löysivät lapsen kapaloituna seimessä makaamassa.» Jouluseimi Espoon kirkossa ihan alttarin edessä kiinnostaa kovasti lapsia, jotka menevätkin sitä usein ihan läheltä katsomaan. Äidit taas pelkäävät sydän syrjällään, että kynttilän elävä liekki sytyttää seimen kuivat heinät.
Kuva: Marja Mustakallio

Joulunviettoa Liissilässä

Viime vuoden joulunumerossa saimme seurata kirjailija **Maria Ripatin** muistojen myötä inkeriläistä joulunviettoa. Muistelmat jatkuvat pienen Marian näkökulmasta edelleen. Myöhemmin saamme vielä lukea, miten Inkerissä laskiaista vietettiin.

Liissilässä ollessamme joulupäivän aamuna ajettiin aina kirkkoon. Pääsin isän ja äidin matkassa joulukirkkoon. Oli vielä pimeätä kun isä jo huuteli meitä kiiruhtamaan. Minä istuin isän ja äidin jalkojen juureen kirkkoreen pohjalle. Naapuritkin olivat jo ehtineet kirkkotielle hevosineen ja rekineen. Mummolan kujasta lähti kirkkotielle neljät hevospelit. Loppumatkalla ajettiin aivan pitkässä jonossa ja jalankulkijoita oli jokaisen kirkkoreen jalaksilla. Kuului aisakellojen kilinää ja pakkaslumi kirskui jalasten alla.

Kirkko oli valaistu sadoin kynttilöin. Rakastin urkumusiikkia ja virrenveisuuta. Aamujumalanpalvelus kesti vain yhden tunnin ajan. Oli vieläkin hämärää, kun kotimatka alkoi. Hevoset olivat seisseet kirkkopihalla puomeihin kiinnitettyinä sen ajan, kun olimme kirkossa. Nyt lähdettiin kotiin mummolaan, jossa jo murkina odotti. Kirkkoon lähtiessämme emme olleet vielä mitään syöneet. Kyllä nyt taas ruoka maistui.

Joulupäivän jo hämärtyessä illaksi kyläläisiä alkoi virrata mummolaan. Heidät kaikki ohjattiin suoraan etutuvan puolelle. Sinne siirtyivät myös omat vieraamme ja mummolan kotiväki. Mummoni oli näet helluntaisaarnaaja, ja mummoni luona aina joulupäivänä pidettiin »seurat». Kun kaikki olivat asettuneet paikoilleen, mummoni alkoi saarnata. Välillä taas kaikki veisasivat virsiä.

Meille lapsille mummoni antoi seurojen ajaksi paksuhkon kuvitetun kirjan selailtavaksi. Tuo kirja oli »Raamatun Historia». Minä tunsin jo ennestään tuon kirjan kuvien perusteella ja tiesin, minkälaista jumaltarinaa mikäkin kuvista esitti. Tuo mummolan kirja olikin ollut varhaislapsuuteni rakastetuin ja mielenkiintoisin kuvakirja. Olin nytkin odottanut joulupäivän iltaa, jolloin saisin taas nähdä nuo kuvat. Tapanani oli kertoa muille serkkulapsille noiden kuvien taakse kätkeytyviä tarinoita. Tällä tavoin me lapset olimme hiljaa takatuvan puolella koko seurojen ajan.

Joulupäivän iltana kynttilät sytytettiin taas kuuseen ja me lapset leikimme piiriä kuusen edessä. Oljet oli jo aamulla viety pois lattialta.

Toisena joulupäivänä, tapaninpäivänä, muutamat vieraista alkoivat tehdä kotiinlähtöä jo aamusella. Silloin, kohta murkinan jälkeen, me lapset aloimme riisua kuusta. Sisälle tuotiin kaksi koria, joista toiseen kerättiin kaikki namuset, piparit ja omenat, toiseen seuraavaa joulua varten säilytettäväksi kaikki kuusen koristeet, kynttilän kannattimet ja värilliset lasihelminauhat. Junni-enoni poimi kaiken yläoksilta, sillä hän ulottui kädellään ottamaan kaiken katon rajastakin.

Kuusessa riippuneet namuset jaettiin meille lapsille tasapuolisesti.

Kun kuusi oli aivan alaston, se irrotettiin jalustaltaan ja kannettiin pihalle. Silloin tuntui perin surulliselta katsella kuusen tyhjää nurkkausta ja todeta, että taas oli tämäkin Liissilän mummolassa vietetty joulu kulunut ja meillä pitkä kotimatka edessä.

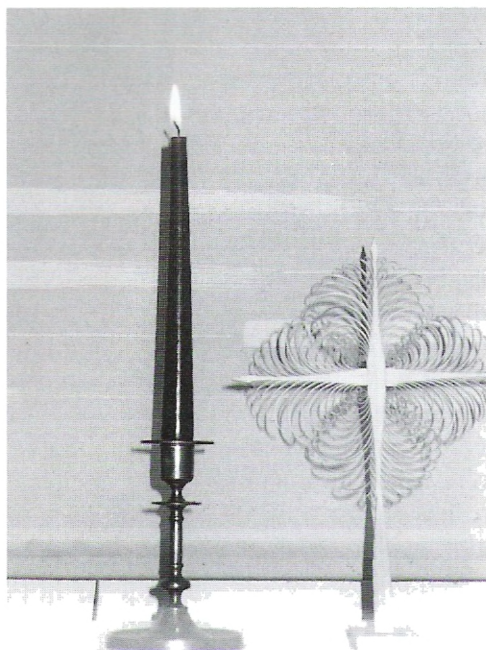
Muistan miten olin viisivuotiaana kerran luvannut tädilleni Anna-Marille lähteä heidän kanssaan Viirtisaan parin viikon ajaksi. Sitten, kun koitti tuo kotiinlähtöaamu, ja Anna-Maritätini alkoi minua jo pukea ja halusi ottaa omaan rekeensä, minä aloin kovasti itkeä. Minä juoksin äidin helmoihin ja pyysin äitiä viemään minut kotiin toisen oman mummoni luokse. Koska Anna-Mari-tädillä ei ollut vielä silloin lapsia, hän olisi halunnut pitää minua heillä jonkin aikaa, mutta minä nähtävästi vierastin häntä ja Juhana-enoa. Äiti silloin pelasti minut, eikä minun tarvinnut lähteä, jos en kerran halunnut mennä heille. Jo silloin pienenä päätin, että en lupaa koskaan mitään sellaista, mistä en ole varma ja vakuuttunut, että pystyn sen myös toteuttamaan. Tätä periaatetta olenkin yrittänyt noudattaa koko elämäni ajan.

Tämän matkan tapahtumat muistan niin hyvin siksi, koska siihen mennessä minulle ei vielä ollut tapahtunut mitään niin jännittävää kuin nämä joulumatkat.

Pidän kovasti Junni-enostani, äitini nuorimmasta veljestä. Hän oli paras ystäväni, sillä meillä käydessään hän aina leikki kanssani, kantaa retuutteli minua olkapäillään. Joskus hän sai äidiltäni ja isältäni luvan viedä minut mukanaan Liissilään. Usein vietin Liissilän mummolassa jopa kahden viikon ajan yhtäjaksoisesti, eikä koskaan tullut ikävä. Mutta voi mikä vahinko, kun Junni-eno meni naimisiin. Avioitumisensa jälkeen hän ei enää ehtinyt olla yhtä paljon kanssani, sillä pian heille, hänelle ja Anni-tädilleni syntyi pieni poikavauva, jonka nimeksi annettiin Vihtori.

Viihdyin Liissilässä myös sen takia niin hyvin, koska siellä ei ollut puutetta leikkikaluista. Aaprami-enoni poika Aleksanteri vuoleskeli puusta minulle pieniä eläimiä, kuten lehmiä, hevosia, lampaita ja kanoja. Yhdessä me värjäsimme nuo lelut kauniilla karamelliväreillä.

Maria Ripatti

Lapsuuden jouluista

Olimme karkotettuna v. 1931 Kuolan niemimaalle Hiipinään. Olin silloin vasta 4-vuotias. Mutta niin kauan kuin muistan, perheessämme aina vietettiin joulua.

Kuten tiedätte, ei Venäjällä Neuvostovallan aikana joulua vietetty, mutta meillä oli jouluna aina kuusi, myös Hiipinässä Kuolan niemimaalla, silloinkin kun ei Venäjällä vielä uuden vuoden kuusijuhlaakaan vietetty. Sitähän alettiin viettää vasta vuodesta 1937 uuden perustuslain mukaan.

Jouluna meillä isoisä eli äijä, niin kuin meillä sanottiin, luki joulusaarnan vanhasta saarnakirjasta. Taisi olla Postilla sen nimi. Me kaikki lauloimme jouluvirsiä ja lauluja. Niiltä ajoilta muistan: Enkeli taivaan lausui näin, Kaikki kansat riemuitkaa, Joulupuu on rakennettu, No onkos' tullut kesä ja muita. Ja tietenkin Joulu-ukko, niin kuin meillä sanottiin, oli aina jossakin vaiheessa jättänyt lapsille joululahjat. Muistan yhden joulun tapahtuman. Asuimme Hiipinässä parakissa, jossa oli pitkä käytävä. Molemmin puolin oli huoneita lähes 20 ja yhteinen keittiö. Jouluna oli ikkuna aina verhottu tiiviisti ja ovi rampissa. Pöydällä seisoi pieni kuusi kynttilöineen. Kynttilästä syttyi palamaan pumpuli, jota oli kuusen oksilla. Mutta äiti ei hämmentynyt, heitti vain kuusen päälle täkin ja sammutti tulen. Vanhemmillemme olisi voinut käydä hyvinkin ikävästi, jos joku olisi huomannut ja kannellut. Mutta kiitos Jumalalle vanhempamme säilyivät 1937–38 vuosinakin.

Jatkosodan aikana eli vuodesta 1941 olimme jo Inkerinmaalla, Pohjois-Inkerissä, Rääpyvällä. Oli sota ja Leningradin piiritys, mutta joulua vietettiin silloinkin. Meitä lapsia oli jo neljä.

Maaliskuussa 1942 meitä taas kerran karkotettiin, nyt Siperian Krasnojarskin alueelle. Siperiassa vietettiin myös joka joulu. Aina luettiin ja laulettiin. Kanssamme asui mummo ja äidin veljen vaimo lapsensa kanssa. Lapsille yritettiin tehdä aina jotain sen ajan herkkuja. Ei joululahjoja ollut mistä tehdä tai ostaa. Kaupasta ei saanut muuta kuin leipäannokset korteilla. Kasvatimme vähän sokerijuurikasta, josta keitimme jouluksi siirapin tapaista, tai puatokkaa niin kuin meillä sanottiin. Lapsille leivottiin pieniä makeita pullia. Jauhoja tienasimme käsitöillä. Neulottiin paikallisille asukkaille villapaitoja ja huiveja.

Nuorin sisaristani Inkeri oli syntynyt v. 1940 Hiipinässä. Muistan, kun yhtenä jouluna Siperiassa laulettiin joululauluja, niin Inkeri siskoni tokaisi No onkos' tullut -laulun loppuun »oi jospa ihmisellä ois joulu ainainen – tahi pääsiäinen», sillä pääsiäisenä saivat lapset samoja herkkuja sekä kananmunia virpopalkaksi.

Jouluina lausuimme myös runoja. Muistan runot: Halle ja Nalle ne veitikat, Asui eukko ennen muinoin. Piirileikeistä muistan: Kas kuusen latvassa oksien alla, Riti rati rallaa, tuli talven halla.

Olen kiitollinen vanhemmilleni näistä lapsuuden ajan jouluista ja pääsiäisistä. Suurin kiitos Taivaan Isälle kaikesta ja siitä, että saimme aina olla hänen turvallisissa käsissään. Vuodesta 1991 olen asunut Suomessa.

Elsa Karkkonen

Lapsuuden juhlahetket painuvat syvälle mieleen, ja onnellisista muistoista voi ammentaa vielä vanhanakin iloa. Tässä kuvassa Inkeriläistä sukujuurta oleva 9-vuotias Marika Pöllä on saanut olla päivän prinsessana. Kuvan lähetti Pirkko Huurto.

Ostaisitko öylätin enkeliltä?

Viime jouluna minut kutsuttiin aitovieriltä viettämään juhlaa sumussa. Mieleen tuli Hermann Hessen runo Sumussa: »Yksin sumussa kuljen / yksin on jokainen pensas ja puu. / Toinen ei toistaan tunne / sumuun sulkeutuu.» Joulu poissa kotoa on toisenlainen; se voi olla haikea, se voi olla kiehtova.

Ihannekuva oikeasta joulusta on leimallisesti perhekeskeinen idylli. Äiti siinä laittaa »kystä kyllä» ja vanhakin nuortuu kuin lapsi leikkimään. Menneitä suvun jäseniä muistetaan haudoille vietävillä kynttilöillä. Elossa oleville syyhkitään joulunaluspäivinä viemässä suklaarasioita ja kukkapaketteja. Ovilla halaillaan, toivotetaan hyvät joulut ja sanotaan, että nyt on kiire, pistäydyttiin vain tuomaan nämä...

Moni etsii vaihtoehtoisia joulunviettotapoja.

Viime joulun alla kävelin kovassa viimatuulessa Varsovan kadulla. Kadunvarsia koristavissa kuusissa oli kiiltäviä palloja ja muita joulukoristeita ihan röykkiöittäin. Kuusta ei melkein näkynytkään niiden alta. Meikäläinen vaatimaton, vain lampuilla valaistu julkinen kuusi olisi kai varsovalaisten silmään näyttänyt köyhäilyltä. Yltäkylläisten kuusten lähituntumassa oli kuitenkin vastakohta: kerjäläinen sylissään lapsi, viimatuulessa kylmällä katukivellä, käsi ojossa, sumein silmin.

Yhtäkkiä oli oikein siristettävä silmiä. Kävelykadun vilinässä tuli vastaan enkeli, pitkä valkea yöpaita yllään, styroxvaahtosiivet, valkeat hiukset harteilla liehuen ja paksut lapaset kädessä. Ihan oikea enkeli! Hän kantoi tarjotinta, josta riippui kyltti: »Swieze oplatki». Tuoreita ehtoollisleipiä! Ostaisinko joulukadulla enkeliltä ehtoollisleipiä?

Puolassa joulupöytään katetaan paikka myös Jeesus-lapselle. Häntä odotetaan koteihin juuri jouluyönä. Valkoisella liinalla peitetyllä pöydällä on tärkätyt lautasliinat ja niiden taitokseen pistettynä pieni kuusenhavu, vähän kuivia heiniä ja pienen kortin muotoinen öylätti. Hyvää joulua toivottaen jokainen sitten murtaa ehtoollisleivän vierustoverinsa ja vuorollaan jokaisen pöydässä istujan kanssa. Siunattua joulua kakille, lähellä ja kaukana oleville!

Kävelykadusta pienen matkan päässä on vihannestori. Siellä tapaan kaksi suomalaismiestä myymässä suolattua ja savustettua lohta kojussaan. »Mistä keksitte tulla Varsovaan kaloja myymään?» kysyn heiltä. »Tilastoista», miehet vastaavat. »Kun maassa on 38 miljoonaa asukasta eikä juuri muuta kalaa kuin karppi, niin kyllä tämä kannattaa.»

Karppia Puolassa jouluksi laitetaankin. Ruokakauppojen lattialla on suuria kattiloita, joissa lihavat karpit elävinä uivat. Kodeissa karppi saa asua

kylpyammeessa valmistamishetkeen saakka. Hieno makuelämys olikin Krakovassa juutalaisessa Ariel-ravintolassa hyytelöity karppi rusinoiden ja manteleiden kera.

Kun jouluaattoaamuna lähdemme liikkeelle Zakopanessa, on paksu sumu levittäytynyt maiseman ylle niin, että kauniit vuorenhuiput peittyvät kokonaan. Taksisssa kuljettajan jouluhankinnat täyttävät puolet takapenkistä: joulukuusi ja elävä karppi työnnetään sivummalle, sitten jo mahdutaankin. Jatkamme matkaa bussilla kohti Krakovaa, mutta sumu estää maisemien katselun. Bussi matelee. Ohi vilahtaa »Aamutossutukku»-niminen liike. Toisen näyteikkunassa on rukousnauhoja, kipsimadonnankuvia ja muita uskontoon liittyviä tavaroita. Liikeen nimi on käännettävissä sanalla »Hurahtaneille».

Yhtäkkiä bussi jarruttaa alamäessä. Onko siellä kolari? Ihmisiä näkyy rykelmänä edessä. Päätietä risteävän pikkutien kohdalla näkyy ruumissaatto. Edellä kannetaan suurta ristiä, sitten on kankaisia viirejä, joissa pyhäinkuvia. Surevat omaiset, äiti ja pieni poika vihreäsä toppatakissaan, pää kumarassa. Sitten pappi kaapunsa helmat tuulessa liehuen. Arkunkantajilla on vuoristolaismiesten kansallispuku: vaaleat, kenkien päälle ulottuvat sarkahousut, joissa on ruusukirjontaa, lyhyet turkisjakut ja koristellut valkoiset paidat. He kantavat arkkua olkapäillään. Seppeleet ovat suuria ja monenkirjavia.

Ilmankosteus tiivistyy huurteeksi puiden oksiin. Niin vähästä on matkamme kiinni. Muistan liikenneonnettomuudessa menehtynyttä ystävää, joka kotimaassa pari viikkoa sitten

Jatkuu sivulla 16

Vuoristokylän pikkukirkko uinuu joulurauhassaan. Kuva Marja Mustakallio

Paluumuuttajien puheilla

Lokakuinen päivä on säteilevän kaunis. Vuosaaren tuliteräuusi metroasema ja sen vieressä Iiluodontie 17:ssä Vuosaaren seurakunnan uudet tilat hohtelevat valkoisina.

Helsingin Vuosaaren seurakunta on järjestänyt päiväkahvitilaisuuden Inkerin suomalaisille. Kahdeksisenkymmentä paluumuuttajaa on saapunut paikalle. Paitsi Vuosaaresta heitä on tullut mm. Kontulasta, Vantaalta, Espoosta ja Kirkkonummeltakin. Ohjelman lomassa on sopivasti aikaa kysellä kuulumisia.

Millaiset joulun odotukset?

Tyyne Verro Hietamäestä, **Lilja Kaskelainen** Pietarista ja **Roosa Paagel** Tuutarista saivat tiedon Vuosaaren kahvitilaisuudesta, kun joku toi diakoni **Sinikka Metiäisen** lähettämän kutsun Pellaksen Palvelutaloon Espoossa, jossa he asuvat.

Heidät kaikki on aikoinaan rovasti Laurikkala kastanut. Heidän kohtalonaan, niin kuin monen muunkin, on ollut kulkea pitkä tie. Tallinnassa asuessaan he jo olivat hartaita kuorolaulun ystäviä, ja nyt Suomeen muutettuaan laulavat paluumuuttajien kuorossa.

»Jouluna on päästävä kirkkoon», sanoo Tyyne Verro. »Espoon kaunis vanha kirkko onkin silloin hyvin tunnelmallinen. Sinne aiomme mennä joulunakin.»

Rääpyvän Annin kananpoika

Aino Simonova on tullut Pietarista vierailulle Suomessa asuvan tyttärensä luokse. Hän kuuluu niihin inkeriläisiin, joiden suomen kieli on jo vähän ruosteessa, venäjän sanoja pitää vähän ystävättärillä käännättää. Autokolari on vaurioittanut terveyttä, mutta huumori kukoistaa.

Aino Helmi Simonovan (vas) voi tavata Pietarissa Pyhän Marian kirkon jumalanpalveluksissa. Lilja Kaskelainen asuu nykyisin Espoon Pellaksessa.

Tyyne Verro ja Roosa Paagel ovat olleet mukana Inkeriläisten kesäjuhlilla mm. Raumalla ja Turussa, jossa he lauloivat Seppo Välimäen johtamassa Inkerin laulu -kuorossa.

Kun Juhani Malkin vaimonsa Ainon kanssa veisaa »Joka aamu on armo uus, miksi huolta siis kantaa?», on siinä aivan erityinen merkitys. Nyt ovat vaikeat vaiheet takanapäin.

»A, lapset tulliit palluumuuttajiks, nyt tytär sannoo, häl syän pallaa, jot tulisin tänne. Mie sanon, tuu sinne minnuu hautaamaan. Miul on toverloi siel Inkerissä. Siel lapset ja vanhukset ellää yhes, tääl on toinen muoti.»

Aino on ollut jo aamulla Vuosaaren kirkossa. Hän kuljettaa mukanaan rovasti Selim Laurikkalan, kastepappinsa, kuvaa ja kyselee, mihin on joutunut se alkuperäinen valokuvaamossa otettu kuva, jonka hän kerran antoi suomalaiselle ryhmälle Pietarissa Pyhän Marian kirkossa. Sen kuvan oli Laurikkala itse antanut Ainon äidille ja kirjoittanut omin käsin sen taakse: »Rääpyvän Annin neljälle kananpojalle, Selin J. Laurikkala». Anni on juuri yksi näistä kananpojista, ja kuva olisi hänelle tärkeä aarre. »Lupasiit pallauttaa, ei pallauttanneet.» Kuka tietäisi kuvan kohtalosta? Sen löytyminen pelastaisi Aino Simonovan joulun. Aino on Pyhän Marian seurakunnan aktiivijäsen Pietarissa. Siellä hänet tunnetaan. Kuvan voisi varmaan toimittaa sinne.

Savon murrekin tuntui kotoisalta

Aino ja **Juhani Malkin** asuvat Espoonlahdessa. Juhani on ollut jo kahdeksan vuotta paluumuuttajana Suomessa. Sitten hän haki Ainonsa pois Pietarista. Kumpikin on saanut työpaikan Suomessa, Juhani on sähköasentaja ja Aino työskentelee päiväkodissa. He ovat kotiutuneet hyvin. Espoon Teatterissa nähdyssä Teuvo Pakkalan näytelmässä Tukkijoella Savon murre viehätti, kun se on niin samantapaista kuin Inkerin murre.

Juhani Malkin kertoo vaiheistaan. Hän syntyi 55 vuotta sitten Imatran Tainionkoskella, jossa hänen inkeriläiset vanhempansa sillä haavaa asuivat. Mutta vuonna 1944 hänen piti lähteä pienenä vauvana paluutielle takaisin Inkeriin. Mutta kuten kaikki tietävät, eihän Inkeriin saatu jäädä, vaan matka johti Mantsin saarelle, Kemiin Karjalassa, Viroon ja moneen muuhun paikkaan.

»Ensimmäinen lapsuudenmuistoni on vankileirin parakista. Poltettiin katajanoksia, että luteet ja torakat tippuisivat katosta. Se tuoksu jäi mieleen.

Mantsin saarella olin vuonna 1953 jo ensimmäisellä luokalla koulussa. Muistan, että kouluun tuotiin »suruviesti». Isä Aurinkoinen oli kuollut. Lasten piti itkeä äänekkäästi.

Nyt kaksi kuukautta sitten olin yhdessä Ainon kanssa matkalla Laatokan seuduilla ja kävin Mantsin saarella katsomassa näitäkin lapsuuteni paikkoja. Kyllä ymmärrämme, että kaikki on nyt hyvin, kun asumme Suomessa.»

Tilaisuudessa olivat vieraana myös **Anu ja Juha Väliaho**, jotka kertoivat kuvin ja sanoin työstään Marinmaalla. Pastori **Markku Aunola** lauloi ja innosti kuulijoitakin laulamaan.

Teksti ja kuvat: Marja Mustakallio

Jatkoa sivulta 13

saateltiin multiin. Jonkun vuoro on täällä tullut. Meidänkin bussimme olisi voinut syöksyä rotkoon.

Samana iltana osallistumme Krakovan Neitsyt Marian kirkossa tuhannen muun kanssa jouluyön messuun. Tummansävyinen kirkko leimahtaa täysiin valoihin. Näemme sinisessä ja kullassa välkkyvän alttarikaapin, ihmeellisen mestariteoksen, jonka on veistänyt nürnbergiläinen kuvanveistäjämestari Veit Stoss vuonna 1477.

Kirkossa on kylmä, mutta se unohtuu, kun erotan sävelmästä, että veisataan komeaa virttä (suomalaisessa virsikirjassa numero 339) »Halleluja, kuningasten/ kuningas ja Herramme! / Halleluja, veljeksemme / synnyit tänne luoksemme. / Suuruuttasi taivaat soivat, / seurakunta kumartaa / ylistäen valtiastaan / voittanutta Karitsaa.» Puolankielisestä saarnasta ymmärrän vain sanat »Corpus Christi». Ymmärrän, että enkeli voi myydä kadulla öylättejä. Urut pauhaavat, seurakunta polvistuu. Messu jatkuu pitkälle yöhön. Kaukana omaisistamme olemme kuitenkin kaikki osallisina joulun suuresta sanomasta.

Marja Mustakallio

Kaipuu suomalaisuuteen

Virke-lehdessä 5/97 Iina Vaarnamo pyytää pastori **Arvo Survoa** kertomaan suhteestaan suomen kieleen.

– Millaisessa kieliympäristössä olet elänyt ja kasvanut?

– Minun äidinkieleni on inkerinsuomi, inkerin murre, joka on nimenomaan puhuttua kieltä. Sukuni on sekä äidin että isän puolelta täysin suomenkielinen. Kotona puhuttiin suomea, samoin kaikkien sukulaisten kanssa, ja tietysti erilaisissa inkeriläisten yhteisissä tapaamisissa. Muualla puhuttiin venäjää. Nykyisin puhun kotona virolaisen vaimoni kanssa viroa, poikieni kanssa suomea, työssä suomea ja venäjää. (Arvo Survo osaa myös mustalaiskieltä ja mordvaa, jota hän oppi tätinsä mieheltä.)

– Miten tulit tutuksi kirjoitetun suomen kanssa?

– Merkittävän taustan kirjoitetulle suomelle antoivat Suomen radiolähetykset. Ne saatiin kuulumaan silloisilla laitteilla hyvin ja niitä kuunneltiin paljon. Suomea opin lukemaan noin 10-vuotiaana virsikirjasta. Meillä oli kotona myös mm. Raamatun historia, jonka luin 12–13-vuotiaana. Se poikkesi inkerin puhekielestä todella paljon ja lukeminen oli vaikeaa. Raamatun luin läpi 16-vuotiaana. Silloin tällöin saimme käsiimme suomalaisia sanomalehtiä, Kansan Uutisia ja Tiedonantajaa (joita piti osata lukea oikealla tavalla). Eräästä perheestä sain lainaksi *Tuntemattoman sotilaan*, mutta sen jätin kesken. Minua loukkasi tuolloin sotilaiden runsas kiroilu.

– Entä *Kalevala?*

– Toivoin saavani *Kalevalan*. Luin sen venäjäksi (koska en löytänyt mistään suomalaista) pariin otteeseen ennen armeijaa, jonne lähdin – Kuolan niemimaalle – v. 1972. Palasin v. 1974. Kotimatkalla tapasin Kantalahdessa erään Petroskoissa asuvan tuttavan, jota pyysin etsimään sieltä minulle *Kalevalan*.

Kalevalan lukeminen oli syvältä kouraiseva kokemus. Minussa toimi aivan selvästi jonkinlainen geenimuisti, geenitason kaipuu, joka *Kalevalaa* lukiessa täyttyi. Tunsin, että NYT olen täysin omillani. Ihminen, jolla suomalaisuus on sisällään, geenimuistissa, löytää käsittämättömistä sanoistakin huolimatta *Kalevalasta* sen henkiset vitamiinit. Laajemmin ja oikein nähtynä kalevalaisuus ei ole vain kahdeksantavuista runoa vaan tapa kommunikoida ja elää. Elämäntavasta sitten versovat nämä runot. Inkerinsuomi on säilyttänyt kalevalaisuuden mehuja. Koin tuolloin erittäin vahvasti, että *Kalevala* on suoraan jatkoa äidinkielelleni.

– Millainen on suhteesi venäjän kieleen?

– Ristiriitainen! Osaan venäjää harmillisen hyvin. Se on ollut sen eliitin valtakieli, joka on sortanut Inkeriä ja hävittänyt sen, toisaalta tavallisten keskivertovenäläisten kieli. Ja se on myös niiden venäläistyneiden inkeriläisten, mordvalaisten ja vepsäläisten kieli, jotka eivät enää pysty ilmaisemaan itseään alkuperäisellä kielellään. Tällä tasolla venäjä elää ihan eri tavalla.

Inkeriläisten viesti vuodelle 1999

Hyvät lehtemme tilaajat

Tämän numeron välissä olevalla tilillepanokortilla voitte uudistaa Inkeriläisten viestin tilauksenne vuodelle 1999. Kirjoittakaa tilisiirtokortin **viestiruudukkoon aina lehden saajan nimi ja osoite**. Suorittakaa maksu eräpäivään 15.1.1999 mennessä.

Lahjatilauksia varten saa pankeista ja posteista tilisiirtokortteja, joiden viestiruudukkoon samoin kirjoitetaan lehden saajan nimi ja osoite.

Jos joku tilaajistamme **ei halua** uudistaa Viestin tilausta ensi vuodeksi, tai on **tilannut sen vain määräajaksi**, pyydetään siitä **ilmoittamaan toimistoomme** 31.12.1998 mennessä, **muutoin tilauksen oletetaan jatkuvan yli vuodenvaihteen**.

Viestin tilaushinta vuodelle 1999 on Suomessa 150 mk, Ruotsissa 220 kr, Venäjälle ja muihin maihin 180 mk. Kanadan tilaajia pyydetään lisäksi huomioimaan pankin perimät kulut (v. 1998, 75 mk.).

Lehden uudet tilaukset, peruutukset sekä osoitemuutokset pyydetään tekemään joko kirjeellä (os. Suomen Inkeri-liitto ry., Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki) tai puhelimitse (puh. 09-793 796 ti 18.30–20.00 tai muuna aikana puhelinvastaajaan.)

Ruotsissa lehden tilausasioita hoitaa Viktor Aitman, jonka osoitetiedot ovat tämän lehden sivulla 2.

Etsitään

Katri Pakkanen Taaitsasta Ogordnin kylästä etsii veljeään **Väinö Lempistä**, joka on asunut Suomen Tervakoskella.

Valtteri Matikainen samasta kylästä etsii **Anni Matikaista** ja **Valtteri Kemppiä**.

Tiedot pyydetään ilmoittamaan kirjeellä tai puhelimitse:

Raija Örling, os. Sydänperäntie 242, 23140 Hietamäki. Puh. 02-439 7584.

MUISTILISTA

Helsingin seudun Inkeri-seura ry tiedottaa

Kuukausitilaisuudet Inkeri-salissa, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Tammikuussa 24.1.1999 klo 14.00
Helmikuussa 28.2.1999 klo 14.00 kevätkokous. Käynti Larin Parasken patsaalla klo 10.00
Maaliskuussa 28.3.1999 klo 14.00 Suomen Inkeri-liiton kevätkokous
Huhtikuussa 25.4.1999 klo 14.00 Inkeri-kuoron kevätmatinea (Laatokka-sali)

Lahden seudun Inkeri-seura ry

Kokoukset ja kerhoillat v. 1998 klo 18.00 alkaen
14.12. Pikkujoulu, kirkkoretki?

Maria Lahti, sihteeri, p. 03-7340 435

Turun seudun Inkeri-seura ry. tiedottaa:

Joulukuu 26.12. joulujuhla klo 14.00 Tuomiokirkkoseurakunnan salissa

Inkerikuoro

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat säännöllisesti joka keskiviikko klo 16.45–18.30 Inkerikodissa. Tervetuloa!

Seukkoseura Inkerikodissa

17.12.1998 klo 13.00 pikkujoulu
11.02.1999 klo 13.00
11.03.1999 klo 13.00
15.04.1999 klo 13.00

Toukokuussa kevätretki, päivä sovitaan myöhemmin.

Inkeriläisten viestin ilmestyminen 1999

Lehden nro	Kaikki aineisto painossa	Valmistumispäivä
1–2/99	09.01.1999	13.02.1999
3/99	12.02.1999	20.03.1999
4/99	10.03.1999	17.04.1999
5/99	09.04.1999	20.05.1999
6–7/99	07.05.1999	12.06.1999
8/99	08.07.1999	19.08.1999
9/99	11.08.1999	15.09.1999
10/99	09.09.1999	14.10.1999
11/99	08.10.1999	13.11.1999
12/99	06.11.1999	11.12.1999

Inkerikeskuksen kulttuuritapahtumia

11.12.98 JOULUJUHLA ikääntyneille. Paavalin kirkon seurakuntasalissa klo 14.00 Jouluhartaus. Inkeri-kuoro laulaa.
17.12.98 JOULUJUHLA lapsille klo 13.00 (paikasta ilmoitetaan).
20.12.98 JOULUJUHLA aikuisille klo 18.00 Inkerikeskuksessa.

Levitä Inkeri-tietoa, tilaa Inkeri-aiheista kirjallisuutta

SAATAVANA SUOMESTA

Inkeriaiheista kirjallisuutta

Anneli Asplund (toim.)
Kansanlauluja Inkerinmaalta — 100 mk

Arvo Survo
Itku Inkerille — 100 mk

Aapo Iho
Hietajyvä — 20 mk

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — 15 mk

Ella Ojala
Pitkä kotimatka — 85 mk
Pelastunut albumi — 130 mk
Ensimmäinen kevät — 100 mk

Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen — 60 mk

Erkki Tuuli
Inkeriläisten vaellus — 110 mk

Pekka Nevalainen
Rautaa Inkerin rajoilla — 100 mk
Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla — 150 mk

Pekka Nevalainen –
Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri – historia, kansa kulttuuri — 300 mk

Heikki Roiko-Jokela –
Heikki Seppänen
Eletän tien kulkija – Vilho Helanen — 150 mk

Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa — 100 mk

Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha — 30 mk

Kalevalaseuran vsk 69–70
Inkerin teillä — 70 mk
Maria Luukan laulut ja loitsut — 40 mk
Näin lauloi Larin Paraske — 30 mk
Sydämessä kalevalainen kansa, kuvateos Nina ja Alpo Saiton tuotannosta — 40 mk

E. Pärnänen
Antti Kivekäs I — 100 mk
Antti Kivekäs II — 100 mk

Mikko Savolainen
Kuvateos Inkerinmaa — 200 mk

Leino Hassinen
Idän uusi aamu — 140 mk

Albert Pettinen
Lauluja koululaisille — 25 mk

Albert Pettinen
Lauluja sekakuoroille — 35 mk

Inkeriaiheista musiikkia

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — 15 mk

Lauri Santtu
Murrejuttuja — 15 mk

Kasetteja

Arvo Survo
Omalt maalt — 55 mk

Karttoja

Inkerin kartta vuodelta 1933 — 70 mk
Inkerin kartta vuodelta 1849 (saksankielinen) — 50 mk
Inkerin uusi kartta vuodelta 1992 — 60 mk
Kylä- ja tiekartta Keski-Inkeri vuodelta 1993 — 60 mk
Inkerin pöytälippu (satiinia) + salko marmorijalustalla — 100 mk
Inkerin pöytälippu (polyesteriä) — 35 mk
Inkerin pöytälippu (satiinia) — 60 mk
Isännänviiri (Inkerin ristiviiri) — 350 mk
Adressi — 40 mk

Tilauksia ottaa vastaan

Annikki Kelo, Inkerikoti, Karjalatalo,
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30–20.00
Postisiirtotili Hki 800012-306364

Vammalan Kirjapaino Oy 1998
ISSN 1236-9586